

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 31 • LETO: XXVIII

JESENICE, DNE 23. AVGUSTA 1979

Náš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

PRIPRAVLJALNA DELA ZA IZVEDBO PROCESNEGA RAČUNALNIKA ELEKTROJEKLARNE

Investicija procesni računalnik elektrojeklarne je vključena v srednjeročni program razvoja Železarne v letih 1976–80 v predračunski vrednosti osem milijonov din. V tej ceni niso upoštevane dodatne investicije za napajanje peti in pripravo vložka, kar omogoča optimalno koriščenje računalnika. Realizacija investicije je bila v srednjeročnem planu predvidena v letih 1977 in 1978, kar pa ni bilo realizirano. Procesni računalnik je vključen tudi v osnovne plana za leto 1979 z vrednostjo osem milijonov din.

Poslovodni odbor Železarne Jesenice je 11. aprila imenoval delovno skupino za izvedbo pripravljalskih del za investicijo »procesni računalnik elektrojeklarne«. Delovna skupina je pričela z deli takoj, vendar je pri svojem delu naletela na vrsto težav, predvsem pri vključitvi računalnika za vodenje konične porabe električne energije. Tudi

računalniška obdelava šarž jekla iz Železarne na računalniku v železarni Ravne in pa razgovori s ponudniki, so zahtevali sorazmerno veliko časa.

RAZLOG ZA UVEDBO PROCESNEGA RAČUNALNIKA

Razmere na tržišču in zaostreni ekonomski pogoji vse manj dopuščajo proizvodnjo elektro jekla na način, kot je v uporabi v naši železarni.

Nujno je potrebno:

- povečati proizvodnjo,
- izboljšati produktivnost,
- znižati porabo surovin in energije,
- znižati stroške.

Tehnično rešitev za našete izboljšave nam nudi uvedba procesnega računalnika.

Za preverjanje in ovrednotenje naštetih izboljšav so bile izvedene na računalniku v železarni Ravne ustrezne analize in simulacije na osnovi podatkov iz železarne Jesenice. Pri teh analizah je bil dan poudarek predvsem na izračunu sestave vložka in izračuna ferolegur. Doseženi so bili izredno ugodni rezultati. Tako je poizkus za izbrano jeklo AISI 340 in AISI 304 pri

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

PREDSEDNIK SLOVENSКИH SINDIKATOV V ŽELEZARNI

V sredo, 15. avgusta, je potem, ko se je udeležil slavlja na karavli v Ratečah, obiskal Železarno predsednik slovenskih sindikatov Vinko Hafner s predsednikom sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin Srečkom Mlinaričem. Pobudo za razgovor s predstavniki poslovnih in samoupravnih organov ter sindikata v Železarni je dal predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Teodor Kreuzer.

Na začetku je Vinko Hafner poudaril željo, da bi imeli od razgovora koristi tako železarji kot republiški sindikat, ker se za jesen pripravlja več pomembnih sestankov

(Nadaljevanje na 2. strani)

OBISK JANKA SMOLETA, PREDSEDNIKA LB V ŽELEZARNI

V ponedeljek, 20. avgusta, je Železarno obiskal predsednik Ljubljanske banke Janko Smole. Spremljali so ga vodja sektorja združevanja tov. Zagoričnik, direktor Temeljne banke Gorenjske — enota Jesenice Tone Skrt in njegov namestnik Zare Klincov.

Predstavniki poslovodnega odbora, finančno računskega sektorja in sektorja novogradenj so goste seznanili s projekti v izgradnji in s tistimi, ki so predvideni v naslednjem srednjeročnem obdobju, predvsem pa s projektom JEKLARNA 2. Pri tem je bilo posebej poudarjeno mesto nove jeklarne v planskih dokumentih Železarne, črne metalurgije, gospodarstva

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROIZVODNI STROŠKI V JULIJU

Tudi v juliju smo poslovali z nižjimi proizvodnimi stroški kot smo jih načrtovali. Prihranek znaša 8,2 milij. dinarjev in je v glavnem posledica razlike med dejansko in planirano ceno kupljene električne energije in kupljenih polizdelkov. Nekaj znižanja odpade tudi na boljše izplete in manjšo porabo nekaterih surovin.

Po posameznih temeljnih organizacijah so vzroki za nižje stroške v odnosu na planirane naslednji:

Največje znižanje stroškov ima v tem mesecu temeljna organizacija Energetika — 9,1 milij. dinarjev. Kot smo omenili že v uvodu, je to povzročila za 156,51 din/MWh nižja sezonska cena kupljene električne energije.

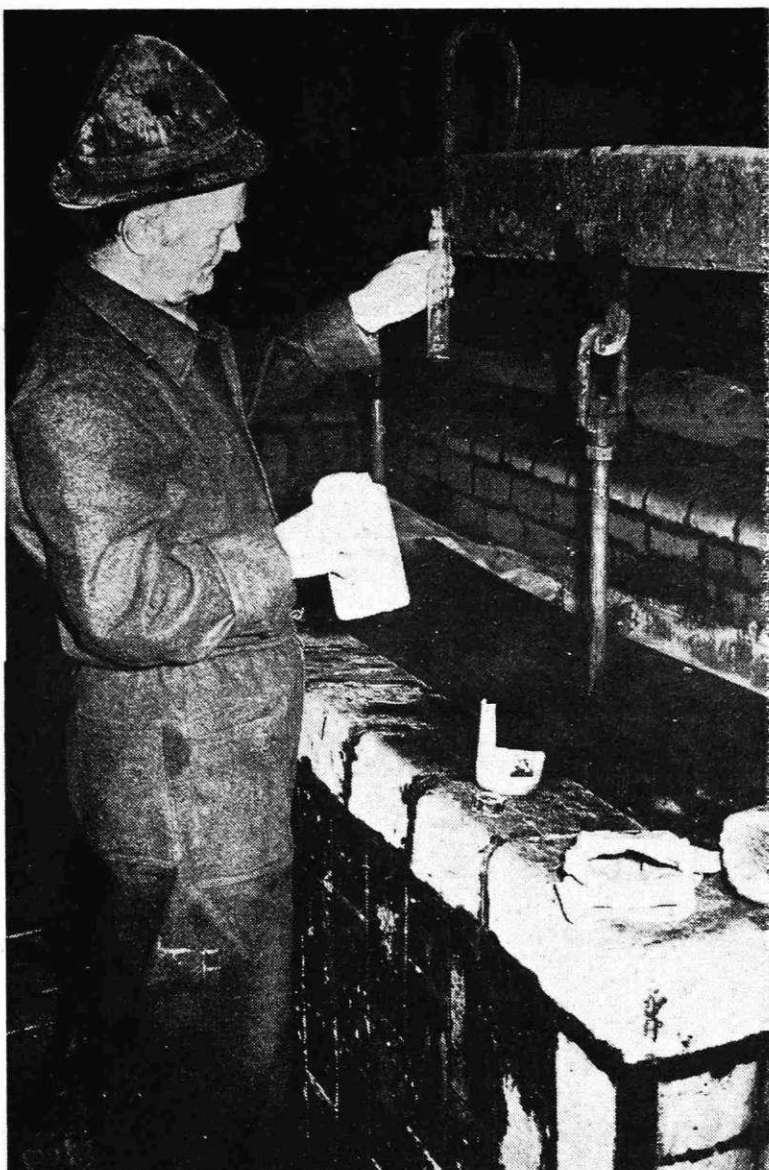
V TOZD Jeklovlek je znižanje prav tako posledica previsoko planiranih cen za profile glede na to, da sedaj dobivajo vložek iz domače valjarne žice.

V TOZD Profilarna in Hladna valjarna Jesenice so dejanski stroški nižji od načrtovanih zaradi nižjih cen zunaj nabavljenih toplo valjanih trakov.

Nižji stroški vložnega materiala so vplivali na znižanje tudi v TOZD Valjarna žice, ker so dobili cenejše gredice iz konti liva. Poleg tega so dosegli tudi boljši izplen. V valjarni profilov so prav tako dosegli boljši izplen in imeli nižje predelavne stroške.

V temeljni organizaciji Plavž so najbolje delali v aglomeraciji, kjer so izpolnili količinski plan proizvodnje in s spremembo asortimenta vložka znižali stroške vložnega materiala.

Na nižje stroške v TOZD Hladna valjarna Bela je vplival poračun stroškov vložnega materiala s TOZD Jeklarne in TOZD Valjarno bluzo.

Sodelavec v lužilnici na Javorniku

VEČ BOMO USTVARILI, VEČ BOMO DELILI

Običajno, ko nanese beseda na dohodek, še posebno pa na osebni dohodek, kaj radi pozabljamo, da je tega potrebno najprej ustvariti, šele potem ga lahko delimo. Koliko pa ga ustvarimo, pa je seveda odvisno predvsem od nas samih in ne od nekih dejavnikov izven nas. Seveda pri tem moramo izključiti občasne ugodne konjunkturne pogoje na tržišču, ki so nam večkrat pogojevali višje osebne dohodke kot pa smo jih z delom upravičevali, še posebno, ker se mnogi od nas še prav dobro spominjajo tudi negativnih posledic recesije pred leti. Premalo je še uvrščeno v naši zavesti, da je le v povečani produktivnosti dela jamstvo za gospodarsko rast TOZD in Železarne kot celote in v tem tudi zanesljiva osnova za stabilnejše in višje osebne dohodke, ki prav gotovo v primerjavi s slovenskim gospodarstvom niso najboljše.

To velja poudariti tem bolj, ker nas v nekaterih temeljnih organizacijah združenega dela znatno višji osebni dohodki v preteklem mesecu zaradi dodatkov na posebne časovne pogoje ne bi smeli uspavati. Uspavati zategadelj, ker smo v mesecu juliju delali zelo slabo, saj smo pri skupni proizvodnji zaostali za 5,5 %, pri blagovini pa za 13,8 %, medtem ko si v TOZD oziroma obratih, kjer delajo po sistemu 4 plus 1, pridobili od tri do štiri kategorije pri osebnih dohodkih, v poprečju pa znašajo dodatki za posebne časovne pogoje 290,00 dinarjev. Ob tem je potrebno poudariti, da smo v mesecu juliju tudi po vrednosti za osem odstotkov zaostali za planom, kar pomeni, da smo iz mnogo manjše »vreče« morali v nekaterih TOZD in delovnih skupnostih pokriti večje obveznosti zaradi dodatkov, ki smo jih sprejeli, na račun tistih, ki do teh dodatkov niso »upravičeni«.

Čeprav smo samoupravno sprejeli dodatke za posebne časovne pogoje, delo v sistemu 4 plus ena, oziroma za popoldansko, nočno, nedeljsko in praznično delo, v dobri veri, da bo to spodbudilo in stimuliralo večjo produktivnost dela v posebnih časovnih pogojih dela, najbrž s tem tega nismo rešili, ker smo zaradi tega pač prizadeli tiste, ki do teh dodatkov niso »upravičeni«, pa čeprav se je eventualno njihova produktivnost dela dvignila.

Tako kot že večkrat v preteklosti smo tudi tokrat poskušali rešiti neko stvar parcialno, medtem ko z globalno rešitvijo še in še odlašamo. Le-ta pa je v generalnem izboljšanju sedanjega sistema delitve osebnega dohodka po delu in rezultatih dela, sistema, ki bo resnično postal glavni spodbujevalec produktivnosti boljšega gospodarjenja oziroma upravljanja ter učinkovitejšega poslovanja sploh. In ravno ob tem je potrebno še enkrat poudariti, da si bomo lahko delili le toliko, kolikor bomo ustvarili, ustvarili pa bomo več, če bomo imeli ustrezen sistem delitve, kar pa seveda ne bomo rešili s parcialnimi rešitvami.

OD RAZVIDA DO VREDNOTENJA DELOVNIH NALOG

V nekaj zadnjih številkih Železarja so bili objavljeni prispevki, ki so obravnavali metodologijo izdelave razvida delovnih nalog glede na ugotavljanje njihove zahtevnosti. Zahtevnost delovnih nalog se po tej metodi ugotavlja s štirimi glavnimi značilnostmi, kot znanje, delovni napor, odgovornost in vplivi okolja. Prve tri glavne značilnosti zahtev izhajajo iz delovne naloge, zadnje navedena pa otežuje izvedbo delovne naloge v primerjavi z normalnimi delovnimi pogoji. Te štiri glavne značilnosti so povzete po znani ženevski shemi. Glavne značilnosti so razčlenjene v metodologiji v 25 značilnostih nižjega ranga, ki so stopnjavane z različnim številom stopenj zahtevnosti.

Razvid delovnih nalog vsebuje poleg značilnosti zahtevnosti delovne naloge še psihofizični profil izvajalca, ki mu mora delavec zadostiti da lahko delovno nalogo uspešno opravi ali izvaja ter kratek, vendar izčrpen opis naloge in generalije de-

ni normativ, sistem dela, delovna in zaščitna sredstva, predmet dela itd. V tem prispevku nameravam obravnavati možni postopek za prevedbo zahtevnosti v vrednost delovne naloge. Možni postopek zato,

ALI NAM TO KAJ POMENI?

V sedmih mesecih letošnjega leta smo za družbenim planom prodaje v Železarni zaostali okroglo skoraj za 143.000.000 din (čez 14 milijard starih dinarjev). Če bi pri tem kot primerjavo upoštevali začasno poprečno delitev dohodka v gospodarstvu in v občini v prvem polletju letos, ki je namenjala 54 odstotkov dohodka za bruto osebne dohodke to pomeni, da bi lahko, seveda če bi ustvarili družbeni plan, v Železarni okrog 77.000.000 din v sedmih mesecih več namenili za bruto osebne dohodke ali čez 11.000 din bruto na zaposlenega delavca.

Po enakih merilih začasne delitve bi od tega lahko čez 23.000.000 din več namenili za amortizacijo. Če pa bi ta denar po odbitku družbenih dejavnosti namenili za gradnjo stanovanj, bi lahko zgradili več kot 150 novih dvosobnih stanovanj.

Se in še bi lahko primerjali kaj nam pomeni izpad tolikšnega dohodka zaradi tega, ker količinsko nismo izvršili svojih družbenih obveznosti. Vendar pa naj bi bile te številke bolj namenjene za razmišljanje delavcem, da bi bolj nazorno spoznali, kaj nam pomeni izpad količinske proizvodnje v finančnem pogledu.

OD RAZVIDA DO VREDNOTENJA DELOVNIH NALOG

(Nadaljevanje s 1. strani)

ker način prevedbe zahtevnosti na vrednotenje delovnih nalog do danes ni bil v Železarni obravnavan ne v strokovnih, ne v samoupravnih organih, niti ni bil politično verificiran. Zato ga v tem prispevku razvijam, kot osebno stališče.

Vsaka stopnja in vrsta značilnosti pri opredelitvi zahtevnosti delovne naloge nosi svojo težo vpliva na vrednotenje naloge. Med seboj si posamezne značilnosti in njihovo stopnjevanje niso enakovredne. Zato bo treba vsaki stopnji značilnosti zahtevnosti dati neko težo za vrednotenje. Dogovoriti se moramo kakšno težo, delež vrednosti naj globalno nosi znanje, delovni napor, odgovornost in vplivi okolja in podobno vsaka stopnja od 25 značilnosti zahtevnosti delovne naloge. Ta odločitev ima ključni pomen za vrednotenje delovnih nalog in je po svoji naravi tako strokovna kot politična. Kakšno težo imajo v vrednotenju skupinske značilnosti zahtevnosti delovnih nalog drugod po svetu je odvisno od stopnje tehnološke razvitenosti, opremljenosti dela oziroma mehanizacije, tradicije, prestižne vrednosti poklicev ali skupine poklicev pa tudi od političnega vpliva predvsem sindikatov.

Zaradi širine, obsega obdelave se v Železarni pripravljajo testiranje več variant vrednotenja delovnih nalog na računalniku. V ta namen so se vse značilnosti zahtevnosti delovnih nalog poskusno ovrednotile z odnosom stopnja zahtevnosti in pripadajoče število točk. Ta odnos je bil zaenkrat v treh variantah ponazorjen z matematičnimi formulami. V tem času je na računalniku v izdelavi program, s katerim se bodo testne naloge poskusno računalniško ovrednotile. Variante se nanašajo na različne vplive stopnjevanja zahtevnosti na vrednost delovnih nalog.

S tem načinom vrednotenja bo dobila vsaka naloga določeno vsoto točk. Najvišja, teoretično možna vsota točk je 1000 in jo dobi naloga, ki bi imela v vseh značilnostih najvišjo stopnjo zahtevnosti. Take delovne naloge ni. Točka bo imela svojo vrednost izraženo v din na uro. Ta vrednost se bo lahko spreminjala, če se bo glede na ustvarjeni dohodek ali delež vrednosti delovne naloge v strukturi sestavljenosti osebnih dohodkov.

Po tem modelu se lahko ukine sedanj način kategoriziranja delovnih mest. Vsaka delovna naloga bo po metodi imela ugotovljeno vsoto točk in s tem vrednost. Če bi delovne naloge združevali v območju določene števila točk bi tvorili kategorije delovnih nalog (ne delovnih mest).

Če smo v Železarni ne le v besedah na sestankih ampak tudi dejansko zainteresirani za pravično vrednotenje delovnih nalog, moramo za vse značilnosti ugotavljanja zahtevnosti ustvariti katalog tipičnih primerov nalog, s katerim bo mogoče neko delovno nalogo pravilno uvrstiti v pripadajočo stopnjo dane značilnosti. Izjema so tiste značilnosti, kjer se stopnja zahtevnosti opredeli matematično po diagramih ali z izračunom. V nekaterih temeljnih organizacijah se že pojavlja pretiravanje v opredeljevanju zahtevnosti v dani značilnosti. Na ravni delovne organizacije bo zato treba take slučaje uravnavati in usklajevati. Pravilno opredelitev stopnje značilnosti v delovni nalogi pa jamči, da bo delo enake zahtevnosti v vseh delih Železarne enako vrednoteno kar je tudi naš cilj.

Za to nalogo se mora imenovati strokovna skupina na nivoju delovne organizacije, ki bo pravično in nepristransko preverjala pravičnost uvrstitve delovnih nalog v vseh stopnjah zahtevnosti in svoje mnenje posredovala delovni skupini, ki v TOZD ali delovni skupnosti dela na razčlenitvi delovnih postopkov v delovne naloge in delovne naloge opredeljuje po zahtevnosti. Delo stro-

kovne skupine na nivoju Železarne ne bo lahko iz dveh razlogov: zaradi širine poznavanja nalog in drugih zaradi teže dialoga in usklajevanja stališč s strokovno skupino v temeljni organizaciji in delovni skupnosti.

Zato, da bi ta skupina lahko začela z delom in zato, da bi bilo mogoče začeti s testiranjem vrednotenja delovnih nalog, bi morale delovne skupine v TOZD in delovnih skupnosti dostavljati po zahtevnosti opredeljene delovne naloge. Do sedaj so delale te skupine v obratih in v službah z zelo skromnim delovnim rezultatom. Za testiranje je na razpolago le nekaj nalog. Opredelitev modela vrednotenja delovnih nalog bo uspešna le v slučaju, če se bo lahko v testiranju zajelo najmanj 30 % skupnega števila delovnih nalog s tem, da bo v testu zastopana vsa širina nalog iz delovnih procesov in tudi vsa širina po zahtevnosti. Za oblikovanje delovnih nalog je bil na komisiji za uvajanje zakona o združenem delu predložen rok 1. decembra 1979, ki je bil potrjen tudi na odločitveno pristojnih samoupravnih organih. Za sistem vrednotenja do sedaj še ni predložen rok izvedbe, vendar ta naloga nujno sledi prvi.

Na ta način lahko pridemo v dosegel čas do analitičnega vrednotenja delovnih nalog. Prednost tega je v tem, da bodo vsa dela ovrednotena po isti metodologiji in istih kriterijih in da bo dogovorjeno oceno vrednosti zamenjala izračunana po metodi.

C. T.

PREDSEDNIK SLOVENSKE SINDIKATOV V ŽELEZARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

na republiškem »vrhu« o gospodarskih gibanjih in ukrepih za učinkovitejšo uresničevanje stabilizacijskih programov.

Gosta smo seznanili s poslovnimi rezultati letošnjega prvega polletja in potekom razprave o njih, nakazali pa smo tudi bodoče razvojne usmeritve Železarne. Predsednika Hafnerja so še posebej zanimali naši dosežki na področju nagrajevanja po delu, ker nas je zadnjikrat obiskal lanko leto prav po neuspelih referendumih o pravilnikih za delitev osebnih dohodkov.

Ob ne preveč spodbudnih rezultatih in negativnih pojavih, na katere smo ga opozorili, je predsednik sindikatov izrazil mnenje, da je videti, kot da sami nismo dovolj zaskrbljeni nad njimi. Osebnih dohodki železarjev niso visoki (v primerjavi s slovenskim gospodarstvom), kljub temu pa niso skladni z doseženimi pro-

izvodnimi rezultati in z dodatki na časovne pogoje dela smo še bolj zapletli v akumulacijo. Po njegovem mnenju tudi strokovnjaki niso dovolj angažirani in bi bilo nujno treba najti vzroke takemu stanju. Morda niso ustrezno stimulirani.

Velika investicija nove elektroje klame ni pomembna le za Slovenijo temveč za vso Jugoslavijo, zato se moramo še toliko bolj odgovorno lotiti odpravljanja vseh negativnih pojavov (velika bolezenska odsotnost, zastoji, pomanjkanje delovne in tehnološke discipline) že zdaj, ko jo bomo sicer pretežno uresničili.

Predsednik Hafner nas je opozoril na napake, ki jih sicer skušamo odpravljati, vendar jih prepozno zaznavamo v papir objektivnosti in tako prepuščamo njihovo reševanje delavcem v drugih temeljnih organizacijah ali celo širši družbeni skupnosti.

A. T.

Pri uresničevanju množice nalog, ki izhajajo iz zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih v Železarni, je občutiti premajhno prisotnost zveze komunistov, čeprav sta njene naloge pri tem izredno konkretno opredelila VIII. kongres Zveze komunistov Slovenije in XI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Najbrž da to ni potrebno posebej utemeljevati, kajti preveč očitno je, da na mnogih področjih še precej zaostajamo za uresničevanjem določil zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov, kar se odraža tudi v ne preveč spodbudnih rezultatih, ki se kažejo pri uresničevanju letnega in srednjeročnega družbenega plana. Še bolj pa se to odraža v primerjavi z leti nazaj, ko je bila Železarna s svojimi prodornimi subjektivnimi silami z zvezo komunistov na čelu v mnogih primerih zgled in spodbuda tudi drugim.

Čeprav število sestankov ni edino merilo neke aktivnosti, pa vendarle v Železarni lahko ugotovljamo, da se večina osnovnih organizacij zveze komunistov sestaja zelo poredko, pa še takrat so sestanki več ali manj programirani od občinskega komiteja zveze komunistov in da so sestanki običajno vsebinsko dokaj revni. Pri tem mnogi mislijo, da je do dokajšnje mlačnosti v osnovnih organizacijah prišlo zaradi ukinitve tovarniškega organa zveze komunistov, v bistvu pa je osnovni vzrok v tem, da med osnovnimi organizacijami in občinskimi organi zveze komunistov ni potrebne demokratične komunikacije in akcijske povezanosti. Pri tem bi bilo seveda popolnoma napak misliti, da je ta organ sekretar komiteja, čeprav je neke vrste njegov motor, ampak je ta organ občinska konferenca zveze komunistov in seveda tudi njen komite kot neke vrste njen operativno-izvršilni organ. Ta naloga je še posebno poudarjena v resoluciji XI. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije Naloge pri usposabljanju in krepitvi zveze komunistov ter pri uresničevanju kadrovske politike:

»Organi zveze komunistov morajo biti pri svojem vsakodnevem delovanju povezani s članstvom, organizacijami zveze komunistov in celotno samoupravno strukturo družbe. Med osnovnimi organizacijami in organi zveze komunistov je potrebno še naprej graditi demokratično komunikacijo in akcijsko povezanost, krepiti njihovo medsebojno odgovornost in kritično valorizacijo rezultatov idejnopolitične aktivnosti in s tem onemogočati ločevanje organov zveze komunistov od baze in zapiranje osnovnih organizacij.«

Mogoče se bo nekaterim zdelo nesmiselno pogrevati »staro« prakso, vendar pa je treba poudariti, da je bil pred leti vsak član občinske konference zveze komunistov in še prej komunistične partije odgovoren ali povezan z eno, dvema ali celo več osnovnih organizacij, odvisno pač od števila članov konference in števila osnovnih organizacij. Morda je tudi danes tako, vendarle tega ni čutili vsaj v osnovnih organizacijah zveze komunistov TOZD in delovnih skupnosti Železarne. S tem je bila vzpostavljena demokratična komunikacija in akcijska povezanost med občinskim organom in osnovnimi organizacijami zveze komunistov. In ne samo to, tudi učinkovitost delovanja zveze komunistov se je odločno bolj čutila v vsakodnevni praksi in v vsakodnevem življenju, ali vsaj mnogo bolj kakor danes, čeprav je številčno zveza komunistov močnejša.

ZVEZA KOMUNISTOV MORA NENEHNO KREPITI SVOJO IDEJNOPOLITIČNO IN AKCIJSKO ENOTNOST

Nedvomno je tako stanje, oziroma večja mlačnost mnogih osnovnih organizacij zveze komunistov tudi v preveč forumskem delu občinskega organa. O tem smo na tem mestu že pisali namreč, da se pomembni sklepi in odločitve sprejemajo le v občinskem organu, morda v sodelovanju s sekretarji osnovnih organizacij, nikakor pa ne z aktivnim in odgovornim sodelovanjem in vplivom vsega članstva. V isti resoluciji XI. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije je razumljivo poudarjeno:

»Stališča in sklepi se morajo v zvezi komunistov graditi z aktivnim in odgovornim sodelovanjem in vplivom vsega članstva, z demokratičnim dialogom in bojem mnenj, brez etiketiranja in diskvalifikacije tistih, ki so za splošno idejnopolitično usmeritev Zveze komunistov Jugoslavije, pa se glede konkretnih rešitev razlikujejo od mnenja večine.

Politična stališča in sklepi morajo v vseh osnovnih organizacijah, komitejih in drugih organih ter forumih zveze komunistov nastajati na podlagi razprav v osnovnih organizacijah, organih in forumih zveze komunistov. Nesprejemljiva je praksa, da razni politični aktivni ali koordinacijska telesa sprejemajo sklepe namesto osnovnih organizacij in organov zveze komunistov. Še zlasti škodljiva pa sta obstoj in delovanje raznih neformalnih skupin.«

Seveda bi pri tem morali tudi poudariti načelo demokratičnega centralizma kot izraza demokratičnih odnosov in kot izraza akcijske enotnosti na podlagi sklepov večine, ki se mora dosledno uresničevati v notranjem življenju in delovanju zveze komunistov in ga vedno oplajati in bogatiti z novo vsebino. Vendar pa gre pri tem kritičnem razmišljanju predvsem za to, da bi opozorili na nekatere slabosti delovanja zveze komunistov, ki pogosto mlačnost in neaktivnost večjega števila osnovnih organizacij zveze komunistov v Železarni.

Lahko bi navedli vrsto primerov, ko so bila v občinskem organu oblikovana stališča oziroma sklepi dostavljeni »v izvrševanje« osnovnim organizacijam oziroma članom zveze komunistov, ne da bi o njih prej razpravljali v osnovnih organizacijah v smislu citiranih stališč kongresa.

Nedvomno sta to poglavitna vzroka, nepovezanost občinskega organa zveze komunistov z osnovnimi organizacijami in ne vključevanje osnovnih organizacij k oblikovanju stališč in sklepov, za neaktivnost in mlačnost osnovnih organizacij zveze komunistov v Železarni. Zato se osnovne organizacije nemalokrat pojavljajo tudi kot nosilke parcialnih interesov. Seveda so vzroki za tako stanje tudi v samem članstvu, njihovi prenizki idejnopolitični osveščenosti, revolucionarnosti, doslednosti in podobno. Vendar pa bi z odpravljanjem prvih dveh vzrokov odpravljali ali vsaj odločno zmanjševali tudi druge.

Zgodovinski razvoj in zmaga naše socialistične revolucije ter razvoj socialističnega samoupravljanja in doseženi rezultati, ki se odražajo v vedno boljšem in bogatejšem življenju naših ljudi, dokazujejo avantgardno vlogo zveze komunistov v šestdesetih letih njenega delovanja, še posebej pa v zadnjih 42 letih, odkar jo vodi predsednik Tito. Njena avantgardna vloga v delavskem razredu je prisotna tudi danes, vendar pa njeno moč, njeno akcijsko enotnost v našem konkretnem prostoru zmanjšujejo take slabosti. Svojih slabosti in napak pa zveza komunistov ni nikdar prikrivala, temveč jih je kritično in samokritično priznavala pred vsemi in s tem krepila svojo odgovornost ter idejnopolitično in akcijsko enotnost kot avantgarda delavskega razreda in družbeno sila, ki je najbolj odgovorna za uresničevanje zgodovinskih interesov delavskega razreda.

Dopisujte v Železarni

OBISK JANKA SMOLETA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Jesenice, SRS in Jugoslavije. Obrazložene so bile tehnične in tehnološke rešitve. Pri tem smo prikazali možnost oskrbovanja z vložkom, energijo ter pridobivanje in vzgojo potrebnih kadrov. Razložili smo tudi osnovno idejo finansiranja celotne investicije.

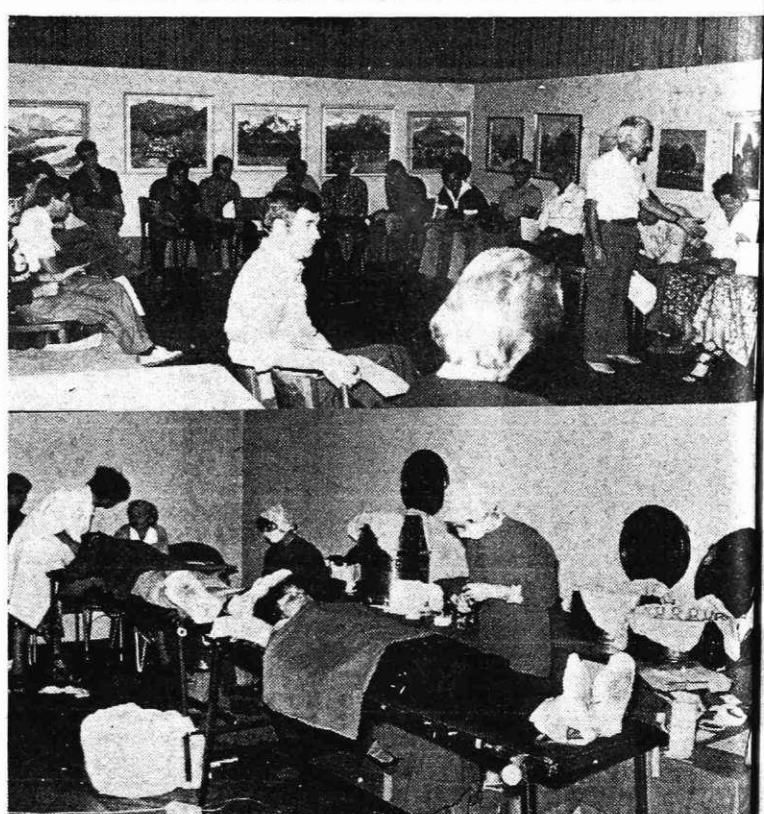
Janko Smole je pozitivno ocenil dosedanje priprave na izvedbo projekta JEKLARNA 2. Za delavce Železarne je bila še posebej spodbudna pohvala v zvezi z dosedanjim investicijsko gradnjo v Železarni. JEKLARNA 2 naj bi bila po mnenju predsednika Smoleta, upoštevana v programu Ljubljanske banke že do konca tekočega srednjeročnega obdobja, kakor tudi v srednjeročnem obdobju 1981–85. Čimprej se mora v pripravo projekta vključiti tudi finančni inženiring Ljubljanske banke.

Ko smo govorili o izvozu za nadomeščanje sredstev, potrebnih za uvoz opreme, smo ugotovili, da bo v tej smeri potrebno vložiti posebne napore. Več dogovarjanja mora biti tudi s potrošniki proizvodov jeklarne nove jeklarne ter dobavitelji domače opreme, da bi na ta način omogočili zbiranje čimvečje višine sredstev. Na področju kreditiranja moramo skupaj s službami Ljubljanske banke najti najboljše možne rešitve v smislu pridobivanja domačih in tujih finančnih kreditov namesto komercialnih. Mesto JEKLARNE 2 mora biti v vseh dokumentih opredeljeno tako, da bodo stroški čim manjši.

O dosedanjih pripravah in investicijskem programu bo Železarna pripravila ustrezno informacijo za poslovodne in samoupravne organe bank, da bo možna kvalitetna informacija pred sklepjanjem.

Po razgovorih so si predstavniki Ljubljanske banke ogledali proizvodnjo in plavžih in na novi napravi za kontinuirno vlivanje jekla.

61 VEČ PROSTOVOLJNIH KRVODAJALCEV KOT LANI

V letošnji krvodajalski akciji v občini Jesenice, ki je bila uspešno zaključena v torek, 21. avgusta, je sodelovalo kar 61 občanov več kot lanko leto, čeprav je akcija potekala še v dokaj dopustniškem obdobju.

Letos je bilo vpisanih prostovoljnih krvodajalcev kar 1648 (lani 1587), od katerih pa sta bila 102 odklonjena in od tega kar 71 iz naših železarn. Delavci temeljnih organizacij združenega dela in delovne skupnosti so se tudi tokrat dobro odrezali in prav njihova zasluga je, da je bila lankoletna številka presežena. Letos se je prijaviло oziroma vpisalo za prostovoljni odvzem krvi 883 železarjev ali 57 % vseh vpisanih (lani 710 ali 44,7 % vseh), od katerih pa je bilo kot že rečeno 71 odklonjenih.

Letošnjo krvodajalsko akcijo v občini lahko smatramo kot zelo uspešno, čeprav menimo, da bi lahko to število še presegli, saj so tudi potrebe po krvi kot nenadomestljivem zdravilu vsak dan večje.

(Na

izra

izre

din

rezu

vrst

v s

pom

sest

odpi

šarž

Ri

rolej

razli

lični

sesta

nih

na n

saj s

ali

kem

den

raču

zma:

bile

Vred

11 d

do 6

304.

Na

upor

elektr

tem

da s

pred

obro

sorti

podo

razn

ške c

kot

upor

zaht

elekt

reorg

nivo

nepo

proc

uved

moči

same

Po

cesne

larni

elekt

moži

naln:

učinl

ratu

so j.

Izku

konji

oziro

energ

TOZ

preop

vati

za r

stroš

Po

peči

upor

pri v

Ri

V i

oprer

kacij

lava

in za

V

osno

magn

ekrar

upor

niški

PF

Ta

račur

delov

mora

hkrat

grami

servis

testir

nikac

remo

Pot

nih i

niško

prilag

vstav

OST

V z

nalnil

starej

kvalit

tehtn

napra

poslu

kabin

vanje

skem

mem

mand

potre

PRIPRAVLJALNA DELA ZA IZVEDBO PROCESNEGA RAČUNALNIKA ELEKTROJEKLARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

izračunu sestave vložka pokazal izredno visoke prihranke do 6.000 din pri toni. Seveda so to teoretični rezultati, ki zavisijo od vrste jekla in vrste ter količine legiranih odpadkov v skladišču. Pri tem je izredno pomembna enakomernost kemijske sestave fizično ločenega legiranega odpadka, ki bi moral biti ustrezno šaržiran tudi v zakladalnih košarah.

Rezultati simulacije izračuna ferolegura, ki je bila izvršena za jekla različnih tehnoloških izdelav in različnih kvalitete je pokazala, da se od sedanjih preko 40 % kemijsko zgrešenih šarž ta vrednost zniža praktično na nič. Tudi ta rezultat je teoretičen, saj se pri napačnem vodenju procesa ali nepravilni teži ali nepravilni kemični analizi, zgreši tudi šarž voden računalniško. Pri simulaciji izračuna ferolegura so bili doseženi tudi veliki vrednostni prihranki, ker se je zmanjšala količina ferolegura in so bile izbrane tudi cenejše legure. Vrednost prihrankov je v mejah od 11 din pri toni pri kvaliteti C 0562 do 675 din pri jeklu kvalitete AISI 304.

Navedene analize potrjujejo, da je uporaba procesnega računalnika v elektro jeklarni zelo koristna. Pri tem pa je seveda treba upoštevati, da so rezultati analize teoretični s predpostavko, da bodo urejene vse obrobne tehnične zahteve, kot so sortirano staro železo, tehtanje in podobno ter da se s sedanjega razmeroma nizkega nivoja tehnološke discipline preide vsaj na tak nivo, kot je v železarni Ravne in kot ga uporaba procesnega računalnika zahteva. S tem v zvezi bo potrebno v elektro jeklarni izvesti tudi delno reorganizacijo in dvigniti strokovni nivo vodilnih delovnih mest, ki so neposredno vključena v proizvodni proces. Ne nazadnje je uspešnost uvedbe procesnega računalnika močno pogojena tudi z urejenostjo samega obrata.

Pomemben razlog za uvedbo procesnega računalnika v elektro jeklarno je tudi vodenje konične porabe električne energije. Te aplikacije ni možno preizkusiti na drugem računalniku, zato je bila izdelana analiza učinka na osnovi podatkov in literature ter na osnovi prihrankov, ki so jih dosegli v železarni Ravne. Izkušnje kažejo, da se stroški za konično moč znižajo za 25 %, oziroma skupni stroški za električno energijo za 15 %. Po oceni vodstva TOZD Energetika so ti rezultati preoptimistični in je realno pričakovati približno 6 % znižanje stroškov za moč oz. 4 % znižanje skupnih stroškov za električno energijo.

Poleg vodenja procesa na elektro peči bo možno vodenje procesa oz. uporaba računalnika na konti livu in pri vakuumski napravi.

RAČUNALNIŠKA OPREMA HARDWARE

V pripravljanih delih sta obdelani dve možni varianti računalniške opreme in sicer: obdelava vseh aplikacij na enem računalniku ali obdelava ločeno za metalurške aplikacije in za elektroenergetske aplikacije.

V obeh primerih je potrebna osnovna oprema kot so konzola, magnetni diski, tiskalniki, terminalni ekran, priključki za opremo, ki je pri uporabnikih, priključki za računalniški center ipd.

PROGRAMSKA OPREMA SOFTWARE

Ta oprema mora zagotavljati delo računalniške opreme v potrebnem delovnem režimu, zagotavljati pa mora zlasti delo več programov hkrati, delo v realnem času, programiranje in testiranje, pomožne in servisne programe za razvijanje in testiranje lastnih programov, komunikacijo za lastno računalniško opremo in za računalniški center itd.

Potrebna bo nabava tudi ustreznih programov skupno z računalniško opremo. Te programe bo treba prilagoditi našim razmeram in vstaviti ustrezne parametre.

OSTALA OPREMA IN DELA V ZVEZI S PROCESNIM RAČUNALNIKOM

V zvezi z uvedbo procesnega računalnika je potrebno sledeče:

- urediti skladišče sortiranelega starega železa na predvidoma 40 kvalitete pod Sava žerjavom.
- predelati in ustrezno opremiti tehniko pod Sava žerjavom,
- predelati obstoječo dozirno napravo za dodatke na daljinsko posluževanje iz nove komandne kabine,
- ponovno vzpostaviti obratovanje tehtalne naprave na 125 ton-skem livnem žerjavu,
- izvesti organizacijske spremembe v elektro jeklarni
- zgraditi novo centralno komandno kabino,
- dodatno potrebna oprema za potrebe energetske aplikacije (in-

LOKACIJA RAČUNALNIKA

— zgraditi novo centralno komandno kabino,

Procesni računalnik za jeklarno bo lociran v zgradbi ERC, zaradi primerne lege te zgradbe in koriščenja skupnih instalacij.

Računalnik bo povezan s kabelskimi povezavami po obstoječih kanalih in delno po novozgrajenem kanalu.

Nova centralna komandna kabina za elektro jeklarno bo postavljena na severni strani v osi med obema elektro pečema.

KADRI IN SOCIALNI POGOJI

Ob procesnem računalniku bodo potrebni novi delavci z računalniško ali tehnično izobrazbo in sicer dva z visoko šolo in dva z višjo šolo.

Potrebni delavci, razen enega z visoko šolo, trenutno niso na razpolago, kar je treba pravočasno urediti z usmerjenim štipendiranjem.

Delavcem, ki bodo na novih delovnih mestih ob računalniku, bo potrebno zagotoviti osnovno in zahtevnejše strokovno šolanje pri dobaviteljih računalniške in programske opreme. Potrebno bo tudi priučevanje na že uvedenih procesnih računalnikih. Prav tako bodo šolanje in izkušnje potrebne tudi za delavce elektro jeklarne in elektro energije.

Obstoječa organizacija dela in kadrovske sestave v jeklarni za pogoje uporabe procesnega računalnika nista primerna. S tem v zvezi bo treba posebej pripraviti ustrezne spremembe in sicer:

- posluževanje in uporaba procesnega računalnika se mora izvajati na nivoju metalurških tehnikov,
- vloga talica prevzame metalurški tehnik, ki ima za opravljanje nalog na področju ob peči določene pomočnika,
- delovno mesto metalurškega tehnika je v komandnem prostoru, iz katerega vodi tehnologijo, opravlja s procesom ter krmili in nadzira ostale naprave.

Tudi v elektro energiji bo potrebna delna sprememba obstoječe organizacije del:

- spremljanje informacij na terminalu v RTP bodo vršili dežurni energetiki poleg svojega sedanjega dela (potrebna bo prekvalifikacija z dodatnimi zadolžitvami).

PREDRAČUNSKA VREDNOST INVESTICIJE

Vodeni so bili razgovori z večimi ponudniki in so zbrane informativne ponudbe. Na tej osnovi je bila izdelana ocena vrednosti investicije, ki znaša 36.481.000 din v osnovna sredstva.

Obratna sredstva in druga sredstva niso predvidena.

TERMINSKI PLAN

1. Izdelava investicijskega programa s potrebnimi idejnimi projekti in ureditev financiranja pet mesecev od potrjenih pripravljanih del.

2. Dobava uvozne opreme osem mesecev od ureditve uvoznih in finančnih formalnosti.

3. Instalacija uvozne opreme štiri mesece od dobave opreme.

4. Ostala dela in oprema 12 mesecev od zagotovitve sredstev.

5. Postopen zagon in poskusno delo šest mesecev.

Skupno potrebni čas je minimalno 24 mesecev.

PREDLOG FINANCIRANJA

Združena sredstva delovne organizacije 25.481.000 din

Bančni krediti-domači (Temeljna banka Gorenjske)

skupaj 11.000.000 din

Lastna sredstva naj bi združevale temeljne organizacije po posebnem samoupravnem sporazumu, možno pa je tudi koriščenje nerazporejenih amortizacijskih sredstev TOZD Jeklarne.

EKONOMIKA INVESTICIJE

Investicija v procesni računalnik je za Železarno ugodna saj so izračunani prihranki pokazali, da se bodo investicijska sredstva povrnila v dveh letih polnega obratovanja. Uvedba procesnega računalnika bo v proizvodnji povečala enakomernost kvalitete in znižala odstotek kemijsko zgrešenih šarž, prav tako pa bo omogočilo tudi smotrnejše gospodarjenje z električno energijo.

Vse to bo možno doseči le v primeru, da bodo izvršene vse predhodne tehnične ureditve in da bo v jeklarni primerno visoka tehnološka disciplina pri vodenju procesa z računalnikom.

Sektor novogradenj

DEŽURSTVO PO NOVM

Vprašanje ustrezne urejenosti dežurstva se v Železarni že dalj časa pojavlja, zato je bil pred enim letom pripravljen osnutek organizacijskega predpisa o nekaterih spremembah na tem področju. V javni razpravi se je izoblikovalo nekaj pripomb na osnutek, v ponedeljek pa je predlog obravnaval strokovni kolegij. Pred sprejemom na odobru za splošne zadeve in informiranje se bo o predlogu izjasnil še poslovodni kolegij.

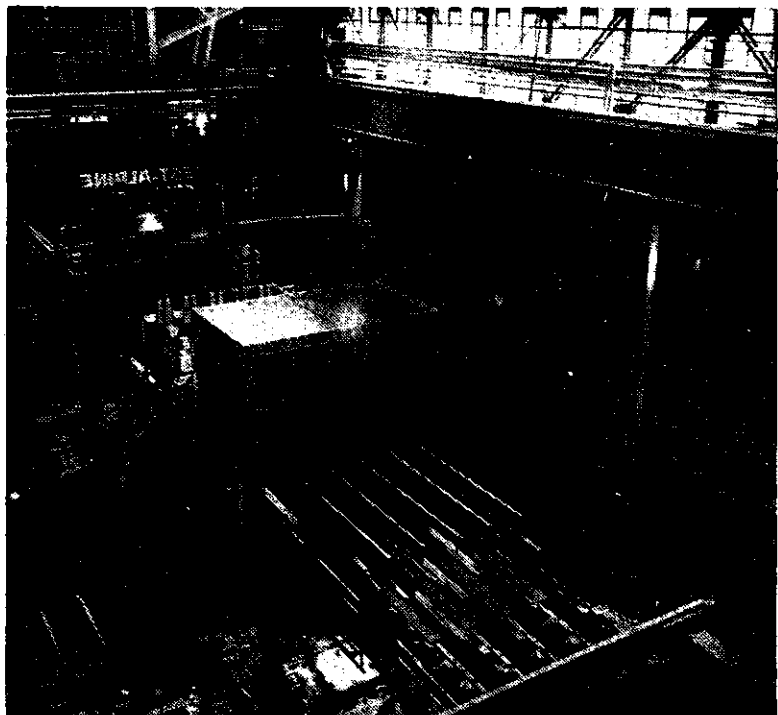
Novost organizacijskega predpisa je ponovno uvedba glavnega dežurnega v Železarni (te naloge naj bi opravljal predvsem vodje temeljnih organizacij in vodje sektorjev), področna dežurstva pa naj bi ostala še naprej.

Člani kolegija so poleg tekoče problematike sprejeli še informacijo o predlogu grupe za velikost garderob in jedilnice za TOZD Jeklarne. Po predlogu bodo garderobe zgrajene za 550 delavcev, predvsem talilniških in livarskih obratov, sodobna jedilnica pa naj bi imela 200 sedežev. V tako

spremenjenem prvotnem investicijskem programu ni prostora za rešitve neke postaje, vratarica je lahko prizidek novih garderob ali samostojen tipski objekt ob novem vhodu, varnost delavcev pa zahteva tudi podhod, ki bo povezoval garderobe z jeklarno.

Strokovni kolegij je izoblikoval tudi stališča o proslavi ob 10-letnici SOZD Slovenskih železarn, ki naj bi bila novembra na Jesenicah. Člani so bili mnenja, naj bo to praznovanje delovnega značaja.

A. T.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 27. 8.	MARKEŽ VALENTIN	RAVNIK JOŽE
TOREK – 28. 8.	PINTAR MARJAN	NEČIMER FRANC
SREDA – 29. 8.	DOLINAR SAŠO	ZIDAR JOŽE
ČETRTEK – 30. 8.	KOŠIR SAŠO	BENEDIČIĆ MITJA
PETEK – 31. 8.	PRISTAVEC BOŽO	BRUMAT MARTIN
SOBOTA – 1. 9.	BAK DUŠAN	POGAČAR KAREL
NEDELJA – 2. 9.	CEJ JOŽE	ISKRA BRANE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon ie: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaje poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 27. avgusta do 1. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec, in IV. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Sitar,

popoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V soboto, 1. septembra samo dopoldan I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

Dispanzer za borce od 27. avgusta do 1. septembra od 13.30 do 15.30 II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

Zobna ambulanta:
dopoldan: II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej,

popoldan: I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražar.

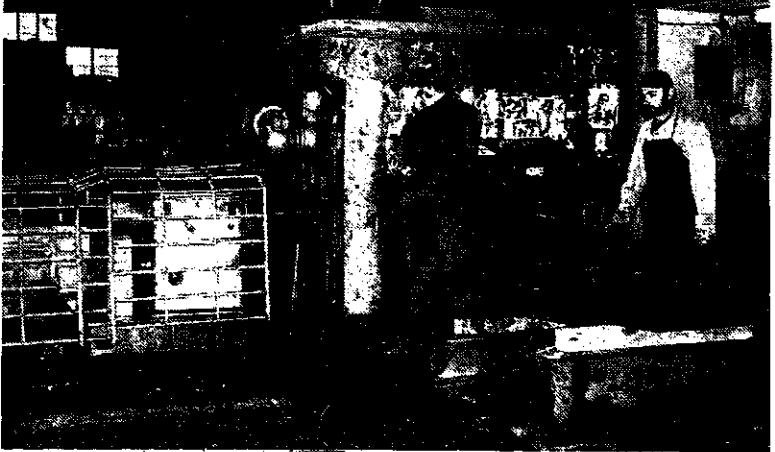
V soboto, 1. septembra, samo dopoldan II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.

V četrtek, 30. avgusta, za borce od 13.30 do 19.30 II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.

V torek, 28. avgusta, dodatno za Železarno II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej od 13. do 19. ure.

V torek, 28. avgusta in v četrtek, 30. avgusta dodatno za Železarno I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30, v soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

V valjarni na Javorniku (I. I.)

OBVESTILO UDELEŽENCEM VII. SREČANJA BORCEV NOV V ŠTORAH – SVETINA

Prijavljene borce in aktiviste NOV – delavce železarne Jesenice, vabljeni goste, predstavnike krajevnih organizacij združenj borcev NOV, in društev upokojevcem in ZSMS obveščamo, da bo odhod na VII. srečanje borcev NOV v Štore – Svetina z avtobusi s parkirnega prostora železarne Jesenice v soboto, 25. avgusta ob 6.45.

Avtobusi ne bodo imeli nobenih vmesnih postankov. Odhod iz Svetine bo ob 19. uri, predviden prihod na Jesenice pa ob 21.30.

Praporščake prosimo, da zasedejo mesta v avtobusih označenih s številko 1 in 2.

Srečanje bo ob vsakem vremenu.

Odbor aktiva zveze borcev NOV
železarne Jesenice

MALO VIŠJA POŠTEVANKA

Casopis sindikatov Jugoslavije Rad je 15. junija letos objavil zanimivo rešitev, na katero naši gospodarstveniki in ekonomisti menda v svojih razpravah o produktivnosti in izrabi delovnega časa niti pomislili niso. Naslov: ZASTO NE KAO FINCI?

Pred nekaj leti so delegati jugoslovanskih sindikatov ob obisku neke tovarne dobili od gostiteljev naslednja pojasnila: »To je komercialni oddelek, tam je računovodstvo, tu pa je biro za vse.«

Jugoslovani so takoj vprašali: »Kakšen biro za vse?«

Odgovorili so jim, da so to službo delavci tako popularno sam poimenovali. Zaposleni, ki delajo v tej službi – ob drugih obveznostih – opravijo za delavce vsa pota v mestu – od pridobivanja različnih potrdil in dokumentov do vplačila članarine za združenje ribičev.

povedali: »Nič. Uprava je izračunala, da izostajanje delavcev z dela stane desetkrat več od plačila nekaj uradnikov.« Čisti računi – in ljudje so zadovoljni.

Na kratko: kapitalisti so vse dobro izračunali in ugotovili, kaj se jim bolj izplača. Ve pa se, da so dobri računarji. Ali ne bi mogli tudi pri nas pristojni razmisliti, kadar govorimo o tem, čigave so pravne službe v naših organizacijah združenega dela, da ne bodo samo zastopniki na sodiščih, ampak tudi dragoceni pomočniki, da bi delavci brez izgube delovnega časa in raznih šikan ter glavobolov prišli do vseh »papirjev«, ki se jih ob raznih priložnostih zahteva, žal, preveč?

(Interne informacije ZSS
16. julija 1979)

PROIZVODNI STROŠKI V JULIJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

ming-štel. Zaradi slabe kvalitete vložka so ga namreč obračunali po nižji ceni.

Med temeljnimi organizacijami, katerih dejanski stroški presegajo planirane, najbolj izstopajo TOZD Jeklarna, Valjarna bluming-štel in Elektrode.

V TOZD Jeklarna znaša zvišanje, po odbitju razlike zaradi obračuna proizvodnje obeh vrst jekel po povprečni ceni 5,3 milij. dinarjev in je v glavnem posledica višjih stroškov v SM-jeklarni. V tem obdobju v SM-jeklarni niso dosegli zahtevanih izplevov in ne izpolnili količinskega plana proizvodnje. Porabili so tudi več domačega surovega železa, kar zvišuje ceno vložka. TOZD Valjarna bluming-štel pa jih je obremenila za izmeček zaradi slabe kvalitete jekla.

V TOZD Jeklarna je prekoračil planirane stroške še oddelk PTO, elektro jeklarni pa je uspelo stroške

znižati in to z manjšo porabo kovinskih dodatkov in z večjo proizvodnjo.

V TOZD Valjarna bluming-štel znaša zvišanje 3,5 milij. dinarjev in je posledica slabših izplevov tako v valjarni bluming kot tudi v valjarni štel. Manj so dobili tudi dobroprosov za odpadke, povečali pa so se tudi predelavni stroški, ker so proizvedli 3600 ton manj kot so načrtovali.

Tudi v temeljni organizaciji Elektrode niso dosegli načrtovanega izpleva, ker imajo še vedno problem s proizvodnjo na novi liniji. Povečali so se tudi stroški za embalažo. Mesečni proizvodni plan so izpolnili le 77,4 %.

V ostalih temeljnih organizacijah združenega dela, kjer dejanski stroški presegajo planirane, so vzroki prekoračitev podobni - nedoseganje količinskega plana in izpleva oziroma večje porabe različnih materialov.

A. Bertonecelj

ZVIŠANJE - ZNIŽANJE PROIZVODNIH STROŠKOV V JULIJU

TOZD	Julij	Jan. - julij	Povprečno
Plavž	-2.572.682	2.107.464	304.066
Jeklarna	5.300.900	- 62.584	- 8.940
Razlika v ceni kvalitete	3.271.215	4.139.525	591.360
Skupaj:	8.572.115	4.076.941	582.420
Livarna	- 783.091	- 2.125.731	- 303.675
Valj. bluming-štel	3.540.688	70.886.217	10.126.602
Valj. žice in profilov	-4.646.114	-20.535.166	-2.933.595
Valj. debele pločevine	1.078.999	4.922.257	703.179
Hladna valj. Bela	-1.876.698	-28.836.437	-4.119.491
Hladna valj. Jesenice	-1.675.056	-28.237.864	-4.033.981
Žičarna	1.338.515	- 7.205.516	-1.029.359
Profilarna	-1.424.521	- 2.358.798	- 336.971
Vratni podboji	133.245	2.000.971	285.853
Jeklovlek	-4.781.458	-38.259.217	-5.465.602
Elektrode	2.173.552	2.506.545	358.078
Želbljarna	3.611	2.437.534	348.219
Strojne delavnice	483.981	- 3.795.261	- 542.180
Remontne delavnice	804.031	- 1.534.618	- 219.231
Vzdrževanje	677.518	225.624	32.232
Energetika	-9.100.752	-14.056.909	-2.008.130
Transport	- 38.102	- 5.145.151	- 735.022
Kovinoservis	- 161.880	- 2.383.383	- 340.483
Skupaj Železarna	-8.224.119	-65.310.498	-9.330.071

JESENIŠKA OBČINA

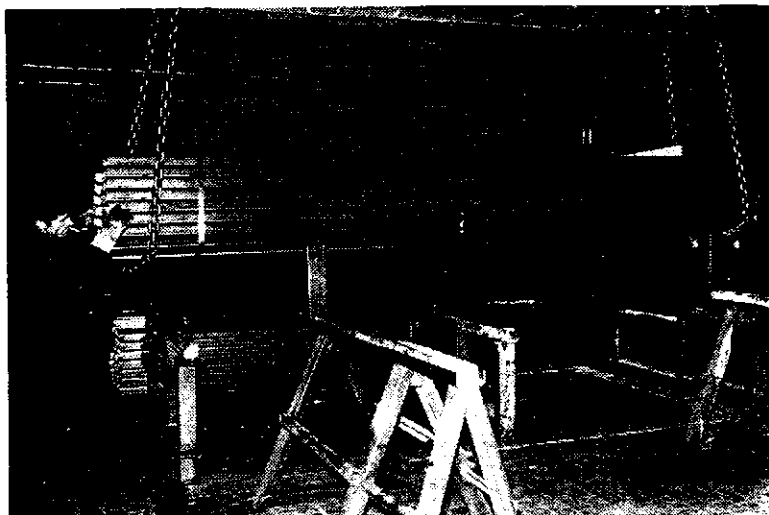
Jeseniška občina obsega 375 kvadr. km, v občini je 30 naselij, 4.000 naseljenih hiš in 366 počitniških hiš.

Ob koncu junija je bilo v občini 29.511 prebivalcev, od tega 14.948 žensk. V samem mestu Jesenice živi več kot 62 odstotkov prebivalcev občine. V občini je enajet krajevnih skupnosti, največ prebivalcev ima krajevna skupnost Plavž, po oceni več kot 7.600, sledijo Javornik-Koroška Bela, Sava, Žirovnica, Kranjska gora, Dovje-Mojstrana, Podmežaklja, Blejska Dobrava, Hrušica, Rateče, in Planina pod Golico.

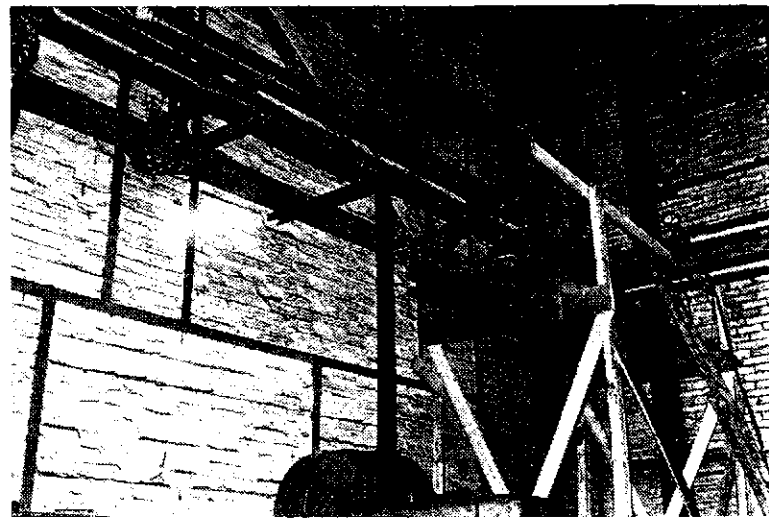
V občini je največ prebivalcev starih od 20 do 29 let, najmanj pa starejših kot 70 let.

Po narodnosti je največ prebivalcev Slovencev (24.877), sledijo Muslimani kot narodnost (2.429), Srbi (884), Hrvatje (672), Makedonci (288), Jugoslavlani - neopredeljeni (109) in Crnogorci (61).

V občini je 18 enovitih delovnih organizacij, po devet v gospodarstvu in negospodarstvu; šest delovnih organizacij, ki imajo v svoji sestavi TOZD, od tega ena v negospodarstvu; osem delovnih skupnosti skupnih služb, ena v negospodarstvu; 22 delovnih skupnosti družbenopolitičnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti in društev ter 123 poslovnih enot. V občini imamo 12 samoupravnih interesnih skupnosti.

V profilarni (I. K.)

Montaža plinovoda v valjarnah na Javorniku (I. K.)

Železarski globus

BOLIVIJA

Bolivijanska vlada želi zgraditi prvo večjo železarno v tej južnoameriški državi, v kateri bi v prvi fazi izdelovali 450.000 ton surovega jekla. Na ta način bi pričeli izkoriščati precejšnje zaloge bolivijske železove rude, iz katere bi proizvajali železovo gobo in to kot vložek uporabili za obločne električne peči. Del surovega jekla bi lahko izvozili v Brazilijo. Za financiranje tega projekta bodo potrebovali tudi razna mednarodna posojila.

JAPONSKA

Japonska železarska industrija skuša zaradi kritične situacije v

preskrbi z nafto čimveč tega goriva nadomestiti z drugimi energetskimi viri. To jim v znatni meri tudi uspeva. Medtem ko so leta 1973 pri proizvodnji 120 milij. ton surovega jekla porabile japonske železarne 13,5 milij. kilolitrov nafte, so to količino znižali v letu 1978 pri proizvodnji 105 milij. ton (87,5 % deleža leta 1973) na 7 milij. kilolitrov (51,8 % deleža leta 1978). Vendar prizadevanja na tem področju še niso zaključena in zato računajo še na nadaljnje izboljšanje teh dosežkov. Ena izmed možnosti je tudi uvajanje kontinuirnega vlivanja surovega jekla, ki je v l. 1978 že preseglo 50 % celotne količine v japonskih železnah odlitega jekla.

KRITIČNO O GOSPODARJENJU V OBČINI V I. POLLETJU

Pred dnevi je bila na Jesenicah seja komiteja občinske konference zveze komunistov, na kateri so kritično spregovorili o rezultatih gospodarjenja v občini v letošnjem prvem polletju.

Finančno so rezultati ugodni, vendar ti rezultati niso posledica večje produktivnosti, ampak v večji meri ugodnih tržnih pogojev, višjih cen, novih kapacitet in podobno. Prav to pa je zaskrbljujoče, saj

sedanja zamrznitev cen lahko ob taki produktivnosti povzroči resne probleme v prihodnje, če se ne bodo v temeljnih in drugih organizacijah resno lotili reševanja teh nalog.

Na seji komiteja so opozorili tudi na neodgovorno delo v nekaterih sredinah, nedisciplino, prepočasno uveljavljanje dohodkovnih odnosov, ki marsikje hromijo delo, pa tudi zavest delovnih ljudi ni zadostna. Zato bodo morale osnovne orga-

nizacije zveze komunistov temu problemu posvetiti večjo pozornost.

Dogovorili so se tudi, da bodo v prvi polovici septembra sklicali sejo občinske konference zveze komunistov, na kateri bodo obširno spregovorili o gospodarjenju v občini v prvem polletju. O tem pa bodo spregovorili prej tudi v 106 osnovnih organizacijah, ki sedaj vključujejo 2275 članov zveze komunistov.

Rk

PREGLED SESTANKOV SDS

V zadnjih dveh številkah Železarskega smo v pregledu sestankov samoupravnih delovnih skupin objavili le izvešček iz razprav delovnih skupin o periodičnem obračunu za prvo polletje. Zato v današnjem pregledu upoštevamo vse zapisnike s sestankov delovnih skupin, ki smo jih prejeli po 31. juliju. Skupine so večinoma razpravljale o rezultatih polletnega poslovanja, o analizi izvajanja tekočega srednjeročnega plana in o razvojnih možnostih v prihodnjem srednjeročnem obdobju, o statusu SOZD, nekatere pa tudi še o dodatkih za posebne časovne pogoje dela. V minulih treh tednih smo iz šestnajstih temeljnih organizacij in dveh delovnih skupnosti prejeli kar 146 zapisnikov.

Iz TOZD Jeklarna smo prejeli osem zapisnikov. SDS elektro peči 1 je predlagala, da bi informiranje izboljšali še s tem, da bi v obratu uredili oglasne deske. Na sestanku SDS elektro peči 2 je bilo govora o zastojih, od katerih prihaja zaradi čakanja na livno jamo zaradi česar se kvari tudi vzdržnost peči ter čas sarž. Priporočila so bile izrečene tudi glede žilindrin banj s šobo, ki se uporabljajo na elektro peči pri dinam saržih. Rečeno je bilo, da med saržem ni potrebno menjati banje, ker je nevarno in ker tudi to povzroča zastoj. Rečeno je bilo tudi, da se te banje nahajajo povsod, le pri peči ne. Na sestanku SDS elektro peči 3 je bilo povedano, da so verige za ližake in kokile nevarne in neprimerne, da se banj za žilindro ne odvaža redno ter da ni ponovnih drogov za odpiranje ponov. Tudi zabojev za material ni ali pa so pokvarjeni. Razen tega pa jim že skozi vse leto primanjkuje tudi delovne sile.

V TOZD Livarna so se delavci sestali na zboru delavcev. Ugotavljajo, da jim primanjkuje žerjavovodij. Dogaja se jim, da zaradi tega niso mogli vselej normalno obratovati. Sedaj je situacija taka, da en žerjavovodja vozi tri žerjave. To je treba urediti, ker v takih pogojih ne bo mogoče dosegati mesečnega plana. Menijo tudi, da so vsa ključna mesta premalo nagrajena ter da zato prihaja do pomanjkanja delavcev, po drugi strani pa tudi zaradi tega, ker so osebni dohodki v gospodarstvu manjši kot v negospodarstvu.

Iz TOZD bluming štel smo prejeli 11 zapisnikov. SDS bluming 2 opozarja na pripombe valjavcev glede zastojev. Postrojenja se ne popravi, da bi se znižali zastoji (popravilo diskelinga). Pripominjajo pa tudi, da se na vprašanja in predloge ne dobi odgovorov.

V TOZD valjarna debele pločevine se je sestalo osem delovnih skupin. Na sestanku SDS proga 2400-2 so delavci, ki delajo pri pečeh postavili vprašanje, kdaj se bodo vgradile signalne naprave pri plinski napeljavi za slučaj, če pride do izpada. SDS adjustaža 2400-3 v zvezi z novo lokacijo kantine predlaga, da bi se blizu sanitarij napravil nov izhod iz hale B. Tako bi bila pot iz kantine precej krajša. Skupina meni, da bi moral prebivalec paziti, da so zrezani prevzemni kartoni tudi pravilno odloženi.

Na sestanku SDS hladna valjarna 1 ter adjustaže (TOZD hladna valjarna Jesenice) je bilo postavljeno vprašanje, kaj je z nabavo novih škarij št. 1. SDS žarilnica 1 je predlagala, da bi pri zvonastih pečeh čimprej popravili tri ventilatorje za odsesavanje plinov in toplega zraka. SDS lužilnica želi, da bi se že večkrat načeto vprašanje glede sanitarij rešilo v bližnji prihodnosti. SDS odprema hladne valjarne pa predlaga, da bi se za žerjavovodje usposabljal tudi posamezni delavci, ki bi lahko žerjavovodje nadomeščali v primeru odsotnosti.

V TOZD Žičarna so posamezne skupine poleg polletnega poslovanja poročila razpravljale tudi o akciji zbiranja prispevkov za gradnjo prizidka in tovarne žičnice za Triglavski dom na Kredarici.

V TOZD Jeklovlek so se delovne skupine sestale na treh zborih delavcev. Delavci iz brusilce so imeli pripombe na slabo kvaliteto materiala, predvsem na ravnost palic (ovalnost) in na slabo vzdrževanje brusilnih strojev. V bodoče bodo morali tudi vprašanje reklamacij posvetiti več pozornosti. Odpraviti morajo tudi zameškanje, ki se pojavlja že pri vložku. SDS hladna predelava 1, adjustaža 2 in brusilnica 1 so kritično ocenile vzdrževanje, ki je precej pomanjkljivo. Opozarjajo tudi na neogovornost vzdrževalcev, ki pride do izraza zlasti v prostih dnevih in ponoči. Nadalje opozarjajo tudi na slabo vidljivost, zaprašenost, plin, zamaščenost tal, prepih ipd. Delavci želijo, da bi imeli pri peči zaradi zaprašenosti poleg čaja na razpolago tudi mleko. SDS hladna predelava 2 in brusilnice 3 pa opozarjajo na slabo kvaliteto brusnih kolotov, tehnologijo odvzema in na slabo kvaliteto vložka.

Na sestanku SDS želbljarna 2 (TOZD želbljarna) je bilo govora o reklamacijah glede žičnikov-ključavničarjev. Ugotovljeno je bilo, da je za izmeček delno kriv tudi želbljar, da pa je vzrok reklamacijam tudi na žici (toleranca, premehka ali pretrda) ter na odvijalcih (ti so deformirani in se ne vrtijo enakomerno tako, da enkrat žico pretrga drugič pa jo spusti v prosti tek). Skupina meni, da je nujno potrebno popraviti odvijalce, ki jih pošiljajo iz žičarne. Nadalje je bilo govora tudi o menjavi orodja na novih želbljarskih strojih in sicer čeljustnikov in klavir. Rečeno je bilo, da se želbljarji sicer strinjajo, da se orodje pravočasno menja, vendar pa je to pod obstoječimi pogoji nemogoče. Orodjarji namreč nimajo pripravljenega orodja za menjavo. Želbljar pa mora, če vzame orodje iz stroja, čakati cel teden da dobi novo orodje za menjavo. Štroj v tem času seveda ne obratuje in pride do velikega izpada proizvodnje, želbljar sam pa je poleg tega oškodovan tudi pri osebnem dohodku. V zadnjem času ni na razpolago gotovih rezervnih klavir, posebno za ključavničarje za katere je prišla reklamacija. Te probleme z orodjem je potrebno urediti. Dogaja se tudi, da orodjarji čeljustnikov, ki ga želi želbljar zamenjati za novega, samo očisti in prebrusi ter ga vrne želbljarju. S takim orodjem pa ni možna nadaljnja kvaliteta izdelava žičnikov.

SDS kleparji (TOZD Remontne delavnice) vprašuje če obstaja pravilnik o napredovanju na delovnem mestu. Dva sodelavca iz te skupine namreč delata v GRD že več kot trinaest let in še nista napredovala. Skupina vprašuje, če šolski izobrazbi ni enakovredna z delom pridobljena izkazana

da bosta napredovala. Skupina opozarja tudi na slabo stanje delovnih orodij in strojev. SDS RTA 2 in RTA 6 ugotavljata, da se obseg del in nalog za instrumentalca specialisti širi (zaradi novih aparatov in agregatov), osebni dohodek pa ostaja isti.

SDS vzdrževanje HVŽ 1 in 2 zahtevata, da bi se določil normativ zaščitnih sredstev. Pritožujeta se tudi, da žerjav PO-3 v TOZD Hladna valjarna Jesenice ni prevzel (nima obratovalnega dovoljenja), da so popravila na njem zelo nevarna, da ni dokumentacije in ne rezervnih delov. Pravijo, da ga zato ne prevzamejo na vzdrževanje. Glede vzdrževanja v TOZD Kovinoservis so se dogovorili, da zaenkrat dežurstva ne bodo uvedli, da pa bo manjša popravila opravljal njihov oddelk. SDS vzdrževanje bela 2 in 5 menita, da je potrebno razčistiti kadrovske problematiko. Zdi se jim, da bo del vzdrževalnega kadra odšel v jeklarno, ker bodo tam boljše delovni pogoji. Skupini opozarjajo, da se v starih obratih prah, okužine in olje slabo čistijo in da se zato vzdrževalci boje pristopiti k odpravljanju okvar na strojih. Urediti bi bilo potrebno tudi delavnico. Na sestanku SDS vzdrževanje hladne valjarne Bela 1 in 2 je bilo predlagano, da bi nabavili stojalo za rezanje cevi.

SDS delavnica toplotne energije ter SDS parne naprave 3 sta na skupnem sestanku predlagali, da vodstvo TOZD v čim krajšem času poskrbi za ureditev sanitarnih prostorov. Poskrbeti je potrebno tudi za nova dvigala za transport ventilov iz parnih kotlov in za transport manjših agregatov na prevozna sredstva. Pristojne službe naj bi v najkrajšem času prikazale program reševanja kadrovskega problema v TOZD Energetika SDS parne naprave 3 je imela precej pripomb na stanje sanitarnih prostorov in garderobe. Skupina zahteva, da se skliče sestanek, ki se ga bodo udeležili tudi vodilni delavci in vse delovne skupine. Pripombe na stanje sanitarij ima tudi SDS parne naprave 4.

Na skupnem sestanku SDS vodstva TOZD Transport, lokomotivske delavnice, vozovne delavnice, delavnice motornih vozil, vzdrževanja proge ter tovora so delavci lokomotivske delavnice postavili vprašanje, kdaj bo zračenje strojne delavnice zadovoljivo rešeno. Zanima jih tudi, zakaj ob nalivih teče iz pip umazana voda. Odgovorjeno jim je bilo, da je klima naprava že naročena.

SDS prodaja (delovna skupnost za komercialne in finančne zadeve) predlaga, da bi v pritličju poslovne stavbe namestili papirnate brisače in milo.

SDS oddelka za študij dela in časa ter nagrajevanje zahteva, da se uredi nabava večjih količin živil v kantini ŽIC izven predvidenih časov malice. Na sestanku SDS oddelka investicijske dokumentacije in razvoja pa je bila dokaj živahna razprava v zvezi s kadrovsko problematiko oziroma o premetitvah, ker pri sedanjih kategorizacijah delovnih nalog in opravi obstaja zelo malo možnosti za napredovanje. Skupina tudi meni, da se je ocena delovne uspešnosti po prvih nihanjih ustalila in da nima več prave teže. Menijo, da bo nekatera nesoglasja možno odpraviti z novim razvidom delovnih nalog.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

MLADI V JESENIŠKI OBČINI AKTIVNI TUDI V POLETNEM ČASU

Kljub poletnemu času mladi v jeseniški občini ne mirujejo. Razen tega, da aktivno sodelujejo v mladinskih delovnih brigadah (mimo- grede povedano, domov se je s številnimi priznanji že vrnila ena brigada, druga v teh dneh zelo uspešno dela na akciji Podrinje-Kolubara v podporani občini Valjevo), 30 pionirjev sodeluje na akcijah Istra in Brkini in še bi lahko naštevali.

Mladi so vsa pozornost posvetili tudi sklepom komiteja občinske konference ZKS Jesenice, ki je na svoji seji obširno spregovoril o idejnopolitičnem delovanju komunistov v ZSMS in o delu mladih v občini. Komite ocenjuje, da je organizacija ZSMS v občini v preteklem obdobju delovala uspešno, vendar ugotavlja zaostajanje v delovanju v vseh organiziranih socialistične zveze in delegatskem sistemu na vseh nivojih, predvsem pa v bazi. Ugotavlja tudi, da je v krajevnih skupnostih in v združenem delu čutili pomanjkanje interesa mladih, včasih pa tudi ustreznega motiviranja mladih za širše družbenopolitično delovanje.

Zaradi dejstva, da mlada generacija prevzema svoj del odgovornosti za nadaljnji razvoj našega samoupravnega socialističnega sistema, se mora v večji meri angažirati v razreševanje vseh svojih pa tudi vsakodnevnih interesov ter problemov delovnih ljudi in občanov.

Komite je po razpravi tudi predlagal, da morajo komunisti v vseh osnovnih organizacijah zveze komunistov in vseh drugih sredinah omeniti delovanje mladih komunistov v svoji sredini in drugih organizacijah, kjer mladi delujejo, oceniti svoj prispevek in vpliv na delo mladih ter sprejeti konkretne zadolžitve za pomoč mladim pri njihovem delovanju.

Med sklepi komiteja velja omeniti tudi to, da je potrebno preseči od-

vojeno delovanje družbenopolitičnih organizacij, izpostaviti odgovornost za tako oddvojeno delovanje in probleme sproti reševati. Občinska konferenca SZDL pa mora tudi obravnavati celotno problematiko delovanja mladih v občini.

Mladi so na osnovi teh sklepov pripravili program aktivnosti v septembru, v katerega sodijo v prvi vrsti obiski v tistih osnovnih organizacijah, ki ne delujejo zadovoljivo. V teh osnovnih organizacijah se bodo tudi pogovorili z vodstvi drugih družbenopolitičnih organizacij o reševanju problematike delovanja mladih. Ob tem bo potrebno tudi oblikovati programe dela z mladimi v drugih družbenopolitičnih organizacijah, uskladiti programe dela družbenopolitičnih organizacij med seboj ter slediti zgledom tistih osnovnih organizacij, kjer pri delu sodelujejo mentorji.

Vsa ta aktivnost sodi tudi v okvir akcije »nič nas ne sme presenetiti«, saj bodo mladi kos nalogam le, če bodo dobro organizirani. Druga pomembna naloga, ki čaka mlade je tudi nadaljnja krepitev aktivne prisotnosti v delegatskem sistemu. Mladi so nezadovoljni z vsebinskim delovanjem mladih delegatov. Tudi aktivni mladi delegatov, ki so jih začeli ustanavljati, še niso zaživel v polni meri.

Tretja pomembna naloga je uveljavljanje kolektivnega vodenja, kjer nameravajo predvsem pomladiti svoje vrste, pripravljajo pa tudi

pester program izobraževanja mladinskih aktivistov. Z Delavsko univerzo Jesenice so se že dogovorili za štiridnevni seminar, na katerem bodo obravnavali vsa pomembnejša področja mladinskega dela.

Septembra bo tudi programsko volilna seja občinske konference, na kateri bodo pregledali delo mladih, si začrtali delo v bodoče ter ocenili delo članov predsedstva.

Pa še na eno področje dela bodo mladi vključili svojo aktivnost. To so družbene organizacije in društva, kjer so spomladi okrepili aktivnost in prvi rezultati se že kažejo. Ustanavljajo mladinske aktivne v družbenih organizacijah in društvih, s tem pa želijo predvsem popestriti možnosti za interesno združevanje mladih. Seveda ob tem potrebujejo tudi pomoč drugih družbenopolitičnih organizacij. Lahko pa že sedaj rečemo, da je mladim uspelo vključiti v svoje vrste sovratnike v počitniški zvezi, zvezi organizacij za tehnično kulturo, folklorni skupini, mladinskem pevskem zboru. Jeseni bo začelo z delom filmsko gledališče, ki je rezultat spomladanske javne tribune o filmski vzgoji v občini, organizirali pa bodo tudi različne druge oblike interesnega združevanja mladih.

Ob tem pa je vseeno nekaj problemov. Med njimi velja omeniti prepočasno evidentiranje možnih kandidatov za odgovorne funkcije v osnovnih organizacijah.

Že dosedanje priprave pa kažejo, da so se mladi resno lotili dela in da tudi v prihodnje lahko računamo na še večjo prisotnost v družbenem in političnem življenju. Rk

USTANOVITEV MLADINSKEGA AKTIVA V HK JESENICE

Pretekli petek je bila v klubskih prostorih hokejskega kluba Jesenice ustanovna seja mladinskega aktiva. Seji je prisostvovala večina mladih igralcev prvega moštva, vabilu pa so se odzvali še trener Svetlin, predsednik OK ZSMS Jesenice Slavko Mežek in en sam predstavnik sicer dvajsetčlanskega upravnega odbora kluba. To seveda ponovno dokazuje, da je v odboru precej članov le na papirju, vprašljiv pa je tudi odnos do mladega kolektiva, ki v prvem jeseniškem športu želi in hoče obrniti novo stran in ubrati nova pota. Vsako izgovorjanje na neobveščeno in ne sprejemljivo, saj je bil termin ustanovne seje dogovorjen v prisotnosti članov upravnega odbora.

V uvodni besedi je predsednik OK ZSMS Jesenice Slavko Mežek na kratko opredelil princip kolektivnega članstva družbenih organizacij in društev v ZSMS, prizadevanja OK ZSMS Jesenice na tem področju in vlogo mladinskega aktiva. Poudaril je, da so mladi hokejisti pravzaprav zaorali ledino v jeseniški občini in da je vsekakor zaželeno, da bi temu zgledu sledili tudi mladi v drugih društvih in klubih. V nadaljevanju seje so skupno začrtali programske smernice in sprejeli akcijski program za mesec september. Izvolili so tudi vodstvo aktiva, ki mu bo predsedoval Ivan Ščap, člani pa so še Edo Hafner, Drago Hiti, Uroš Pavlič in Murajica Pajič.

Mladi igralci so odkrito spregovorili o kritični situaciji, v kateri je trenutno jeseniški hokej. Nesprejemljivo je, da ta mladi kolektiv mora v prvi vrsti reševati podedovane probleme jeseniškega hokeja, z vsemi njegovimi slabostmi in ne-

pravilnostmi, ki jih danes marsikdo mirne vesti naloži in prisodi tudi novi generaciji. Gotovo se bomo morali v jeseniški občini takoj dogovoriti, kako s hokejem v prihodnje, ali ga in kakšnega rabimo in temu ustrezno prilagoditi naše zahteve in ne nazadnje tudi pogoje, v katerih žive, delajo in trenirajo igralci. Dogovorili so se, da bodo o tej problematiki širše spregovorili na razgovoru za okroglo mizo predvidoma v mesecu septembru.

Želimo da novoustanovljeni mladinski aktiv, ki bo odsej združeval blizu 200 mladih jeseniških hokejistov, predstavlja začetek krepitve vloge mladih v družbenih organizacijah in društvih, kjer so danes še vse preveč odmaknjeni od reševanja in odločanja o ključnih problemih. Upamo, da vsi tisti, ki so za delo in vzgojo mladine v teh sredinah v prvi vrsti odgovorni, ne bodo stali ob strani, pa čeprav je že omenjeni odnos upravnega odbora HK Jesenice vse prej kot spodbuden.

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Po britanskih podatkih tudi letošnje leto za zahodnoevropsko železarsko industrijo ne kaže dobro. Povpraševanje po železarskih izdelkih v Evropi narašča precej počasneje kot so predvidevali. Pri tem je zahodnonemško tržišče v primerjavi z letom 1978 še v najboljšem položaju. Nadaljnje izboljšanje pričakujejo v letu 1980, čeprav je tudi za to leto predvidevanje še precej nezanesljivo.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

Ta način ima prednost, da t pritisk najmočnejši prav tam, kjer je najbolj potreben, tj. nad žil ki krvavi.

Pogosto za ustavljanje krvavitve uporabljamo obveze. V tem primeru trdneje zavijemo obvezo na rano. Ta način in določene prednosti, ker hkrati zaščitimo rano od umazanije drugih škodljivih dejavnikov. Posebej je treba poudariti, da v te primeru potrebujemo sterilne obveze in da moramo rano najprej očistiti, razkužiti in posuti z antibiotiki ali s sulfonamidi. Poleg tega naj še omenimo, da povoj pritiska in pospešuje strjevanje kr zaradi večjega in hitrejšega razpada krvnih ploščic ob dotiku na njegove hrapave površine.

3. Pritisk na krvne žile lahko opravimo z instrumenti, s posebnimi prijemalkami; z njimi stisnemo žilo, ki krvavi, ali pa hkrati zgrabimo s kleščami tudi okolna tkiva. To pride v prvi vrsti v poštev na tistih delih telesa, kjer ne moremo ustaviti krvavitve na drug prejšnjem načinu s pritiskom.

4. Krvavitev lahko zmanjšamo ali ustavimo, če rano posujemo ali oprhamo s sredstvi, ki krčijo tkiva in krvne žile. Modro galico i alaum lahko uporabimo pri obsežnih razpršenih krvavitvah številnih manjših krvnih žil. Modro galico uporabimo kot 10-odsto no raztopino, s katero namakamo rano, ali zdrobljeno v drobr delce, s katerimi posujemo rano, lahko pa tudi z večjim kosom mazemo rano.

5. Obsežne razpršene krvavitve lahko zmanjšamo ali ustavimo tako, da na rano pritismo razbeljeno železo. Ta način uporabim le v skrajni sili, ker z nepravilnim ravnanjem lahko naredimo ve škodo kot koristi.

6. Za zmanjšanje in ustavljanje krvavitve lahko uporabimo le Kose ledu nasujemo v plastično vrečko, ki jo ovijemo okoli prvotn postavljene obveze čez rano.

Dokončno ustavitev mora opraviti strokovnjak, ki bo podvezi žile in zažil rano.

Krvno žilo, ki krvavi, stisnemo samo ali skupaj z okolnim tk vom s prijemalko, ki jo pustimo na rani dokler ne pride strokovnja ali do prenehanja krvavitve.

Veliko nevarnejše so notranje krvavitve, ki jih težko ali pozn ugotovimo in ki jih težko ustavljamo. Pri notranjih krvavitvah lahko kot prvo pomoč priporočamo samo mrzle ovitke (led); te up rabljamo na splošno prve dve ali tri ure po mehaničnih poškodbah (udarci in padci). Skoraj ni mogoče dovolj natančno opisati i naštetih vseh koristnih učinkov, če takoj po udarcu obložimo pošk dovano mesto z ledom, ki ga v današnjem času lahko dobimo skora na sleherni domačiji. Nadaljnje zdravljenje živali z notranjim poškodbami mora opraviti strokovnjak.

DOKONČNO USTAVLJANJE KRVAVITVE mora opraviti strokovnjak, ki bo zažil prerezano krvno žilo ali žile ali jih v večir primerov kar podvezal, ker je to edini zanesljiv način ustavljanj krvavitve.

Živinorejci in člani enot civilne zaštite bodo samo izjemoma takšnem položaju, da bodo morali opraviti vse posege za popolno i dokončno ustavljanje krvavitve in obdelavo rane.

Zbor pohodnih kolon »po poteh karavanskih graničarjev« 11. avgusta v Zr uršnici (Foto J. Rabič)

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON

VODIK – ENERGETSKI VIR BODOČNOSTI

Vodik je vrsta sekundarne energije, za katero mislijo neka energetski strokovnjaki, da bo imela veliko vlogo v bodočnosti. Njegove najvažnejše dobre lastnosti so naslednje:

– Z marsikaterim energetskim virom bodočnosti bo konkurenčen, ker ga je mogoče izdelovati ali iz fosilnih goriv (pogon) ali s pomočjo nefosilnih energij (jedrska, geotermična, solarna) iz vode.

– Konkurenčen bo tudi z električno energijo. Z njeno pomočjo ga je mogoče izdelovati prek elektrolize, potem pa ga pretvoriti nazaj v zgorevalnih celicah ali plinastih turbinah. Primeren je tudi kot gorivo za toplotne.

– Uporaben je tudi kot pogonsko sredstvo za motorje z notranjim izgorevanjem ali pa za ogrevanje stanovanj in delovnih prostorov.

– Možno ga je uskladiščiti v plinastem (jeklenke, rezervoarji), tekočem (rezervoarji) ali trdnem stanju (kovinski hidridi).

– Za njegovo transportiranje je mogoče z majhno prede- izkoristiti obstoječo infrastrukturo za zemeljski plin.

– Ne onesnažuje okolja. Izdelovati ga je mogoče iz vode in tem nastaja kot stranski produkt samo kisik. S kontrolo pri njegovem izgorevanju se je mogoče izogniti v dimnih plinih spojinam NOx, ker v njegovih dimnih plinih ni nikovega dioksida, ne vpliva na spreminjanje naravnega ravnja v ozračju. Zato je vodik najbolj čist med vsemi kemičnimi gorivi.

– Delo je približno tako varno kot delo z zemeljskim

Iz spodnjih dveh razpredelnic je razvidna v odstotkih svetovna proizvodnja vodika z ozirom na izhodne surovine in prav tako tudi v odstotkih svetovna poraba za posamezne namene.

Surovina	Proizvodnja/%
Nafta	48
Zemeljski plin	30
Premog	16
Elektroliza (alkalije)	3
Ostalo (elektroliza vode)	3

Namen	Poraba %
Proizvodnja amoniaka	54
Rafinerije	38
Proizvodnja metanola	6
Ostalo	2

Že danes je v svetu precej povpraševanja po vodik in ga letno prodajo 270 milijard kub. metrov, kar ustreza 25 milijonom ton. Letno naraste njegova poraba okoli 7 %.

Okoli 95 % vsega vodika izdelujejo iz fosilnih goriv (nafta, zemeljski plin in premog) in samo 1–3 % z elektrolizo vode (tabela). Vendar bo postopek elektrolize vode z zmanjšanjem svetovnih zalog nafte in zemeljskega plina najbrž postopno dosegel vedno večjo vlogo.

Največji del vodika izdelujejo sami uporabniki v ločenih obratih. Več kot 50 % proizvodnje porabijo kot amoniak tovarne umetnih gnojil in blizu 40 % rafinerije.

Proizvodni postopki za vodik iz fosilnih goriv so že več let komercialno vpeljani. Med njimi je najbolj razširjen postopek reagiranja nafte ali zemeljskega plina z vodno paro. Tudi elek-

visoki. Nekateri drugi postopki so še v razvojni fazi in se njihova komercialna uporaba v tem stoletju verjetno ne bo uveljavila.

Glavna značilnost današnjega tržišča za vodik so majhne količine, ki jih uskladiščijo in transportirajo. Kljub temu p imajo v Zvezni republiki Nemčiji na področju Porurja ž 40-letno prakso s 400 km dolgim cevovodom za industrijsk transportiranje in razdeljevanje vodika.

Mnogo izkušenj na področju transportiranja in uskladiščenja vodika je omogočil vesoljski program v ZDA. Dane prevažajo vodik v tekočem stanju tako po železnici kakor tuc po cestah in je uskladiščen v posebnih rezervoarjih. Zaenkrat še ne obstajajo veliki cevovodi za transportiranje tekočega vodika.

Kot pogonsko sredstvo za avtomobile je mogoče uporabl jati vodik uskladiščen kot kovinski hidrid. Prvi poskusni avtomobili na vodik so dali zelo ohrabrujoče rezultate.

Uporaba vodika kot kemične surovine in kot plinasto gorivo je že dolgo komercialno preizkušena. Tudi ni ovir pri uporabi vodika kot pogonsko sredstvo za motorje z notranjim izgorevanjem in plinske turbine. Obe možnosti sta bili že uspešno preizkušeni in so bile v primerjavi s konvencionalnimi gorivi potrebne le majhne spremembe na napravah.

Tehnična uporaba vodika v različne namene ni vprašljiva. Treba bo rešiti samo problem ekonomičnosti, ki je danes glavni ovira za razširitev njegove uporabe tudi na tista področja, kje so drugi energetski viri zaenkrat ekonomsko ugodnejši. Kdaj b to, bo pokazala prihodnost.

DODATKI ZA POSEBNE ČASOVNE POGOJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

istvariti in prav bi bilo, da večji dodatki ne bi prinašali le večjega osebnega dohodka, ampak bi spodbujali delavce tudi k večji učinkovitosti in racionalnosti.

Ob izplačilu osebnega dohodka pa delavce manj zanimajo bruto zneski, zato smo več prostora namenili neto zneskom. Zakonitosti so seveda tu iste kot pri bruto razmerjih.

V povprečju so imele v juliju temeljne organizacije Plavž, Jeklarna in Energetika znatno nadpovprečne dodatke na zaposlenega. Prvi dve zastopata zaradi večinskega sistema dela 4 + 1, medtem ko je v Energetiki sicer nekoliko manj tovrstnega dela, je pa zato povprečna sestavenost del nekoliko višja. Procentualno enak dodatek je namreč absolutno višji, če je osnova za izračun višja. Najmanjši znesek dodatkov na zaposlenega ima delovna skupnost za komercialno in finance, ki praktično nima triizmenskega in nedeljskega dela in je dodatek za nadurno delo edini, ki ga je vredno omeniti. Temeljna organizacija Livarna v juliju ni imela razen za nadurno delo nobenih dodatkov, zato pa je ta znatno višji kot v vseh ostalih enotah združenega dela v Železarni.

Relativno gledano so z novim obračunom dodatkov največ pridobili delavci temeljne organizacije Elektrode, ki imajo po prvem obračunu kar trikrat tolikšne dodatke kot po starem. Delavci te temeljne organizacije delajo namreč večino v dvoizmenskem sistemu. Dodatek za popoldansko delo predstavlja več kot pol vseh časovnih dodatkov v juliju (v tej TOZD).

Pri obravnavi dodatkov pa so pomembna tudi relativna razmerja. Izračunali smo jih na dveh osnovah. Z vidika izplačila v juliju je osnova celotnega izplačanega osebnega dohodka najbolj zanimiva, ker prikazuje dejansko izplačilo, ki nam je najbližje. Slaba stran pa je v tem, da celotno izplačilo zajema tudi plačan dopust, ki je v juliju precej nad povprečjem. Dodatki bodo zato v jesenskih in zimskih mesecih dosegali večjo vsoto, ker bo tudi več opravljenega dela v posebnih časovnih pogojih. Primerjava dodatkov z višino osebnega dohodka, ki izvira iz vrednotenja dela, izloča vpliv dopustov in odraža konkreten izračun.

Primer razlage razpredelnice 2: V temeljni organizaciji Jeklarna je časovnih dodatkov 37,1 % na osnovni osebni dohodek in so dodatki večji za 15 %, kot bi bili po starem obračunu. TOZD Plavž pa je povečala dodatke celo za 16,1 % in dosegajo delež 36,9 % na osnovo.

V celotnem osebnem dohodku imajo dodatki v TOZD Jeklarna delež v višini 14,4 % in v TOZD Plavž 13,8 %. Ta delež je v TOZD Plavž občutno nižji kot v TOZD Jeklarna, medtem ko sta deleža na osnovo skoraj enaka. To razmerje nam

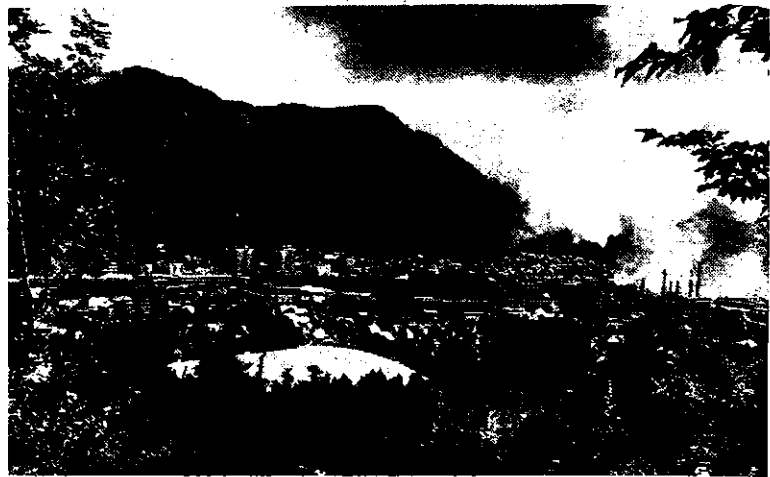
pove, da je bil delež odsotnosti v TOZD Plavž večji kot v TOZD Jeklarna. Večje povečanje dodatkov v TOZD Plavž pa je pogojeno z večjim deležem popoldanskega dela (delavci aglomeracije delajo na dve izmenj).

Globalno gledano so vse valjarne in talilnice (brez TOZD Livarna) nadpovprečno povečale časovne dodatke in imajo tudi brez izjem znatno nadpovprečno višino dodatkov, predelovalne TOZD so večinoma pod povprečjem, dve storitveni znatno pod povprečjem in prav tako dve delovni skupnosti. Delovna skupnost za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje je v nadpovprečju zaradi triizmenskega dela gasilcev in vratarjev ter popoldanskega dela čistilk.

Ker je teža posameznih dodatkov že bežno obravnavana pri obdelavi posameznih TOZD, pogledimo njen vpliv le na ravni Železarne. Na račun novo uvedenega popoldanskega dodatka odpade povprečno 130 din osebnega dohodka na zaposlenega, na račun sobotnega pa 23 din. Po novem izračunu je nočni dodatek 61 din večji, nedeljski, 24, praznični 19 in nadurni 33 din na zaposlenega. Skupaj so v juliju torej dodatki za posebne časovne pogoje dela večji za 290 din na zaposlenega oziroma 3,67 % od skupaj izplačanega osebnega dohodka. Z drugimi besedami: za vsakega delavca je bilo povprečno izplačano 9,17 % več dodatkov na osnovno obračunsko postavko kot bi jih bilo po starem obračunu. Dodatki in skupnem osebnem dohodku zajemajo vrednost 8,62 % oziroma 21,56 % na osnovno vrednotenje, kar je več kot petino obračunske postavke. Če izvajamo nadurno delo, znašajo čisti časovni dodatki za redno delo 17,56 % na osnovno ali 7,02 % celotnega osebnega dohodka. Delavci, ki redno ne delajo le dopoldne imajo seveda teh dodatkov znatno več, ker »samo popoldanski« delavci povprečje krepko znižujejo. V sistemu 4 + 1 pridobijo

delavci za redno delo osebni dohodek, ki je višji od osebnega dohodka za »popoldanske« delavce za tri do štiri kategorije.

Upam, da mi je v članku uspelo prikazati zakaj (tudi!) lahko prihaja do razlik v osebnih dohodkih dveh delavcev, ki imata isto plačilno skupino. Se enkrat pa bi rad poudaril, da višji dodatki ne bi smeli pomeniti samo večjega osebnega dohodka, ampak tudi spodbudo, da v manj ugodnih pogojih tudi več naredimo in s tem upravičimo višje vrednotenje dela v posebnih časovnih pogojih. Istočasno pa se to mora odražati v boljšem poslovnem uspehu enote združenega dela, v kateri delamo in ustvarjamo dohodek, od katerega je odvisna tudi višina osebnega dohodka. P. R.

Jesenjska razglednica (I. K.)

Železarski globus

vložka. Vendar imajo zaenkrat še težave s financiranjem, kajti svetovna banka, ki bi naj posodila glavni del potrebnega denarja, ni zadovoljna s prikazom stroškov za ta projekt.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Po zahodnonemških podatkih bodo obstoječe zaloge premoga za koksiranje lahko krile potrebe tudi v nekoliko daljši prihodnosti. Vendar, če ne bodo tudi dejansko uresničeni projekti o modernizaciji obstoječih in odpiranju novih premogovnikov, o katerih sedaj razpravljajo, oziroma jih pripravljajo, bodo lahko nastale v sredini prihodnjega desetletja pri preskrbi s koksom določene težave. To velja predvsem za ZDA, kjer se je po letu 1974 znatno znižala proizvodnja premoga za koksiranje za 14 %. Vzroki so bili: manjše potrebe koksarn zaradi znižanja specifične porabe koksa v sodobnih plavžih, vedno večje zahteve, povezane z zaščito okolja in vedno bolj razširjena uporaba električnih obločnih peči za izdelavo surovega jekla. Za modernizacijo in povečanje proizvodnje ter odpiranje novih premogovnikov pa so potrebne velike vsote denarja in tudi večletna gradbena prizadevanja.

ANGOLA

Inženirski biro avstrijske železarske družbe VOEST-Alpine je pred kratkim sklenil s predstavniki angolske vlade pogodbo, na osnovi katere bo proučil možnosti za ponoven pričetek obratovanja rudnika železove rude Cassinga, ki je bil v času državljanske vojne onesposobljen za normalen potek dela. Poleg tega bo tudi pripravil projekte za nov rudnik, iz katerega rude bodo letno izdelovali dva milijona ton peletov. Del teh peletov bodo porabili v mini železarni,

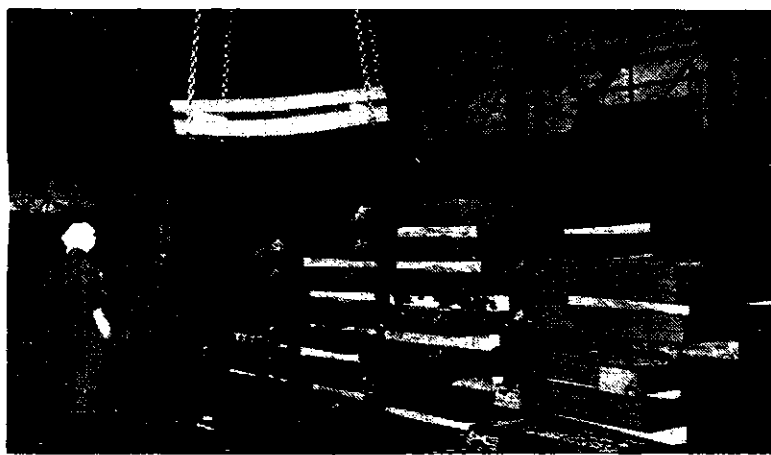
katero nameravajo zgraditi v bližini rudnika. Ostali peleti bodo namenjeni za izvoz.

AVSTRALIJA

Iz rudnikov železove rude na področjih Pilbara v vzhodni Avstraliji prevažajo posebni vlaki železovo rudo do 386 km oddaljenega pristanišča ob Indijskem oceanu. Te vlake, ki jih sestavljajo vagoni s 180-tonsko nosilnostjo in skupno težo 2300 ton, vlečejo posebej za ta prevoz zgrajene Diesel lokomotive, od katerih ima vsaka moč 3600 KM. Vožnja traja osem ur pri hitrosti 70 km/h na ravnem delu, na strminah pa omagajo še tri lokomotive, ki potiskajo vagoni. Promet teče vse leto neprekinjeno, kajti rudarska družba Marmersley Iron Pty. Ltd., ki je lastnik teh rudnikov, uvaža letno 36 milijonov ton železove rude. Ko bodo končana dela na modernizaciji in povečanju proizvodnih zmogljivosti, ki so sedaj v teku, bo lahko povečala letno proizvodnjo na 46 milijonov ton. Največji kupec te železove rude so japonske železarne.

ZDA

Železarne v ZDA bodo letos uvezle za potrebe svojih plavžev okoli šest milijonov ton koksa. To bo trikrat več kot lani in doslej največja količina. Vzrok za tako velik udarec delno iz Evrope in delno iz Japonske, je v vedno slabši situaciji ameriških koksarn. Ker je večina koksarn precej stara, ena tretjina celo več kot 25 let, se vedno težje prilagajajo vedno ostrišjim zakonskim zahtevam v zvezi z zaščito okolja. V zadnjih treh letih se je znižala proizvodnja zmogljivost ameriških koksarn: za 11,6 milijonov ton in v kratkem se bo ta količina znižala še za milijon ton. Danes potrebujejo železarne v ZDA približno 60 milijonov ton koksa.

V valjarni na Javorniku (I. K.)

VPLIV USKLADITVE ČASOVNIH DODATKOV ZA TOZD IN DELOVNE SKUPNOSTI V ABSOLUTNIH ZNESKIH ZA MESEC JULIJ (RAZPREDELNICA 1)

TOZD - DSSS	Povečanje BOD zaradi uskladitve dodatkov						Dodatki neto na zaposl. po novem obračunu							Razlika novi - stari obračun na zaposl.							
	nočni	popold.	sobot.	nedelj.	prazn.	nadur.	skupaj	nočni	popold.	sobot.	nedelj.	prazn.	nadur.	skupaj	noč.	pop.	sob.	ned.	pr.	nadur.	skupj.
Plavž	27.026	74.354	14.798	17.451	15.889	13.987	163.486	322	230	46	206	189	155	1.150	84	230	46	54	49	40	37
Jeklarna	107.891	188.682	58.130	64.410	42.489	37.346	472.623	437	178	61	229	172	141	1.218	113	178	61	59	45	37	30
Livarna	-	-	-	-	-	11.354	11.354	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Valj. bl. stekel	61.569	106.331	24.676	25.772	17.723	14.987	260.198	396	176	42	186	114	91	985	103	176	42	43	30	23	20
Valjarna žice	38.284	42.139	15.739	15.629	11.064	9.989	131.234	358	129	48	177	130	76	618	93	129	48	48	34	20	19
Valj. deb. pločevine	28.894	61.426	943	2.991	246	9.373	101.796	309	215	3	40	3	151	754	98	215	3	10	1	31	20
HVB	46.889	77.472	8.485	9.626	8.236	15.214	184.653	414	183	20	88	75	139	908	107	183	20	23	18	33	20
HVJ	24.383	48.285	3.434	3.732	2.819	28.534	110.587	274	146	10	42	32	285	799	71	146	10	11	8	73	20
Žitarna	35.181	64.953	-	1.582	859	10.560	115.055	315	154	-	14	8	91	582	82	154	-	4	2	23	20
Profilarna	10.288	20.891	-	544	315	4.022	35.544	279	146	-	15	9	101	560	72	146	-	4	2	25	20
Vratni podboji	483	1.055	190	787	672	1.747	5.513	28	25	3	44	39	96	234	7	25	3	12	10	25	20
Jekloviek	14.018	43.489	1.444	2.282	1.873	9.286	72.374	236	180	6	38	32	146	648	61	180	6	10	8	38	31
Elektrode	6.016	88.759	880	859	616	8.636	86.378	61	185	2	7	6	82	343	16	185	2	2	2	21	20
Željarna	3.789	15.386	-	85	-	1.625	20.645	116	123	-	2	-	47	288	30	123	-	1	-	12	10
Kovinoservis	1.471	3.534	-	290	442	6.378	12.093	47	29	-	9	14	188	287	12	29	-	2	4	49	40
Strojne delavnice	4.556	36.384	-	150	2.176	11.656	54.922	39	114	-	1	18	92	264	10	114	-	5	24	18	10
Remontne delavnice	5.055	13.517	2.183	4.739	4.785	27.109	57.388	25	17	3	24	24	127	220	7	17	3	6	6	23	20
Vzdrževanje	54.950	105.850	24.530	28.006	21.610	36.002	288.008	273	136	32	129	107	167	844	71	136	32	34	28	43	30
Energetika	34.705	50.330	17.832	17.284	13.796	13.494	147.231	414	166	55	206	165	150	1.148	107	166	55	64	43	39	30
Transport	34.498	63.549	20.297	19.341	15.447	18.282	172.986	251	120	38	141	113	135	798	86	120	38	37	29	35	20
KO-FI	1.940	766	-	1.280	414	8.180	17.290	10	14	2	12	4	72	114	3	14	2	3	1	19	10
KSI	28.374	65.688	12.443	14.191	10.407	22.119	153.132	206	123	23	103	75	150	680	53	123	23	27	20	39	20
FTKRN	18.317	62.781	5.506	6.959	5.359	7.472	106.893	103	89	8	38	29	38	306	27	89	8	10	8	10	10
Družbena prehrana	7.086	28.452	7.191	6.896	2.314	11.272	64.011	107	116	28	101	35	159	546	28	116	28	28	9	41	30
Železarna	584.018	1.234.329	219.266	233.906	179.522	335.548	2.788.489	234	130	23	94	72	125	678	61	130	23	24	19	33	20

VPLIV USKLADITVE ČASOVNIH DODATKOV ZA TOZD IN DELOVNE SKUPNOSTI V ODSOTKIH (RAZPREDELNICA 2)

TOZD - DSSS	Dodatki v % v skupnem OD oz. na osnovno vred. del. nalog														Razlika (%) v dod. po novem in starem obračunu													
	nočni		popol.		sobot.		nedelj.		prazn.		nadur.		skupaj		noč.		pop.		sob.		ned.		pr.		nadur.		skupaj	
	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.	OD	osn.
Plavž	3,86	10,34	2,75	7,38	0,55	1,47	2,49	6,68	2,26	6,97	1,86	4,99	13,77	36,93	1,00	2,68	2,75	7,38	0,55	1,47	0,84	1,73	0,59	1,57	0,48	1,29	6,01	15,51
Jeklarna	5,16	13,32	2,10	5,43	0,72	1,86	2,70	6,96	2,03	5,24	1,67	4,30	14,38	37,11	1,34	3,45	2,10	5,43	0,72	1,86	0,70	1,80	0,53	1,36	0,43	1,11	5,62	15,51
Livarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Valj. bl. stekel	5,12	13,11	2,27	5,81	0,54	1,38	2,14	5,49	1,48	3,77	1,17	3,00	12,72	32,56	1,32	3,40	2,27	5,81	0,54	1,37	0,56	1,42	0,38	0,98	0,30	0,77	5,37	13,33
Valjarna žice	4,46	11,89	1,81	4,20	0,60	1,57	2,21	5,78	1,63	4,26	0,94	2,47	11,45	29,97	1,16	3,03	1,61	4,20	0,60	1,57	0,57	1,50	0,42	1,10	0,24	0,64	4,60	12,91
Valj. deb. pločevine	5,17	12,38	3,06	7,33	0,05	0,11	0,56	1,33	0,05	0,11	1,68	4,04	10,57	25,30	1,34	3,21	3,06	7,33	0,05	0,11	0,14	0,35	0,01	0,83	0,44	1,04	5,04	12,91
HVB	5,28	13,01	2,31	5,73	0,25	0,63	1,11	2,75	0,95	2,35	1,64	4,05	11,52	28,52	1,36	3,37	2,31	5,73	0,25	0,63	0,29	0,71	0,25	0,61	0,43	1,06	4,89	12,91
HVJ	3,51	8,92	1,87	4,77	0,13	0,33	0,54	1,38	0,41	1,04	3,65	9,28	10,11	25,72	0,91	2,31	1,87	4,77	0,13	0,33	0,14	0,36	0,11	0,27	0,06	0,24	4,10	10,41
Žitarna	4,37	10,93	2,14	5,36	-	-	0,20	0,49	0,11	0,27	1,26	3,14	8,06	20,19	1,13	2,83	2,14	5,36	-	-	0,05	0,13	0,03	0,07	0,94	2,39	4,10	10,41
Profilarna	3,53	8,37	1,99	4,89	-	-	0,20	0,49	0,12	0,28	1,39	3,40	7,53	18,44	1,00	2,43	1,99	4,89	-	-	0,05	0,13	0,03	0,07	0,33	0,82	3,68	9,21
Vratni podboji	0,43	1,02	0,39	0,91	0,04	0,10	0,09	1,63	0,60	1,42	1,46	3,46	3,61	8,54	0,11	0,26	0,39	0,91	0,04	0,10	0,18	0,42	0,15	0,37	0,26	0,88	3,43	8,21
Jekloviek	3,20	7,91	2,57	6,36	0,06	0,21	0,52	1,29	0,43	1,06	1,97	4,89	8,77	21,72	0,83	2,06	2,57	6,36	0,08	0,21	0,14	0,33	0,11	0,27	0,36	0,90	1,25	2,91
Elektrode	0,96	2,36	2,88	7,11	0,03	0,07	0,10	0,26	0,10	0,24	1,28	3,16	5,35	13,20	0,24	0,61	2,88	7,10	0,03	0,07	0,03	0,07	0,03	0,07	0,51	1,27	4,24	10,41
Željarna	1,81	4,45	1,92	4,71	-	-	0,03	0,06	-	-	0,73	1,79	4,49	11,03	0,47	1,15	1,92	4,71	-	-	0,01	0,02	-	-	0,19	0,48	2,69	6,41
Kovinoservis	0,56	1,36	0,35	0,85	-	-	0,10	0,26	0,17	0,41	2,27	5,51	3,45	8,39	0,14	0,35	0,35	0,85	-	-	0,03	0,07	0,04	0,11	0,59	1,43	1,15	5,91
Strojne delavnice	0,49	1,27	1,48	3,79	-	-	0,02	0,04	0,24	0,61	1,17	3,04	3,38	8,75	0,13	0,33	1,46	3,79	-	-	0,00	0,01	0,06	0,16	0,31	0,79	1,96	5,91
Remontne delavnice	0,33	0,79	0,23	0,54	0,04	0,09	0,31	0,74	0,31	0,74	1,64	3,93	2,86	6,83	0,08	0,20	0,23	0,54	0,04	0,09	0,08	0,19	0,09	0,19	0,43	1,02	0,94	5,91
Vzdrževanje	3,15	7,96	1,57	3,97	0,36	0,92	1,49	3,77	1,24	3,13	1,83	4,87	9,74	24,62	0,82	2,06	1,57	3,97	0,26	0,92	0,39	0,98	0,32	0,81	0,50	1,28	3,86	10,41
Energetika	4,62	11,82	1,74	4,44	0,61	1,58	2,30	5,88	1,84	4,70	1,68	4,28	12,79	32,69	1,20	3,06	1,74	4,44	0,61	1,56	0,60	1,53	0,48	1,22	0,43	1,11	5,06	12,91
Transport	3,28	8,01	1,57	3,82	0,50	1,22	1,84	4,49	1,47	3,58	1,78	4,30	10,43	25,42	0,85	2,08	1,57	3,82	0,50	1,22	0,48	1,16	0,38	0,93	0,46	1,11	4,94	10,41
KO-FI	0,12	0,27	0,16	0,37	0,02	0,05	0,14	0,33	0,05	0,11	0,87	1,97	1,36	3,10	0,03	0,07	0,16	0,37	0,02	0,05	0,04	0,08	0,01	0,83	0,23	0,51	0,49	1,04
KSI	2,74	7,48	1,84	4,49	0,31	0,85	1,37	3,74	1,01	2,75	1,98	5,44	9,06	24,76	0,71	1,84	1,84	4,49	0,31	0,85	0,36	0,97	0,26	0,71	0,52	1,41	3,80	10,41
FTKRN	1,18	2,86	1,03	2,48	0,09	0,22	0,44	1,06	0,34	0,82	0,44	1,06	3,62	8,50	0,31	0,74	1,03	2,48	0,09	0,22	0,11	0,27	0,08	0,21	0,11	0,28	1,74	4,94
Družbena prehrana	1,80	4,40	1,94	4,74	0,47	1,16	1,89	4,15	0,59	1,44	2,87	6,53	9,16	22,42	0,74	1,14	1,94	4,74	0,47	1,16	0,44	1,08	0,15	0,37	0,69	1,69	4,16	10,41
Železarna	2,98	7,44	1,85	4,13	0,29	0,72	1,19	2,98	0,91	2,29	1,80	4,00	8,82	21,56	0,77	1,93	1,65	4,13	0,29	0,72	0,31	0,77	0,24	0,58	0,41	1,03	3,67	9,21

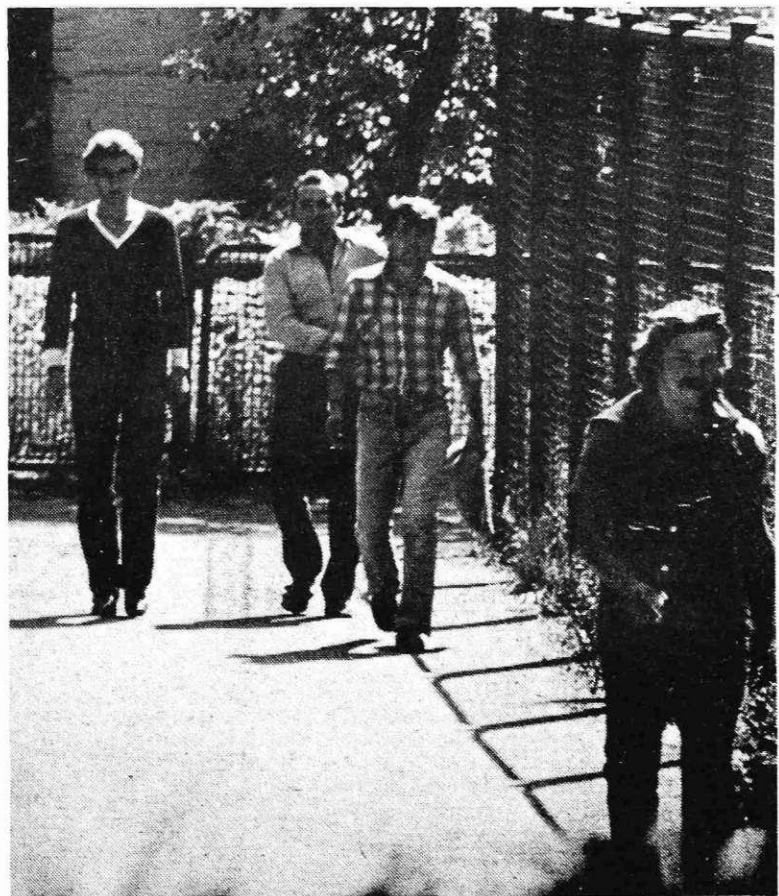

NE TAKO TOVARIŠI!

Od 13. ure dalje se nam za stavbo IBM večkrat ponujajo taki pri-
zori. Pa ne da bi delavci tako predčasno hiteli na delo, nasprotno po
pol ure in več mimo vratarjev zapuščajo Železarno, koliko prej so
zapustili delo, najbrž vedo povedati njihovi delovodje. Naj v ilustra-
cijo navedemo, da so skriti fotoaparati v 45 minutah »zabeležili«
okrog 150! delavcev, ki so predčasno zapuščali Železarno. Na izvoz-
nem tiru v Hrenovici pa nek drugi dan v dvajsetih minutah 65 delav-
cev. In to ne samo delavcev bližnjih obratov, temveč skoraj vseh jese-
niških obratov.

Sprašujemo se, kako je to mogoče ob neprestanem poudarjanju
delovne in tehnološke discipline in pomanjkanja delavcev. Kako je
z organizacijo dela in odgovornostjo neposrednih vodij dela, če uro in
še več včasih ne pogrešijo svojih delavcev. In končno, kakšna je stop-
nja humanosti teh delavcev, ki na račun dela drugih delavcev lahko
tako neodgovorno zapuščajo svoje delo, čeprav za njega prejema-
jo osebni dohodek do 14. ure.

Naši skriti fotoaparati bodo na delu tudi v prihodnje, kajti takih
vrzeli imamo v Železarni precej pa tudi delavcev, ki se med delom
»sprehajajo« po različnih opravkih.

ALI JE RES VELIKA PODRAŽITEV OGREVANJA?

V zadnjem času je veliko hude
krvi povzročilo plačevanje gret-
ja na Jesenicah. Slišijo se glasovi
o nemogočih podražitvah, o
tem, kdo je to biroju za urbani-
zem in stanovanjsko poslovanje
dovolil in podobno. Kljub vsem
dosedanjim obvestilom (Železar,
obvestilo za hišne svete) so vse
navedene reakcije in govorjenje
posledica nepoznavanja dejans-
kega stanja in so več ali manj
zlonamerne.

Ne moremo razumeti, da nekateri
potrošniki ne vedo, da gretje ne
moremo in ne smemo obračunavati
kot fiksen znesek. Strošek za gretje
je v glavnem odvisen od zime, to je
od porabe. Preko leta potrošniki
plačujejo akontacijo. Vplačanega
denarja z akontacijo je torej lahko
dovolj, preveč ali pa ga zmanjka.

Huda in dolga zima v kurilni
sezoni 78/79 je vzrok, da je zmanj-
kalo okrog 2.531.000,00 din (235
starih milijonov). Pri tem pa niti
Železarna, niti BUSP nista podraži-
la svojih storitev.

Ta znesek je razdeljen na potroš-
nike energije za ogrevanje in sani-
tarno toplo vodo. Tako znaša dopla-
čilo 24,08 din na kv. meter ogrevane
površine in 207,56 din na osebo za
sanitarno toplo vodo. Da doplačilo
ne bi preveč prizadelo potrošnikov
smo ga razdelili na gretje za gretje
na štiri, za vodo pa na tri obroke,
kar znese 6,02 din/kv. metrov in
69,19 din na osebo.

Stanovalec s 50 kv. metrov veli-
kim stanovanjem ima v mesecih
doplačila naslednje stroške:

— v juniju (še ni doplačila) S =
50x7,92=396,00 din
— v juliju (prvi obrok) S = 50
(7,92 + 6,02) = 697,00 din,
— v avgustu, septembru, oktobru
S = 50(10,98 + 6,02) = 850,00 din.

Od avgusta dalje se znesek dop-
lačila že prišteva k novi akontaciji
za kurilno sezono 79/80. Če sedaj
stroške za ogrevanje v kurilni sezoni
78/79 seštejemo in delimo z 12
meseci in 50 kv. metri, dobimo
realno končno ceno za lansko se-
zono:

$$\text{cena} = \frac{50 \text{ kv. m} \times 7,92 \text{ din} \times 12 \text{ mes.} + 24,08 \text{ din} \times 50 \text{ kv. m}}{12 \text{ mes.} \times 50 \text{ kv. m}} = 9,93 \text{ din na kv. m na mesec}$$

Nova akontacija za kurilno sezo-
no 1979/80 pomeni glede na končno
lansko ceno okrog 10 % podražitev.
Ker v večini potrošnikov kamen
spotike BUSP, si oglejmo kaj je od
njih dobil!

Stanovalec, ki ima 50 kv. m stano-
vanjske površine je gretje z dopla-
čilom v sezoni 78/79 stalo kot smo že
podali — S = 5956,00 din. Od tega
zneska je 84,05 % ali 5006,02 din (500

starih tisočakov) dobila železarna
Jesenice, kot proizvajalec energije,
949,98 din pa BUSP. Ker nas večji
del stroška ne zanima, si oglejmo
kako je teh 949,98 din (za celo
mesto, 1.950.000,00 din) porabil
BUSP.

Navajamo skupne vsote iz kalku-
lacije BUSP za kurilno sezono 78/79
in vsoto, ki jo je za BUSP prispeval
lastnik 50 kv. m velikega stanova-
nja.

Pozicija	Strošek (mesto)		Strošek (stanovanja 50 kv. m)	%
	din	din		
1. Proizvodnja (ŽJ)	10.275.500,00	5006,02	(84,05)	
2. Dobava (BUSP)	1.950.000,00	949,98	(15,95)	
Skupaj	12.225.500,00	5956,00	100 %	
Dobava (BUSP)	1.950.000,00	949,98	100 %	
1. Materialni stroški,				
amortizacija	953.365,00	465,49	49 %	
2. Obresti na kredite	468.491,00	228,00	24 %	
3. El. energija,				
zavarovanje	87.256,00	43,70	4,6 %	
4. OD delavcev (II. bruto)	260.827,00	127,29	13,4 %	
5. Stroški skupnih služb	180.061,00	85,50	9,0 %	
	1.950.000,00	949,98	100,00 %	

Če še enkrat seštejemo stroške
vzorčnega lastnika, ki jih plača v
ceni ogrevanja (stroški ogrevanja

(50 kv. m) 5956,00 din za celo leto)
izgleda takole:

		%
— energija (ŽJ)	5006,02 din	84,05
— mater. stroški	737,19 din	12,38
— OD zaposlenih II bruto	127,29 din	1,44
— stroški skupnih služb	85,50 din	1,44
	5956,00 din	100,00

Sporni so seveda osebni dohodki.
Vzorčni potrošnik je za vse vzdrž-
valno delo in operativno vodenje
vročevoda za osebni dohodek treh
zaposlenih delavcev in vseh pogod-
benih delavcev v celem letu prispe-
val 127,29 din ali 13 starih tisočakov
(2,13 %).

Vsak potrošnik doma je dober
gospodar, pravilno razporeja z
denarjem, varčuje, pri ogrevanju pa
ga najbolj razburja 2,13 % skupnih
stroškov. Kako to? Razlog je v nepo-
znovanju razmer, kot smo že
navedli.

Ob vseh obvestilih pa tisti po-
trošniki, ki dvomijo v vse, niso našli
časa, da bi si dodatno informacijo
poiskali pri BUSP, kjer smo pri-
pravljeni in dolžni to dati in
pojasniti.

Ker niti glasilo Železar, niti
obvestilo na hišne svete niso bila
dovolj za informiranost vseh po-
trošnikov, pripravljamo enako (ne-
koliko natančnejšo) informacijo, ki
jo bo dobil vsak potrošnik. Vendar
so to tudi stroški.

BUSP JESENICE

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

MOLIBDEN V LETU 1978

V letu 1978 je svetovna poraba molibdena v zahodnem
svetu, kjer ga v veliki meri uporablja železarska industrija kot
dodatek pri izdelavi nizko in visoko legiranih jekel, za okoli
3000 ton večja kot proizvodnja. Zato so se znatno znižale sve-
tovne zaloge.

PROIZVODNJA

Proizvodnja molibdena v zahodnem svetu je v letu 1978
v primerjavi z letom 1977 narasla samo za 3 %. To je bila posled-
nica razlike med povečanjem primarne proizvodnje in zmanj-
šanjem sekundarne proizvodnje pri bakru. Slaba situacija na
svetovnem trgu bakra je imela tudi leta 1978 za posledico izred-
no zmanjšanje proizvodnje molibdena kot stranskega proiz-
voda. To je bil tudi glavni vzrok za kritično situacijo, ki je
nastala v preteklem letu pri svetovni proizvodnji te kovine.

Glavni proizvajalec molibdena v zahodnem svetu so ZDA,
za njimi pa Kanada in Čile. Količina izdelanega molibdena
v letih 1975 do 1978 je bila (v 1000 ton čistega molibdena):

Država	1975	1976	1977	1978
ZDA	48	51	55	58
Kanada	15	14	15	15
Čile	10	11	11	11
Ostali	0,9	1	1	1
Skupaj	73,9	77	82	85

PORABA

Po razpoložljivih ocenah kažejo v letu 1978 vsa področja
povečano porabo, in sicer v primerjavi z letom 1977 za 7,7 %.
Stanje v letih 1975 in 1978 je bilo naslednje (v 1000 tonah
čistega molibdena):

Država	1975	1976	1977	1978
ZDA	25	26	27	29
Zahodnoevropske države	30	32	32	33
Vzhodnoevropske socialistične države	7	7	8	9
Japonska	9	11	11	11
Ostali	5	4	5	5
Skupaj	76	80	83	87

Tudi na posameznih področjih porabe molibdena je bila
razlika v letih 1977 in 1978 majhna. Delež legiranih jekel je
padel z 49 na 47 % in za molibden-metal ter kemikalije je bilo
porabljeno 1 % več.

RAZVOJ TRŽIŠČA

Uporaba jekel legiranih z molibdenom, litine in zlitin osta-
ja na področjih, povezanih z energijo velika in s tem tudi vzrok
za živahno povpraševanje po tej kovini. Posebno kaže, da je
bodočnost molibdena zagotovljena pri materialih za plinske
rezervoarje v velikih globinah, za plinovode in naftovode zgra-
jene v najbolj neugodnih klimatskih pogojih (leta 1978 je bilo
uporabljen 1,2 milijona ton velikih cevovodov iz jekla legira-
nega z Mo), za sončne kolektorje, za dele, ki so podvrženi obrabi
v rudarstvu in pripravo rude, kotle pod visokim pritiskom, izme-
njalce toplote in druge naprave.

Iz naslednje razpredelnice je razvidna poraba molibdena
leta 1978 v odstotkih za posamezna velika industrijska ob-
močja.

	%
Legirana plemenita jekla	47
Nerjavna jekla	20
Orodna jekla	9
Litine in valji	7
Super in posebne zlitine	3
Molibden-metal	4
Kemikalije	9
Ostalo	1
Skupaj	100

Na kemičnem tržišču so razvili katalizatorje, ki vsebujejo
molibden in vključujejo nova področja uporabe pri vtekoči-
njenju in vplinjavanju premoga in za sintezo nekaterih organ-
skih spojin. V preteklih letih so dosegli določen napredek pri
uporabi molibdenovih spojin in umetnih materialih kot zaščito
pred plamenom in dimom. Zaprti vodno hlajen sistem, ki vse-
buje molibdenovo spojino kot dodatek za zatiranje korozije,
so uspešno razvili leta 1978.

V preteklem letu so dobile novo razvite vrste jekel poseben
pomen za tržišče molibdena. Posebej velja to za jekla uporabna
v avtomobilski industriji, nizko legirana jekla za tračnice kot
nadomestilo za nelegirana jekla pri zahtevnejši uporabi, kakor
tudi za jekla in zlitine z odpornostjo proti napetostnim koro-

zirnim razpokam, nastalih zaradi delovanja žveplovodika v glo-
bini pod zemeljsko površino ležečih nahajališč nafte in zemelj-
skega plina.

Strogi predpisi v ZDA, ki zahtevajo do leta 1985 manjšo
porabo bencina pri avtomobilih, bodo imeli za posledico med
drugim tudi manjšo težo avtomobilov. Vendar je pri tem po-
stavljen pogoj, da na ta račun ne sme biti ogrožena varnost.
To je možno doseči z ekonomičnimi nizko legiranimi jekli in
visoko trdnostjo. Pri tem bo imel veliko vlogo tudi podatek
molibdena. Zato računajo, da se bo že v prihodnjih letih poraba
molibdena za te namene precej povečala.

Vedno večje količine po železnici prepeljane železove rude
in premoga, zahtevajo tračnice bolj odporne proti obrabi kot so
tiste iz doslej uporabljenega jekla. Problemi nastajajo zaradi
vedno večjih osnih pritiskov v povezavi z uporabo vagonov
z veliko nosilnostjo in posebnih vlakovnih kompozicij. Kot
rešitev tega problema so razvili novo vrsto jekla z visoko trd-
nostjo, dobro odpornostjo proti obrabi in dobro varljivostjo.
To jeklo uporabljajo za izdelavo tračnic, uporabljenih pri grad-
nji najbolj obremenjenih železniških prog. Uspešno so jih že
preizkusili v ZDA, Kanadi, Avstraliji, Zahodni Evropi in na
Japonskem.

Naftna industrija je pri iskanju novih rezerv nafte in ze-
meljskega plina razširila svojo dejavnost na arktična področja
z ekstremnimi klimatskimi pogoji in na velike globine tako na
kopnem kakor tudi pod morsko globino. Pri vrtanju v velikih
globinah nastopajo temperaturni in korozijski pogoji, ki so za-
htevali razvijanje novih vrst posebnih jekel. Ta morajo imeti
visoke trdnostne lastnosti ob istočasni odpornosti proti nape-
tostni koroziji v prisotnosti žveplovodika. Osnova za to so
krom-molibdenova jekla s povečano vsebnostjo molibdena in za
posebno vrsto tudi z dodatkom nioba. Te vrste jekla danes že
praktično preizkušajo.

IZGLEDI ZA BODOČNOST

Molibden odlikujejo mnogostranske možnosti za tehnično
uporabo. Da-šnje težave z njegovo preskrbo spodbujajo nove
raziskave in odpiranje novih nahajališč. Zato lahko tudi v bodo-
če pričakujemo nadaljnji razvoj proizvodnje in uporabe te, za
železarsko industrijo važne in potrebne kovine.

IZ KRONIKE KOKRŠKEGA ODREDA

IVAN JAN

DRUGI KOKRŠKI ODRED

Po tem cevovodu je pritekala voda, ki je pogajala turbino železarskih obratov na Javorniku. Vsaka razstrelitev je v železarskih obratih na Javorniku povzročila večdnevni zastoj. Takratnemu tovarniškemu vodstvu je to povzročalo velike preglavice, kajti nemški vojni stroj je zahteval veliko kovinskih izdelkov.

Pomembnost te vodne naprave je bila torej velika. Brez nje tovarna ni mogla obratovati. Zato so tako okupatorji kot partizani bdeli nad njo. Sredi 1944. leta, ko so partizani vse bolj začeli razvijati minersko-sabotažno dejavnost, so Nemci pri hidrocentrali v javorniškem rovtu, torej že sredi gozdov, od koder je bil cevovod spelján, utrdili postojanko. V njej je bilo vedno najmanj 15 do 18 policistov.

Cevovod, ki so ga minerci kokrškega odreda pretrgali 27. avgusta — prav na dan uradne obnovitve odreda — čez tri dni še ni bil popravljen. Tedaj so se ga minerci spet lotili.

Tega dne, 30. avgusta, v njem ni bilo vode, ker zaradi akcije pred tremi dnevi pač še ni bil popravljen. Bil pa je tik pred ponovno osposobitvijo. Ko so ga zaminirali, so mitraljez s pomočnikom in obveščevalcem užgali po zbeganih Nemcih v postojanki, pri čemer je padel en policist.

Borci so pretrgali in uničili tudi telefonski vod. Ze naslednje jutro je po Javorniškem rovtu hajkalo čez sto policistov. Do Javornika in Koroške Bele, kjer so bile močne policijske in protiletalske postojanke, je bilo le nekaj kilometrov. Policisti so prišli čez Jelenkamen in se približali Nočevi domačiji. Tam pa sta prenočevala utrjena obveščevalca, ki sta prejšnji dan sodelovala pri miniranju. Nemci so ju prese- netli. Če ju ne bi opozoril pasji lajež, bi bilo še slabše.

Med umikom proti gozdu je pred hišo smrtno zadet obležal hrabri, dvajsetletni Eugen Bizjak-Iztok z Jesenice. Podrli ga je policijski rafal. Zvečer so ga tovariši in domačini pokopali skromno, vendar slovesno. Trideset avgust je bil sploh zelo delaven dan. Ta večer sta bili izvršeni še dve minerski akciji, in to na pousem različnih krajih.

Prvo so v Tržiču izvedli minirji 1. bataljona. Odšli so izpod Stola, dobili stik s tržičskimi obveščevalci in minirali kurilnico pri železniški postaji. V kurilnici je bila tudi lokomotiva, ki je vsako jutro odpeljala vlak proti Kranju. Ob eksploziji je bila močno poškodovana. Hkrati z njo so bile razstreljene tudi vodovodne instalacije, okenska stekla v bližnji tovarni Peko pa so zaradi močne eksplozije popokala. Izvajalci akcije so se umaknili brez žrtev. Redni promet je bil tako za nekaj dni pretrgan in moten.

Tretja minerska akcija tega dne je bila pri elektrarni jeseniške železarne pod Zasipom pri Bledu. Ta večer se je skupina minirjev prikradla k cevovodu in rezervuarju elektrarne. Z miniranjem je bila povzročena velika škoda in elektrarna je morala mirovati več dni. O tem dejanju iz nemških orožni-

skih poročil in ugibanj zvemo, da je bilo miniranje cevovoda in pomožnih vodnih obratov izredno skrbno in strokovno izvedeno. Popravljanje obrata je trajalo teden dni. (Kljub iskanju med partizanskimi dokumenti in spraševanju ljudi ni bilo mogoče ugotoviti, katera minerska skupina oz. enota je izvedla akcijo pod Zasipom. Najverjetneje so bili to partizani z Mežaklje.)

Tudi naslednja akcija je bila minerska in tudi to je izvedel 1. bataljon, in sicer 1. septembra. Minerska skupina se je železniški progi približala v neposredni bližini Radovljice. Progo so minirali med predorom in Radovljico, tako da je bil promet ustavljen šest ur. Za uničenje dveh tračnic so porabili dva kg eksploziva »808«.

Te in druge minerske akcije so pokazale, da so mine in minirji postali nepogrešljivo orožje v nadaljevanju boja na Gorenjskem. Pokazalo se je, da maloštevilne skupinice — običajno le po dva — trje minirji — z drznostjo in tveganjem seveda, dosejajo učinkovite uspehe. To je priznal tudi sovražnik. Zaradi tega je bilo mladi minerski kader treba usposobiti še bolje.

Ko je štab odreda to vsestransko analiziral, je s pomočjo strokovnjakov štaba 9. korpusa sestavil podrobna navodila, podprta z ustreznimi akcijami in s podatki o rušilni moči eksplozivov in min, ki so bile tedaj na voljo. Hkrati s tem so izdelali tudi več primerov o tem, kako in kje je treba minirati razne objekte, kako železniško progo, mostove in druge naprave, ki so bile pomembne predvsem za promet. Taka navodila, prilagojena gorenjskim razmeram, je štab odreda razposlal svojim enotam 31. avgusta 1944. S temi napotki in ob vsakodnevni praksi le kak kilometer — včasih niti kilometer ne — od sovražnikovih postojank in utrdb je rasel nov, usak dan spretnější, predvsem pa domisel in drzen minerski kader.

To je bilo sprito nadaljnjih akcij tudi nujno in prav. Mina je tako postala novo orožje gorenjskih partizanov. Z dobesedno vsakodnevno rušenjem, zlasti proge, so v sovražnikova zaledja unašali nered. Sovražnik res nikoli ni vedel, kje lahko pričakuje eksplozijo.

V takih razmerah so enote kokrškega odreda v začetku septembra prešle v splošno aktivnost in se kljub maloštevilnosti razširile po vsem, njemu dodeljenem ozemlju in celo na Koroško.

Štab odreda je predvideval različne akcije vojaško sabotažne, mobilizacijske in ekonomske. Prvi bataljon, ki je taboril pod Stolum, je dobil nalogo v svoji okolici ter v Gornjesavski dolini. Ob njem naj bi delovala tudi minersko sabotažna četa — MSC. Drugi bataljon, ki je pokrival sektor, kjer so se najbolj razširili domobranci in kjer sta bila kar dva prehoda v Avstrijo — Ljubelj in Jezersko, pa naj bi na moč razvil svojo napadalnost v okolici Tržiča, pod Stržičem in pod Kravcem. Pri tem so bataljonska in četna poveljstva imela zadostno samostojnost, da so nadalje delila enote po svoji uvidevnosti in spo-

sobnosti. Sedež štaba odreda je bil še vedno v Dragi pri Begunjah.

Preden in tudi potem, ko so se enote razšle po terenu, so izvršile celo vrsto minersko-sabotažnih akcij. Preveč bi bilo, če bi vse akcije opisoval posebej, kajti MSC je skoraj ves september hodila z drugo četo prvega bataljona, bataljona pa sta imela tudi svoja minerska oddelka, v akcije. Samo prvi bataljon z minersko-sabotažno četo je v dvajsetih dneh izvršil enajst minerskih akcij. Omenil bom le nekatere.

Prvo tako akcijo v septembru, torej že po osvojenih napotkih, je izvedla minerska skupina prvega bataljona, v kateri so bili štirje tovariši. Železniški progi so se približali 3. septembra zvečer in sicer med postajama Lesce in Zirovnica. Eksploziv so namestili na več krajih tako spretno, da je bila proga pokvarjena v dolžini 80 metrov. Promet je bil ustavljen za več ur, med tem pa so železniški delavci namestili nove tračnice.

Naslednjo in podobno akcijo je že drugi dan — 4. septembra opravil oddelk iz MSC, ki ga je vodil iznajdljivi miner Franc Mihelač-Marko. Le-ta je porušil progo med postajama Otoče-Radovljica in sicer tik pred predorom. Podvig je bil izveden sredi dopoldneva. Pet kilogramov plastike, ki so ga imeli na voljo, so namestili na petih krajih. Eksplozijo je sprožil brozovlak sam, ki je zavozil na mine ob desetih dopoldne. Tračnice so bile uničene v dolžini 32 m, ranjenih je bilo nekaj ljudi, poškodovani vlak pa se je moral ustaviti za več ur.

Medtem so se enote pripravljale na bojne pohode v tiste izpostavljene kraje, ki jih je izbral štab odreda. Najprej se je na pot odpravil del prvega bataljona, ki je dobil povelje, naj odide v Gornjesavsko dolino. Ker pa je bila to dolgotrajnejša in večja naloga in ker sta isti dan iz prvega bataljona krenili v akcijo še dve drugi skupini, si bomo najprej ogledali ti dve.

Prva skupina so bili minirji iz druge MSC. To pot so šli v bližino, in sicer na odsek proge med Leskami in Zirovnico. Z miniranjem so poškodovali tračnice v dolžini šestih metrov. Promet pa je bil s tem ustavljen le nekaj ur. V taborišče pod Stol so se minirji vrnili brez poškodb.

Druga akcija tega dne je bila izvršena blizu proge in je bila takega značaja, da je odjeknila daleč po okolici. Pozno popoldne tega dne je namreč skupina skojcevec upadla v Osvaldovo gostilno na Selu pri Zirovnici in se lotila železniške policije. Priprave na to akcijo so potekale več dni.

Ker je bilo v bataljonu tedaj že nekaj nekdanih nemških policistov — Hrvatov, so imeli na voljo tudi potrebne nemške uniforme. Prav to pa je ustrezalo udarnim skojcem ki so že več dni silili v dolino, da bi izvedli nekaj posebnega in zaplenili orožje. Splošno je bilo znano, da skupina železniških policistov — »Bahnschutz« — vsak večer hodi jest v gostilno k Osvaidu.

(SE NADALJUJE)

»Zaradi Zana, verjamem,« je hudo razburjen rekel Matic. »Ne razumem pa, zakaj pomagaš meni, veliko tvegaš, da bi me rešila. Razumem, sošolca, morebiti tudi rahla naklonjenost. Vendar, tvoj brat Ludvik je v legiji, mama zelo verna. V vsem posluša župnika, ki našemu boju ni naklonjen. Tudi oče stoji ob strani, bolj je pri belih kot pri partizanih. Zakaj mi ti pomagaš?«

Kimala je, da bo razložila. Iz omare je vzela suho klobaso, kruh. Prinesla je tudi velik kozarec hladnega mleka.

»Jesti boš moral, kar bom lahko skrivaj prinesla. Ne smem vznjati pozornosti. Saj razumeš?«

Bil je zelo lačen, pa ni mogel strpeti. Lomil je suho klobaso, kruh in si basal velike kose v usta. Prikimaval je Bredi, naj pojasni.

»Zase ti moram povedati; nisem trdno na strani domačih. Doslej tudi nisem ničesar napravila za partizane. Želela sem jim zmago, vendar brez Rusov, boljše viza, razumeš,« je rekla in v zadregi zardela. Nekaj hipov je premišljala, potem se je odločila. »Si ti... komunist?«

»Ja!« je odvrnil s polnimi usti.

»No, ti že veš za razlog. Mene to moti. Rusi, kako tam živijo. Drugače sovražim Italijane, Nemce. Zasovražila bi vsakogar, ki nas hoče zasužnjiti. Najbrž je temu, da mislim nekoliko drugače kot domači, pripomoglo to, da sem razen počitnic, sedem let preživela v Ljubljani. Tudi za našo posest nisem tako v strahu kot Ludvik. Čeprav, priznam, mi je hudo, če pomislim, da bi nam vse to vzeli. Saj bi vzeli, če zmagate, ne?«

Naglo je žvečil kruh, da bi lahko odgovoril.

»Toliko ti lahko povem, ni res, da bi hoteli pobrati vso lastnino. Kakor jaz to razumem — čeprav se nismo veliko pogovarjali, kako bo po zmagi — država ni brez ljudi. Nekdo bo vse vzeli? Kdo? Zemljo je treba obdelovati. Drugače ne rodi. Kdo bi jo le imel? Država? Kaj je to? Res pa je, da smo se pogovarjali: Nihče naj ne izkorišča tujeja dela, žuljev, znoja. Kot lahko predvidevam, en sam človek v Bodičevu ne bo mogel imeti velikega posestva, trgovine, gostilne. Tako bo tudi drugod.«

VINKO TRINKAUS

9

IZDAJA

»Potlej razumeš Ludvika, zakaj je v legiji?«

Ni je želel prizadeti, ni hotel lagati. Zato je obotavljivo odkimal.

»V partizanih so tudi sinovi trgovcev, obrtnikov, velikih kmetov. Odločajo se, kaj je več: slovenstvo, domovina, svoboda ali posest, imetje. Meni lahko ponudijo za nagrado več, kot imate vi, pa bi bil samo to, kar sem — partizan! Tudi, če bom morda živel samo še nekaj ur, njim se živ ne predam!«

Breda je stopila k oknu in gledala po vasi. Ramena, ki so se ji naglo dvigovala, so kazala, da jo je pogovor zelo razburil. Ko se je zaobrnila, je Matic opazil v Bredinih očeh zbeganost, strah. Počasi je stopila proti njemu. Sklanjala se je in Matic ni mogel verjeti. Poljubila ga je na usta. Ni bil dolg poljub, Matic je bil presenečen, prestrašen in se ni odzval. Kot uročen je strmel v Bredo.

»Ni to prvi poljub, toliko, da boš vedel. Več z nikomur ni bilo. Poljubila sem te, ker sem si to močno zaželela. Hotela sem tudi pokazati, da sem tebe poljubila, Zana nisem. In ga nikoli ne bom!« Matic ni vedel, je to znak ljubezni ali oddaljene želje, ki je burila tudi njega, da bi Bredo poljubil. Je to le dokaz, da ima raje partizane kot bele, njega raje kot Zana. Omožila pa se bo z nekom tretjim?

Rad bi vse to razjasnil, povprašal, tudi če bi bil odgovor zanj neprijeten. Vendar, Breda ga skriva, varuje, čeprav ve, da bi ji vsi domači to zamerili. Več je napravila zanj kot bi lahko kdajkoli upal. Zato naj ostane pri tem. Trdno je bil odločen, da bo ponoči odšel. Ne bo prišel daleč, padel bo. Obvaroval pa bo Bredo hudega. Bredo, ki jo ima tako rad. Pogledal jo je nesrečno, trpečo in od ginjenosti sta se mu utrnili solzi.

»Res ne poznaš nikogar v vasi, ki bi ti lahko pomagal. Partizanske družine so odgnali. Je še kdo? Če mi poveš, k njemu grem in ga poprosim, da bi pomagal?«

»Breda, si dobro premislila, v kakšno nevarnost se podajaš. To skrivanje, pomoč, bo z malo sreče ostalo brez posledic. Ponoči zanesljivo odidem,« je rekel Matic. »Bolje, da počakaš. Če te je strah Zana, odpravi se na polje. Povej mu, kam greš, bodi ves dan na njivah. Zvečer pa v gostilni.«

Spet se mu je približala. Prijela ga je za roko in dolgo ljubeče gledala.

»Hočeš v smrt?« je s strahom vprašala.

»Bolje eden kot dva. Če so prepričani, da sem v vasi, bodo vztrajno iskali. Slejkoprej bodo prišli tudi v to sobo. Lahko pa me odkrijejo tudi tvoji starši. Misliš, da me ne bi izdali?«

Breda je boleče zavzdihnila in sklonila glavo. Matic se je ovedel njene blizine. Najraje bi jo objel, začel poljubljati.

»Povej, kdo bi lahko pomagal. Sia bom k njemu in ga pregovorila. Ali pa se domisli, če bi lahko jaz... Saj bom, če le zmorem.« Pobožal jo je po laseh. Ko je dvignila glavo, jo je poljubil na čelo. Nežno, ljubeče. Rad bi jo tako držal, nežno poljubljaj. Breda pa se mu je izvila.

Nadaljevanje

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

3

MATEVŽ JEKLER-IZTOK

JUTRI BO VRELO

Dan se je nagnil v večer. Pisalo se je 27. 10. 1943. Žlice v rokah borcev so iskale v svojih menažkah med kuhano sladko repo koščke mesa. Kruha že zdavnaj nismo več poznali. Starejši borci so se oglašali in dražili kuharja: »Hej, mrha, kaj je to juha, ali si le svoje umazane nogavice malo prekuhal v svojem perivniku?« »Kaj za vruga pa hočete, doma še tega niste imeli, zato ste prišli k meni na košto,« je odrezavo odvrnil kuhar. Obrnil se je proti mitraljezcu in zavpil: »Mitraljezci, naprej, po kosti!« (Naj povem, da so mitraljezci dobili kosti za obiranje, ker so nosili na svojih ramenih težje breme). Čez čas se je dvignil komandant Marko, ošinil borce z mirnim pogledom in dejal: »Tovariši, pripravite orožje, osedlajte konje, pregledajte top, če je vse v redu. Tudi sami se uredite za pohod. Nocoj gremo v prvo akcijo z našim topom. Pred nami je nov način bojevanja proti sovražniku. Vlada ta naj red in disciplina.«

Pozno v noč smo krenili proti Hotavljam. Kolona se je počasi pomikala po vijugasti cesti ob Leskovici navzdol. Noč je

bila dokaj hladna in megla se je počasi spuščala na zemljo. Nervoza se je lotevala vsakega borca, saj nismo vedeli, kam pravzaprav gremo. Proti jutru smo v Hotavljah top potegnili na hriček k domačiji Vresjak. Gosta megla je pokrivala Poljansko dolino. Tedaj smo zvedeli, da je naš cilj kasarna, ki je stala na vrhu grička nad Trato. Morali smo čakati, da se je megla vsaj malo raztegnila, čeprav smo imeli vse pripravljeno za napad. V tem času je Vojkova brigada bila srditi boj v Trebiji. Prešernova brigada pa je zasedla bojne položaje nad Gorenjo vasjo. Megla se je začela rediti in že sta se pokazala dva bunkerja na vrhu ravne strehe kasarne. Komandant Marko je pogledal položaj, ukazal top umakniti v požgani hlev in že so granate letele proti bunkerju. Potrebna je bila manjša korektura in granata je poletela naravnost v cilj. Bili smo presrečni, ko smo videli Nemce bežati proti Gorenji vasi. Izgubili so se v megli in s seboj vlekli enega svojih ranjenih.

Treba je bilo poiskati nov cilj in pomaknili smo se nad sam bunker pri Gorenji vasi. Megla je še vedno ležala nad vasjo. Le zvonik cerkve se je videl. Položaj topa je bil dobro prikrit in nekaj strelcev je zletelo proti mitralješkemu gnezdu v zvoniku. V trenutku, ko je granata zadela zvonik, se je levo nad nami zasilil strašanski ropot. Nemci, ki so hoteli na pomoč v Trebijo iz Skofje Loke, so v silnem naletu ob podpori svojega topništva pregnali s položajev Prešernovo brigado. Le-ta je imela v svojem sestavu borce Tolminske brigade, ki pa niso imeli izkušenj. Enota s težkim orožjem se je znašla sama brez zaščite. Komandant Marko je urno ocenil položaj in kar se je najbolj hitro dalo smo se začeli umikati proti Volaki. Nemci so prodirali prek Hlavčjih njiv in so imeli dominantne položaje, saj so bili visoko nad nami. Dosegli so vrh, ki mu domačini pravijo Kovček. Krogle iz njihovih mitraljezov so sikale okoli naših ušes. Konj, ki je peljal top, se je splašil. Odtrgala se je vprezna ojnica, zadrla se je konju v bok, top pa se je prevrnil v potok Volaščico. »Za menoj tovariši!« se je komaj slišal Markov glas. Nemški mitraljezi so se urno bližali v silnem ropotu streljanja. Marko se je pognal v vodo k topu in vsi smo mu sledili. Kristl, Hribovski, Jelovčan, Cundrič, Jaka, Matevž, Iztok. Meter za metrom smo potiskali top po vodi, dokler nismo prišli v zaklon pred mitraljezi. Hitro smo izvlekli top s pomočjo nekaj domačinov in

odšli proti Leskovci. V tem trenutku niti nismo opazili, da nam manjkata dva tovariša. To sta bili prvi žrtvi naše na novo ustanovljene enote težkega orožja. Padel je domačin Jelovčan. Matevž pa je bil težko ranjen. Privlekel se je po vodi do domačije pri Brunu v Volaki, kjer so mu dali prvo pomoč. Dve skojevki in njuna mati so Matevža prevezale. Sam ni mogel nadaljevati poti, kajti rane so bile pretežke. Nemci so se pomikali vse bližje, pa vendarle skojevka Milka, takrat 17-letno dekle, in njena mati nista klonili in sta pogumno pomagali ranjencu. Vedeli sta, kaj jih čaka, če pridejo Nemci, vedela pa sta tudi, da je ranjenec vojak, partizan, ki pretaka svojo kri za boljši in lepši jutri. Kasneje je bil ranjenec transportiran v bolnico pod Prtove in je tam 3. 12. 1943 umrl pri dr. Edvardu Boharju. Pri prevozu ranjenca je veliko pripomogel tudi Jože Špič, tamkajšnji domačin. Milka je dala na voz svojo žimnico in tako je nekaj mesecev ležala na trdih tleh, saj žimnice ni nikoli več dobila nazaj. Matevž je bil Iztokov oče, zato smo Iztoku prikrivali očetovo smrt. Bil je najmlajši borec v naši enoti in smo se bali, da bi ga očetova smrt prehuodo prizadela. Naključje pa je naneslo, da je bil ranjen 28. 12. 1943 na sv. Mohorju, v bolnici pa je dobil prav isto ležišče, na katerem je umrl Matevž. Tam pa je zvedel kruto resnico.

Umaknili smo se nad Novake v nekdanje italijanske kasarne. Malo nad Novaki smo leta 1943 še enkrat uporabili top in z njim obstreljevali nemške tanke. Seveda pa ga nismo mogli neprestano voziti s seboj, zato smo ga skrili, da ni padel v roke sovražniku.

PRIHODNJIČ:

JOŽE ČEPIN-MARKO

AKCIJA STRAŽIŠČE — KRANJ

8. 11. 1943

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 58. seji 13. avgusta sprejel poročilo gradbenega odbora o poteku in opravljenih delih na izgradnji doma Joža Ažmana in muzeja Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici. V poročilu so tudi sklepni finančni obračuni, ki jih bo izvršni svet posredoval v razpravo vsem zborom občinske skupščine. Na seji so prebrali tudi poročilo o občinskih blagovnih rezervah in predlog inšpekcijske službe skupščine občine Kranj za ustanovitev uprave za inšpekcijske službe gorenjskih občin. Obravnavali so tudi predlog samoupravnega sporazuma o komunalni ureditvi Posavca, poročilo o realizaciji proračunskih dohodkov in odhodkov za čas od januarja do julija 1979 ter poročilo o statističnih podatkih gospodarjenja v občini za mesec junij 1979.

Po rokovniku, ki ga je na drugi seji 1. avgusta sprejelo predsedstvo OK SZDL Radovljica za izvedbo kandidacijskih postopkov in volitev novega predsednika izvršnega sveta skupščine občine Radovljica, bodo do konca avgusta vse krajevne konference SZDL in osnovne organizacije sindikatov v združenem delu sklicale temeljne kandidacijske konference. Na teh bodo obravnavale in potrjevale predlog predsedstva OK SZDL za možnega kandidata Stanka Slivnika z Bleda. Občinska kandidacijska konferenca SZDL, na kateri bo 20 delegatov iz KK SZDL, 45 iz delovnih organizacij in 20 iz družbenopolitičnih organizacij, bo predsedstvo sklicalo v prvi polovici septembra.

Predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Radovljica je na zadnji seji 8. avgusta podrobno razpravljalo o stališčih republiškega odbora ZZB NOV Slovenije o izvajanju pobude tov. Tita za kolektivno vodenje in odgovornost, s posebnim ozirom na naloge, ki se v zvezi s tem postavljajo v organizaciji ZZB NOV v občini in v krajevnih skupnostih. Stališča bodo posredovana skupaj s sklepi predsedstva vsem krajevnim organizacijam ZZB NOV, ki bodo organizirale javne razprave do konca septembra. Na seji so posebno opozorili, da morajo biti vodstva krajevnih organizacij ZZB bolj odprta svojemu članstvu in da se morajo opredeliti, kako bo v bodoče s kadrovsko zasedbo in mandatom zlasti predsednikov izvršnih odborov, svoja mnenja pa naj povedo tudi o mandatu predsedstva občinskega odbora.

Ker bodo v decembru 1979 in v januarju 1980 vse osnovne organizacije sindikata v radovljiški občini organizirale sklice občinskih zborov, bodo na prvih sejah svojih izvršnih odborov sprejeli rokovnik volilnih in drugih opravil za izvedbo občnih zborov. Že v septembru bodo začeli z evidentiranjem možnih kandidatov za najodgovornejše dolžnosti v sindikatih, nadaljnji postopek kandidiranja in razprav o možnih kandidatih pa bo potekal do novembra v vseh osnovnih organizacijah sindikata.

Na delovnem posvetu predsednikov osnovnih organizacij in konferenc osnovnih organizacij sindikatov 9. avgusta v sejni dvorani občinske skupščine Radovljica, je tekla razprava o osnutku samoupravnega sporazuma o prehodu na ekonomske stanarine. Dogovorili so se o organiziranju javnih razprav v OZD, ki bodo potekale do konca avgusta sočasno s sklici temeljnih kandidacijskih konferenc za kandidiranje novega predsednika izvršnega sveta občinske skupščine. Med najpomembnejše naloge, za katere so se na posvetu dogovorili, so uvrstili tudi razprave o povišanju sredstev za zdravstveno varstvo v občini za drugo polletje 1979, razprave o izhodiščih republiškega sveta ZSS o demokratizaciji odnosov in kolektivnem vodenju v sindikatih, razprave o zakonu o šolstvu, zakonu o vzgoji in varstvu predšolskih otrok, zakonu o zdravstvenem varstvu,

osnutku samoupravnega sporazuma o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere zaposlenih, stališčih republiških sindikatov o delitvi po delu ter zlasti o pripravah za izdelavo srednjeročnih planskih dokumentov.

Po sklepu izvršnega sveta skupščine občine Radovljica, ki je v začetku avgusta izrekel soglasje za zvišanje cen oskrbe v domu dr. Janko Benedik, veljajo nove cene že od 7. avgusta dalje. Izvršni svet je razen tega priporočil delovni skupnosti doma, da iz sredstev povišanih cen uskladijo tudi osebnih dohodkov negovalk, strežnic in medicinskih sester, ki so redno zaposlene v domu.

Industrijske delovne organizacije v radovljiški občini so v prvem polletju 1979 proizvedle za 23,3% več izdelkov kot v enakem obdobju lanskega leta. Polovico letnega plana proizvodnje so presegli v Iskri Otoče za 37, v Iskri Lipnica za 33,1, v Kemični tovarni Podnart za 17,7, v Žito Gorenjka Lesce za 12,8, Vezenini Bled za 7,3 in v Elanu Begunje za 5,1%. Plan niso povsem izpolnile tiste OZD, kjer jim manjka delavcev in reprodukcijskega materiala kot npr. v Plamenu Kropa, ali pa je njihova proizvodnja odvisna od sezonskega značaja tržišča, kar velja predvsem za Almiro Radovljica in Sukno Zapuže.

Po podatkih oddelka za gospodarstvo in finance pri OS Radovljica je bil v prvem polletju 1979 izvoz radovljiškega gospodarstva za 25,7% višji od lanskega. Uvoz je v primerjavi z lanskim, v šestih mesecih večji za 36,5%. Kljub temu pa je industrija v občini izvozila za 4,4% več kot je uvozila, s čimer je dosežena aktivna plačilna bilanca. Če se upošteva tudi devizni priliv iz turizma, je bil izvoz po vrednosti višji od uvoza za okoli 28%.

Samoupravna stanovanjska skupnost Radovljica je v dogovoru z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in izvršnim svetom OS Radovljica v začetku avgusta izdala 600 izvodov knjižic z gradivom za javno razpravo o izhodiščih prehoda na ekonomske stanarine in osnutkom samoupravnega sporazuma. Knjižice so prejeli vsi nosilci javnih razprav v OZD, KS, SIS, družbenopolitične organizacije in hišni sveti. Razprava bo po rokovniku sklenjena do 30. avgusta, sprejem vseh dokumentov pa bo opravljen do 30. septembra.

Oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve ter varstvo okolja pri občinski skupščini Radovljica zaradi svoje široke dejavnosti sodi med najbolj obremenjene upravne službe. O tem pričajo tudi podatki za drugo tromesečje 1979. Od aprila do konca junija je ta oddelek izdal 81 gradbenih dovoljenj, 68 lokacijskih dovoljenj, 58 urbanističnih pordil, 8 uporabnih dovoljenj, 38 odločb in opravil 42 ustnih obravnav ter 8 tehničnih pregledov gradenj.

Od 1. januarja do 31. julija 1979 so znašali prihodki proračuna občine Radovljica 45.706.530 din, kar je 58,2% letošnjega plana prihodkov. Po glavnih namenih je bilo za splošne potrebe občine razporejeno v tem času 43.576.982 din, ali 55,5% letošnjega plana odhodkov.

Šestega avgusta se je vrnila mladinska delovna brigada iz radovljiške občine, ki je bila julija na zvezni mladinski akciji Titograd 79. Brigada je bila izredno uspešna, o čemer pričajo podatek, da je svoje delovne norme presegla kar za 60%. Razen drugih najvišjih priznanj, ki jih je prejela za delovne, družbenopolitične, kulturne in športne uspehe, je od 40 brigadirjev kar 16 prejelo udarniško značko, dva mladince pa sta postala udarnika dvakrat.

Člani sveta krajevnih skupnosti Radovljica so na 4. seji posvetili največ pozornosti izvajanju organizacijskih in kadrovskih nalog v obrambnih pripravah. Imenovali so nove člane odbora in pododborov za ljudsko obrambo in družbeno samozashito ter obravnavali poročilo o uspešnosti dosedanjega dela odbora, ki je bilo v zadnjih mesecih zelo prizadevno, kar so

pripisali tudi doslednemu izvajanju akcije Nič nas ne sme presenetiti. Na seji so obravnavali tudi poročilo kopališkega odbora o gradnji novih ogrevalnih naprav v radovljiškem kopališču ter o načrtu za gradnjo družbenih objektov, predvsem pa o gradnji družbenega doma, za katero se dogovarjajo tudi s KS Lesce in Begunje.

Od januarja do konca junija je na območju Bohinja 42.948 gostov ustvarilo 140.170 nočitev, kar je za okoli 15% več kot v enakem času 1978. leta. Spodbudni so zlasti podatki, da je bilo letos v Bohinju kar 27% več tujih gostov, ki so ustvarili za 39% več nočitev kot lani. Res je tudi, da tuji turisti predstavljajo v skupnem seštevku zaenkrat le slabo petino vseh gostov, ki ustvarijo prav tolikšen odstotek nočitev. Glavni delež pri nočitvah imajo še vedno domači turisti in izletniki, ki se za dan, dva ustavijo v Bohinju.

Za novega direktorja radovljiške enote Ljubljanske banke - Temeljne banke Gorenjske je bil s 1. avgustom imenovan Zlatko Kavčič, ki je bil doslej direktor stanovanjskega podjetja ALPDOM Radovljica. Dosedanji direktor radovljiške enote Ljubljanske banke Franc Cuznar je že pred tremi meseci prevzel novo dolžnost v kolektivnem poslovnem organu Temeljne banke v Kranju.

Po sklepu predsedstva občinskega odbora ZZB NOV Radovljica se bodo v kratkem pričela pripravljala dela za ureditev spominskega parka na grobišču padlih borcev 3. bataljona Prešernove brigade na Pokljuki. Naročili so že idejni načrt ter finančni predračun obnovitvenih del. Celotno gradivo za ureditev spominskega parka bo predsedstvo posredovalo v obravnavo izvršnemu svetu skupščine občine in družbenopolitičnim organizacijam, ki se bodo vključile v to akcijo.

Likovna sekcija pri KUD Bled je po programu galerijske dejavnosti Kulturne skupnosti Radovljica 10. avgusta pripravila likovno razstavo akademskega slikarja Janeza Ravnika z Bleda, ki bo na ogled do konca avgusta. Letos je to že peta razstava v festivalni dvorani.

Muzeje radovljiške občine si je v prvem polletju 1979 ogledalo skupaj 45.803 domačih in tujih obiskovalcev, ne računajoč obisk na Blejskem gradu in na otoku. Daleč največji obisk so imeli v muzeju talcev v Begunjah, kjer so našli 24.345 obiskovalcev. V kovaškem muzeju v Kropi je bilo 5879, v čebelarstvu muzeju v Radovljici 3835, v Sivčevi hiši 3097 in v novem muzeju Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici, čeprav je bil odprt šele 1. maja, že 5311 obiskovalcev. Potujočo razstavo panjskih končnic, ki so jo radovljiški muzeji postavili v Osijeku in v Kočevju, si je ogledalo 3318 ljudi. Do konca julija si je ogledalo stalno zbirko planšarstva in sirarstva v Stari Fužini nad 2000 turistov in izletnikov. Tudi ta zbirka je odprta šele od maja.

V festivalni dvorani na Bledu so v petek, 17. avgusta, občinski svet ZSS, Kulturna skupnost Radovljica in KUD Veriga Lesce skupaj organizirali za delavce iz bratskih republik in pokrajin kulturno zabavno prireditev Večer pesmi in plesov narodov in narodnosti Jugoslavije. V skoraj dvehurnem, izredno zanimivem programu so nastopili člani folklornih in glasbenih skupin ter pevci kulturnih društev iz Kostolca SR Srbija, Kosovske Mitrovice in iz Lentje z Madžarske. Prireditve so pripravili v okviru kulturne akcije za delovne kolektive in je letos že druga za delavce iz drugih republik.

V organizaciji KUD Veriga Veriga Lesce in konference organizacij OZD Veriga Lesce je bilo prejšnjo soboto, 18. avgusta, na Bledu 4. srečanje folklornih skupin kulturno prosvetnih društev SOZD Slovenske železarnice. Razen slovenskih železarskih skupin so se te velike folklorne manifestacije udeležile tudi skupine iz zamejstva in drugih republik. Vse skupine so v popoldanskem času nastopile v povorki po blejskih ulicah, zvečer pa so se predstavile na posebni folklorni prireditvi v festivalni dvorani.

V GORJAH BODO PRAZNOVALI

Krajevna skupnost Gorje pri Bledu praznuje 28. avgusta svoj krajevni praznik, v spomin na žalostni dogodek leta 1941, ko so v Spodnjih Gorjah ustrelili pet talcev. Vsako leto pripravijo ob prazniku vrsto športnih in kulturnih prireditev. Slavnostna seja skupščine krajevnih skupnosti s kulturnim programom pa bo v soboto ob 19. uri v avli osnovne šole.

Ko danes v krajevni skupnosti Gorje, kjer je okoli 2800 prebivalcev, ki živijo v enajstih naseljih krajevnih skupnosti, ocenjujejo uresničevanje srednjeročnega plana krajevnih skupnosti, so lahko zadovoljni, kajti program so zadovoljivo izpolnili. Krajin plačujejo samoprihodev za asfaltiranje cest in za ureditev kanalizacije. V minulem letu so položili že precej asfalta, ostane jim še razširitve ceste od Fortune proti Pokljuki. Precejšnje probleme imajo s kanalizacijo, ki jo nameravajo povsem urediti tedaj, ko bodo začeli z intenzivno sanacijo Blejskega jezera.

Krajani si zelo želijo več telefonskih priključkov, saj jih imajo zdaj v krajevni skupnosti le 16. Gorje pa niso strnjeno naselje, temveč so vasi več kilometrov oddaljene. Upajo, da bodo z akcijo uspeli in v naslednjih petih letih rešili tudi problem telefonskega omrežja.

Samoupravna organiziranost krajevnih skupnosti Gorje se izkazuje v usklajenem delu krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, ob sodelovanju delegacij in delegatov ter številnih društev. Da bi še naprej kar najbolj učinkovito reševali vse probleme, nameravajo utrditi delo vaških odborov socialistične zveze tako, da bi prišli do izraza vsi interesi delovnih ljudi in občanov. Ta povezava bo še posebno potrebna ob sprejemanju naslednjega srednjeročnega programa krajevnih skupnosti.

Delegati prisluhnejo vsem težavam in problemom, pritožujejo se le nad še vedno preveč obsežnimi gradivi, ki jih dobivajo v obravnavo. V Gorjah menijo, da je sodelovanje s službami občinske skupščine zelo dobro. Delegati iz krajevnih skupnosti prihajajo z izdelanimi sklepi in stališči na posamezne službe in

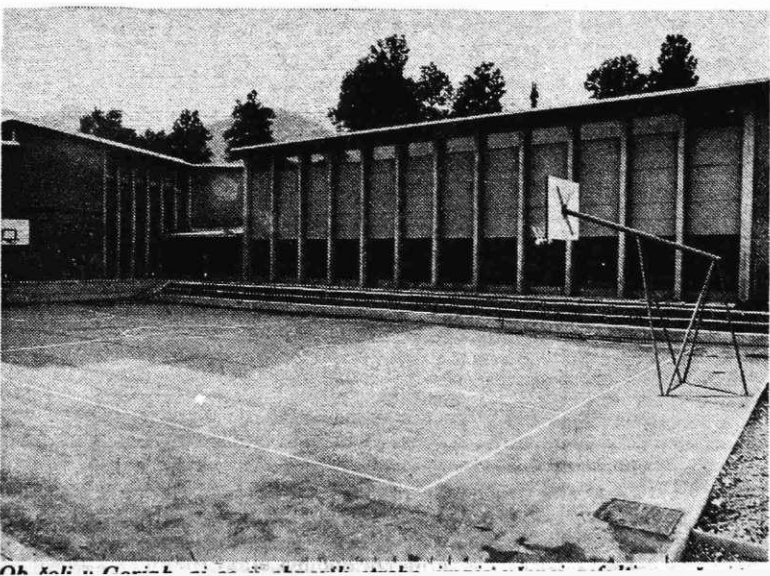
Med najbolj prizadevna društva sodi TVD Partizan s tekači, ki so se s svojimi uspehi uveljavili doma in v svetu, planinsko društvo, ki je letos slavilo delovni jubilej, gasilski društvi, DPD Svoboda, katerega delovanje pa je v zadnjem času nekoliko zamrlo. Prostori za kulturno dejavnost, predvsem za nekaj zelo aktivno folklorno skupino, so precej manjši, denarja za prizidek in povečavo pa ni.

V Gorjah in v okolici pa tudi v tujini je dovolj znana gorjanska godba na pihala, ki je najbolj aktivna in ki redno vadi ter sodeluje na pomembnih prireditvah in na proslavah.

Člani turističnega društva, ki so si prizadevali, da so se letos obnovile

galerije v dobro in v vedno bolj obiskani soteski Vintgar, se bodo v prihodnje zavzemali, da bi primerno obnovili poključsko luknjo. Ta soteska je bila nekdanje zelo obiskana in zelo znana, danes pa bi bila lahko nadaljevanje Rikljevih turističnih poti, ki poteka od Bleda do Poljščice in naprej. Obiskovalci Rikljevih poti bi lahko šli še skozi poključsko luknjo in dalje proti Stari Pokljuki.

Krajevna skupnost Gorje, ki je danes že sprejela zazidalni načrt Praprotnica, kjer bo več blokov in zasebnih hiš in bo s tem pridobila še nove stanovalce, je med največjimi in najbolj aktivnimi v radovljiški občini. V zadnjih desetih letih so bili koraki napredka počasnejši, zadnjih nekaj let pa so povsod vidni precejšnji dosežki in prizadevanja, da bi se čimprej uresničili vsi interesi delovnih ljudi in občanov. Z voljo, ki je imajo v krajevni skupnosti dovolj, z odločnostjo in z vztrajnim delom krajevnih skupnosti, bodo prav gotovo uresničili tudi naloge iz sedanjega srednjeročnega programa in smelo načrtovali delo za naslednjih pet let.

PRED

38. LETI

V GORJAH

Osemindvajsetega avgusta leta 1941 so nacistični rablji na pobočju Rovarce v Spodnjih Gorjah ustrelili prve talce v tem delu Gorenjske. Okrutna usmrtitev naj bi bila kazen za likvidacijo okupatorskega sodelavca in izdajalca domačina Florjana Ulčarja. Hkrati je bil ta povračilni ukrep opozorilo za vse, ki so se drznili upreti, da ne bo milosti za nikogar. Privezani na kolih, strgani in okrvavljeni, po težkem mučenju v begunjskih zaporih, so žrtvovali svoja življenja pod streli nacistov: 38-letni Franc Skolčić, 42-letni Karel Repe in 32-letni Jože Repe iz Gorij, 47-letni Jože Pikon z Blejske Dobrave in 52-letni Ivan Zupan - znani predvojni komunist in revolucionar iz Nornja. Tega so Nemci kot partizana ranjenega ujeli v spopadu, v katerem je padel njegov dolgoletni tovariš in soborec Jože Ažman, eden od najvidnejših revolucionarjev in organizatorjev vstaje v Bohinju.

Preden se je na morišču pod Rovarco razlegel smrtonosni rafal, je prvoborec Zupan, čvrsto privezan na kol, kljub ranam zmogel vzklikniti partiji in svobodi, za katero je živel in se boril vse svoje življenje.

Ob teh prvih žrtvah, ki so ves dan kot ovenele bilke visele na kolih, se je v ljudeh in njihovih potrthi srh rojevala odločna volja in prisega za upor in maščevanje.

Gorje so postale neosvojljiva partizanska trdnjava, neizčrpen vir moči štiriletnega krvavega obračuna z okupatorji. Gorjanci so se borili in vztrajali do popolne zmage. Svoboda, ki so si jo priborili v tem težkem boju, pa je terjala tudi velik krvni davek. Življenje je darovalo 159 domačinov, od teh kar 87 partizanov, med njimi 17 prvoborcev. Okupator tudi nemočnim ni prizanašal. V plamenih požgane vasi Radovina sta med 24 nedolžnimi žrtvami našla smrt celo osem mesečni dojenček in 81-letna starka. Hitlerjevi razbojniki so pomorili veliko nezaščitene ljudi, jih terorizirali v zaporih in izselili 67 domačinov v Nemčijo in Srbijo. Kar jim ni uspelo doseči s silo, so skušali nacistični zlikovci dobiti z zvijačo, s svojimi gestapovskimi agenti. Toda vse nakane so propadle ob visoki zavesti, enotnosti in hrabrosti gorjanskih ljudi, združenih v močni organizaciji Osvobodilna fronta.

Ta dan prebivalci krajevnih skupnosti Gorje praznujejo svoj krajevni praznik v spomin in opomin na tiste čase.

DOPISUJTE

OB DNEVU GRANIČARJEV SO POIMENOVALI KARAVLO V RATEČAH PO EDVARDU KARDELJU-KRIŠTOFU

V sredo, 15. avgusta, je bila na karavli v Ratečah v bližini tromeje osrednja slovesnost ob prazniku graničarjev in ob 35-letnici delovanja obmejnih enot JLA. Slovesnosti, ki jo je začel in pozdravil navzoče France Kobentar, sekretar komiteja občinske konference ZKS Jesenice ob izredno lepo urejeni karavli, so se poleg poveljnika ljubljanskega armadnega območja generalpolkovnika Franceta Tavčarja-Roka udeležili še Pepca Kardelj, Stane Dolanc, France Popit, Marijan Breclj, Miha Marinko, Franc Leskošek-Luka, Janez Vipotnik, Branko Jerkič, Vinko Hafner, Ljubo Jasnič, Srečko Mlinarič in številni drugi gostje. V slavnostnem govoru, ki ga je imel generalmajor Svetozar ORO, je opisal nastanek obmejnih enot in njihovo pomembno vlogo ter naloge, ki jih uspešno opravljajo v okviru SLO in družbene samozastite. Ob tem je poudaril, da je karavlo v Ratečah doletela velika čast, da bo ta dan dobila ime po Edvardu Kardelju-Krištofu.

Ob tej priliki so poleg karavle odkrili doprni kip Edvarda Kardelja, ki je večkrat obiskoval to področje. Doprsni kip, delo akademskega kiparja Zdenka Kalina, je odkril Franc Tavčar-Rok. Prvo sveže cvetje so k spomeniku položili udeleženci 15-dnevnega pohoda po stezah graničarjev in rateški mladinci ter planinci.

Navzoči na proslavi so poslali predsedniku Titu pozdravno brzojavko.

Po slovesnosti so si številni gostje ogledali spominsko sobo Edvarda Kardelja, ki so jo uredili vojaki. Nato je bil na senožeti pod karavlo izredno kvaliteten kulturni program v katerem so sodelovali vojaki iz Postojne, Kranja in Maribora, člani amaterskega gledališča Tone Čufar

z Jesenic in ženski pevski zbor ter mladinski pevski zbor Blaž Arnič z Jesenic.

Po prireditvi je bilo v prekrasnem dnevu in čudoviti planinski okolici prijetno tovariško srečanje vseh starejših in mladih udeležencev, tistih ki so priborili svobodo in izvojevali revolucijo in tistih, ki te pridobitve ohranjajo, jih gojijo in razvijajo. Ob tem naj povemo tudi to, da je delegacija Železarn, ki ima patronat nad Karavlo na Korenskem sedlu, ta dan obiskala graničarje te enote, jim čestitala za njihov praznik in jim izročila spominska ter praktična darila.

ustavili na Rudnem polju. Tam so imeli kratek postanek za ogled prelope okolice. Od tam so se vračali na Gornji, kjer so se ob spomeniku padlemu III. bataljonu Prešernove brigade poklonili spominu padlih in položili cvetje ter prižgali sveče. Nato so se v sončnem dopoldnevu odpravili peš do gostišča »Ob tabornem ognju« in se tam okrepčali. Borec Prešernove brigade tov. Milče jih je podrobno seznanil s tragično padlega bataljona. Nato so pot nadaljevali v Bohinjsko Bistrico, kjer so si ogledali muzej Tomaža Godca

in kulturni dom Joža Ažmana. Domačini so jih seznanili z zgodovino revolucionarnega boja v njihovem kraju, potem pa so se odpeljali proti Bohinjskemu jezeru in si ogledali spomenik štirim prvim pristopnikom na Triglav. Ob Bohinjskem jezeru so si pripravili prijeten piknik. Nekateri člani so si ogledali kmečko ohceto, ki je bila Pod skalco, nekateri pa so se povzpeli z gondolo na Vogel. V zgodnjih večernih urah so se vračali domov, z izraženo željo kmalu zopet nasvidenje.

PM

DRUŠTVO INVALIDOV JESENICE V ZADNJIH DVEH MESECIH

Konec meseca junija se je 49 članov društva invalidov Jesenice udeležilo tridnevnega izleta na Sutjesko. Z vlakom so pripotovali do Sarajeva, kjer so se namestili v hotelu Terma na Ilidži. Po kosilu so si v glavnem mestu Bosne - Sarajevu ogledali Husrevbegovo džamijo, znano protestantsko cerkev in kraj, kjer je bil ustreljen prestolonaslednik Ferdinand II. in druge znamenitosti.

Naslednji dan v nedeljo so se z avtobusom najprej odpeljali do izvira Bosne (vrela Bosne), ki izvira s številnimi izviri v izredno lepem okolju. Nato so pot nadaljevali do predvidenega končnega cilja Tjentišta. Peljali so se mimo Foče, ob rekah Drina in Bistrica, skozi skalnato tesen prave Sutjeske. Kosilo so imeli na Tjentištu, v depandansi hotela Sutjeska, ob kateri je rekreativni športni park z bleščečim jezerom. Po kosilu so si najprej ogledali spo-

minsko hišo Bitke na Sutjeski, v kateri je poleg zgodovinsko pomembnih fresk iz časa borbe na Sutjeski vpisanih 6.508 imen borcev, ki so padli v tej legendarni bitki narodnoosvobodilne borbe. Nato so se povzpeli na sosednji grič, kjer stoji veličasten spomenik padlim borcem na Sutjeski, ob katerem je grobnica padlih borcev in grob narodnega heroja Save Kovačevića. O takratnih zgodovinskih dogodkih jih je seznanjal tamkajšnji vodič.

Vsi udeleženci so s tesnobo v srcih obujali spomine na takratne velike dogodke, ki so zahtevali toliko žrtv in trpljenja.

Za ogled Tjentišta so izkoristili en dan, kar pa je bilo vse premalo, kajti niso si mogli ogledati še preostalega dela nacionalnega parka in kraja, kjer je bil ranjen predsednik Tito.

Pozno zvečer so se vračali iz Tjentišta v hotel na Ilidžo in naslednji, tretji dan, so dopoldanski čas izkoristili še za ogled mesta Sarajeva, po tem s štiriurno zamudo vlaka odpotovali nazaj v svoj domači kraj. Udeležence, je poleg predstavnika organizatorja, spremljala vodička Tatjana, ki jih je o vseh pomembnostih krajev in zgodovine seznanjala. Udeležencem je ostal nepozabni spomin na vse kar so videli in še posebno na Sutjesko.

SREČANJE TEŽJIH INVALIDOV

Društvo invalidov Jesenice je letos že četrty organiziralo v počastitev dneva borca, 4. julija, srečanje težjih invalidov društva. Tudi letos je bilo to srečanje na Poljanah, udeležilo pa se ga je 64 članov, med njimi tudi veliko invalidov na vozičkih. Srečanje je bilo ob Cicibanovem domu, ker pa je ponagajalo vreme, nam je občinska zveza DPM Jesenice letos že drugič omogočila srečanje v domu. Na letošnje srečanje je društvo povabilo tudi invalide iz Radovljice in Tržica. Srečanje je bilo nadvse pristrčno, veselo in za marsikoga nepozabno. Delegacija pa je odnesla šopek rož k spomeniku padlih borcev na Poljanah.

IZLET NA POKLJUKO IN V BOHINJ

V počastitev dneva vstaje je društvo 5. avgusta organiziralo enodnevni izlet na Pokljuko in v Bohinj.

Lepo, sončno nedeljsko jutro je z Jesenic proti Bohinju odpeljal poln avtobus invalidov. Njihov prvi cilj je bila Pokljuka, kjer so se najprej

radi varnostnih ukrepov se ne zračni, kajti lahko se zgodi, da se kak nepripravljen pritihtapi s svežim zrakom vred skozi odprta vrata in potem najbrž ne bi hotel kupiti karte. Saj je, menda, tako? Lahko se seveda motim.

Ce že v naših kinodvoranah nimamo sodobnih klimatskih naprav, potem bi pač morali med predstavami odpreti vrata ob nadzorstvu biljeterja in dobro prezračiti prostore.

V teh vročih dneh se marsikdo zapelje na izlet tudi na Bled. Brez sladoleda pa skoraj ne gre. Toda predno se odločite, pogledajte v denarnice, če so solidno založene, ali pa pazite, kam se vsedete. Mi smo imeli smolo. Vsedi smo se na teraso z raven bistroja in naročili sladolede. Tri porcije! Sto din! Prav! V turističnem kraju smo, sredi sezone je in zakaj temu primerne ne bi bile tudi cene. Toda porcije... žal niso zaslužile svojega imena, kajti sladolede je bil omejen na najmanjši možni prostor (tri polovične kepe, malo smetanice, za boljši vtis pa zataknjena paličica v sredino). A smo Gorenjci, a nismo?!

MG

P.P. V teh dneh so po večtedenskem mirovanju pričeli urejati okoli stolpnice na Plavžu.

KAJ BURI OBČANE?

Ima kdo znanca, prijatelje v najstarejših treh stolpnicah na Plavžu? Najbolje, da greste na obisk tja samo v dnevih, ko ne smete voziti. Mirno peš in varno, kajti z avtom bo zelo težko priti do teh stolpnice. Saj poznate tisto razpokano okolico, ki se je nekaj tednov nihče ne pritakne. Edini možni dostop z avtom je pri tretji stolpnici, ampak samo, če imaš srečo. Marsikdo namreč »spregleda« znak na stolpnici, ki pomeni prepovedano parkiranje in ustavljanje. Le če ste vešči manevriranja, pridete do cilja. Vedno pa tudi ne! Včasih z gledaš na sredi edine prehodne poti kak kombi, dostavni avto (menda za te znak ne valja) in tako z žalujočimi ostalimi ugasni avto in mirno čakaj, da se voznik le prikaže. Meni se je to pripetilo samo štirikrat.

Da ne pride komu slučajno na misel, da bi avto pustil pri bližnji sedni stolpnici z urejenim parkiriščem. V prvi stolpnici se je na oglasni deski pojavil »grozilni« listič, da ne odgovarjajo za škodo (to je za opraskan lak, spuščeno gumo) na avtomobilih parkiranih tam in so last sosednih prebivalcev. Lepo, mar ne?

Zdaj pa se preselimo v kino, na Plavž, seveda. Le zakaj te mine pol veselja do ogleda, ko ob 20. uri vstopiš v »dvorano«? Prevzame te izredna zatočnost in smrad.

Menda ob prvi predstavi ni tako. Pa kaj, ko nima vsak ob 18. uri časa za ogled filma, ko še ni sedelo notri dve uri približno 60 ljudi in rabilo dragoceni kisik. Nosečnice ven! Za-

TOVARIŠKO SREČANJE ČLANOV RIBIŠKE DRUŽINE JESENICE

V soboto, 18. avgusta, so se na Hrušici na tovariškem srečanju zbrali člani ribiške družine Jesenice. Na srečanje so povabili tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij in KS Hrušica ter sosednje radovljiške in tržičke družine, še posebno pa so z veseljem v svoji sredini pozdravili predstavnike korških ribičev iz Borovelj.

Ribiška družina Jesenice sedaj šteje 79 članov, med njimi je 14 mladincev. Dejavnost članov je zelo pestra in razvejana. Poleg redne skrbi za ribe in za čistočo rek, organizirajo tudi razna predavanja za nove člane o ribištvu in s tem povezanih vprašanjih. Sedaj pa se jeseniški ribiči pripravljajo tudi na gradnjo svojega doma na Zgornjem Plavžu, ob katerem bodo zgradili tudi valilnico.

J.R.

JANEZ STENOVEC Z JESENIC JE STOPIL V OSEMDESETO LETO

V ponedeljek, 13. avgusta, je stopil v svoje osemdeseto leto življenja Janez Stenovec z Jesenic. Rodil se je na ta dan natančno ob začetku tega stoletja na Jesenicah. Po osnovni šoli se je že s trinajstim letom zaposlil kot tekač v takratni Kranjski industrijski družbi

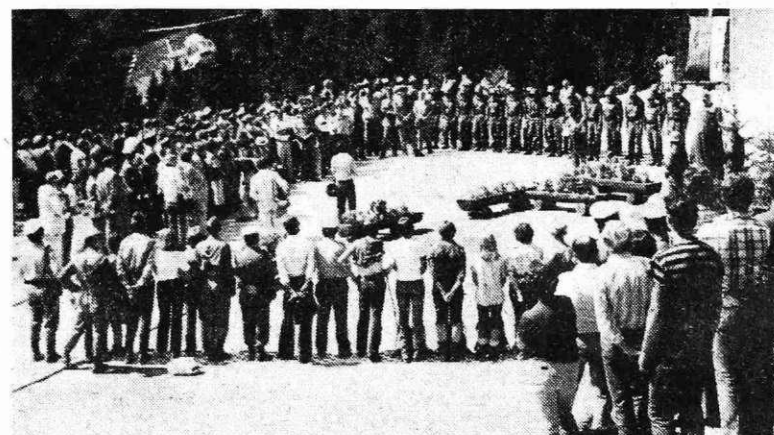
oziroma današnji Železarni. Po končani tekaški službi je bil dodeljen v elektro delavnico, kjer se je izučil za električarja. Najprej je bil obratni električar, nato strojnik pri parnih turbinah, nazadnje pa glavni stikalničar v elektrocentrali Železarn. V pokoj je šel leta 1955 se pravi da je skupno z vajeniško dobo delal polnih 42 let. Leta 1924 se je poročil z Antonijo Ažman, s katero sta imela šest otrok.

Janez Stenovec je na Jesenicah poznan kot dolgoletni kulturni delavec. Dolgo časa je deloval na odrskih deskah, kjer je odigral številne komične in resne vloge, večkrat pa tudi glavne vloge. Kar 40 let pa je igral tudi v godbi na pihala na Jesenicah.

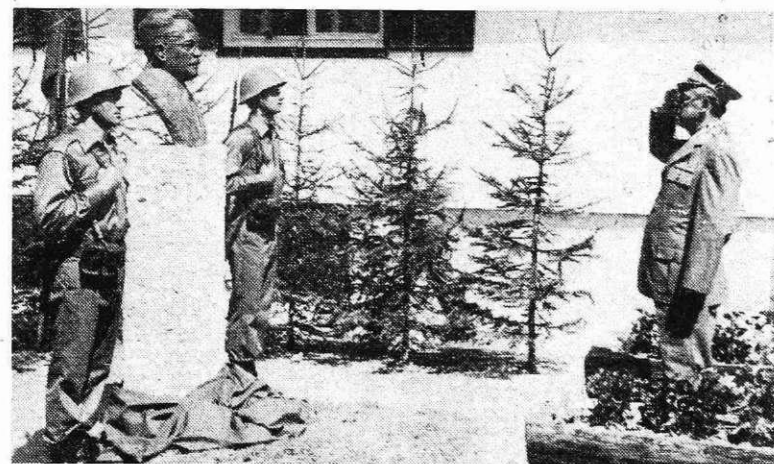
Ko smo ga ob rojstnem dnevu obiskali na njegovem domu in mu zaželeli zdravja ter dolgo življenje, je bil tega zelo vesel. Povedal je, da se še kar dobro počuti. Kljub visoki starosti se še za vse zanima, za vsa dogajanja na Jesenicah in drugod po svetu.

Čestitkam ob njegovem 79. rojstnem dnevu se pridružujemo tudi mi v imenu naših bralcev in mu želimo vse najboljše.

B.

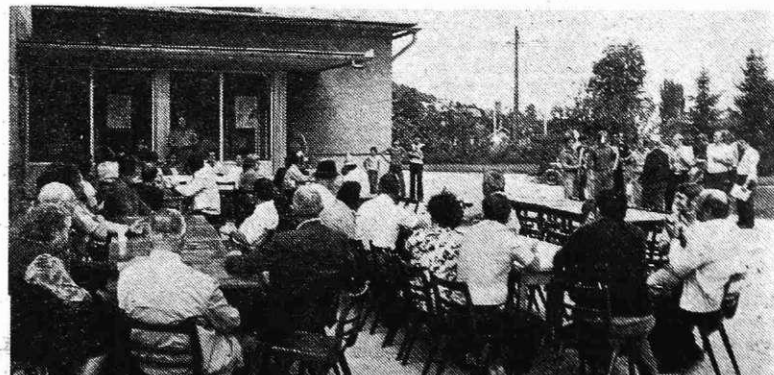
Del udeležencev slovesnosti na karavli v Ratečah (Foto B. Blenkuš)

Po odkritju poprsnega kipa Edvardu Kardelju-Krištofu (Foto B. Blenkuš)

Jeseniški invalidi pred hotelom na Ilidži (Foto M. Potočnik)

BLV
UGA
VOD
NOH
MAT
VEM
RAV
SIN
EZA
RAZ
LETA
V B
KOR
ZLF
JABO
PREI
LEC
RIT
NOG
NI
KLI
DVA
V NE
PRE
BEG
SLI
(10)

3. SEPTEMBRA PRIČETEK POUKA

TOZD Osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice obvešča starše in učence, da je začetek rednega pouka v šolskem letu 1979/80 v ponedeljek, dne 3. septembra.

Učenci osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice od 1. do 8. razreda se ta dan zberejo na igrišču za šolo ob 8. uri. Tega dne bodo učenci prejeli učbenike in delovne zvezke. Starše šolskih novincev prosimo, da spremljajo otroke v šolo prvi šolski dan.

TOZD OSNOVNA ŠOLA TONE ČUFAR JESENICE

obvešča učence in njihove starše, da je začetek šolskega leta 1979/80 v ponedeljek, 3. septembra 1979.

Učenci od 1. do 8. razreda se zberejo ob 8. uri pred šolo na Plavžu.

Starše šolskih novincev prosimo, da pospremljajo svoje otroke prvi šolski dan v šolo.

OBVESTILO ČLANOM ZZB NOV

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice obvešča člane, da ob spremembi svojega stalnega bivališča ravnajo skladno s statutom ZZB NOV Jugoslavije (čl. 5, zadnji odstavek). V takem primeru je član, ki se preseli v okviru občine Jesenice s področja ene krajevne organizacije ZZB NOV, dolžan, da se pri njej odjavi, prevzame kartotečni list in ga ob prijavi odda pri novi krajevni organizaciji ZZB NOV.

Član, ki se za stalno preseli v drugo občino, se mora odjaviti pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice in pri krajevni organizaciji ZZB NOV, pri obeh prevzame kartotečni list. Ob prijavi odda en kartotečni list pri občinskem odboru, enega pa pri krajevni organizaciji na področju novega bivališča.

Ob tej priliki pozivamo vse tovaršice in tovariše, ki še niso včlanjeni in imajo pogoje, da postanejo člani ZZB NOV, da se včlanijo v organizacijo.

Pogoji za sprejem v članstvo ZZB NOV (statut ZZB NOV Jugoslavije, 1. člen) so naslednji:

Član ZZB NOV je lahko vsak državljan SFRJ

a) ki je bil udeleženec v narodnoosvobodilni vojni,

b) ki je osebnosti vojni vojaški invalid,

c) ki je v domovini ali tujini podpiral narodnoosvobodilno gibanje,

d) ki je bil zaradi udeležbe v vojni ali ker je podpiral narodnoosvobodilno gibanje v zaporu, taborišču, izgnanstvu, deportiran ali na prisilnem delu,

e) ki se je v zaporu, taborišču, internaciji, deportaciji ali na prisilnem delu aktivno vključil v delo za narodnoosvobodilno gibanje in si je prizadeval, da bi se uresničili smotri tega gibanja,

f) ki se je zunaj domovine bojeval v oboroženih enotah proti fašizmu,

g) ki je mirmodobni vojaški invalid,

h) ki je član družine padlega borca oziroma umrlega vojnega vojaškega invalida ali umrlega vojaškega invalida, če uživa pravice družinskega invalida.

VATROSTALNA ZENICA - TOZD »JESENICE« JESENICE

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA razpisuje prosta dela oziroma naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi vodje DE Ljubljana

Pogoj: Visoka strokovna izobrazba metalurške smeri in 5 let delovnih izkušenj

PROSTA DELA OZIROMA NALOGE:

1. vodje skladišča Ljubljana

2. vodje finančne operative in likvidature

Pogoji:

1. višja strokovna izobrazba tehnične smeri ali VK delavec in 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delih

2. višja strokovna izobrazba ekonomske smeri in 2 leti delovnih izkušenj

Kandidati naj vlože z dokazili o strokovni izobrazbi pošljejo na naslov:

Vatrostalna Zenica TOZD »JESENICE« Jesenice, Savska 6, v 15. dneh po objavi razglašja.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 25. avgusta bo na Jesenicah od 16. do 19. ure odprta trgovina EMONA - MARKET, Prešernova 1/a.

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode se najlepše zahvaljujem za brezplačni dopust v našem domu v Crikvenici.

Magda Mole

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Profilarne ter vodstvu se iskreno zahvaljujem za izrečeno sožalje in denarno pomoč ob smrti očeta.

Anton Zagorc

TOZD OSNOVNA ŠOLA KARAVANŠKIH KURIRJEV NOB

JESENICE - C. TALCEV 2

objavlja prosta dela in naloge:

- učitelja tehnične vzgoje za nedoločen čas od 1. 9. 1979 dalje s polnim delovnim časom, pogoj: P ali PU

- učitelja razrednega pouka za določen čas od 1. 9. 1979 do 10. januarja 1980 s polnim delovnim časom, pogoj: P ali PU (razredni pouk)

- učitelja zemljepis za določen čas od 1. 9. 1979 do 15. 3. 1980 s polnim delovnim časom, pogoj: P ali PU.

ABC POMURKA - TRGOVSKA DELOVNA

ORGANIZACIJA GOLICA O. O., TEMELJNA ORGANIZACIJA ZARJA o. sub. o., JESENICE, Titova 1 - ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA

objavlja

prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas

POSLOVODJA SKLADIŠČA GRADBENEGA MATERIALA IN POHIŠTVA

na Jesenicah, Skladiščna 6.

Pogoji:

- zaključena poslovodska šola,

- 3 leta ustreznih delovnih izkušenj,

- 3-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev dostavijo v 15-dneh od objave na naslov: ABC POMURKA - trgovska delovna organizacija GOLICA Jesenice - kadrovska služba - Jesenice, Titova 1.

O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljenem postopku.

VATROSTALNA ZENICA - TOZD »JESENICE« JESENICE

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV

razglašja

prosta dela oziroma naloge

asistent vodje DE Ravne

Pogoji: višja strokovna izobrazba tehniške smeri in 3 leta delovnih izkušenj v stroki ali srednja strokovna izobrazba tehniške smeri in 5 let delovnih izkušenj v stroki

Prijave z dokazili o strokovni izobrazbi pošljite na naslov Vatrostalna Zenica TOZD »JESENICE« Jesenice Savska 6 v 15. dneh po objavi razglašja.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

25. in 26. avgusta amer. barvni akcij. film KASIM, režija John Gilling, v gl. vlogi Viktor Metjur, ob 17. in 19. uri.

27. in 28. avgusta amer. barvni pust. film MISTER MILJARDER, režija Jonatan Kaplan, v gl. vlogi Terence Hill, ob 17. in 19. uri.

29. avgusta amer. barvni kriminalni film MALO MESTO V TEKSA-SU, režija Jack Starel, v gl. vlogi Timoti Botoms, ob 17. in 19. uri.

30. avgusta ni predstav.

31. avgusta amer. barvni film - grozljivka MESTO GROZE, režija Charles B. Pierce, v gl. vlogi Ben Jahnsen, ob 17. in 19. uri.

1. in 2. septembra amer. barvni pust. film MORILSKI AVTO, režija

Elliot Silverstein, v gl. vlogi Jam-Brolin, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

25. in 26. avgusta amer. barvni pustolovski film MISTER MILJARDER, ob 18. in 20. uri.

27. in 28. avgusta amer. barvni akcijski film KASIM, ob 18. in 20. uri.

29. avgusta ni predstav.

30. avgusta dom. barvni kriminalni film VONJ POLJSKEGA CVETJA, ob 18. in 20. uri.

31. avgusta amer. barvni kriminalni film MALO MESTO V TEK-SASU, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

25. avgusta amer. barvni kavbojski film DIVJI ZAHOD, ob 20. uri.

29. avgusta amer. barvni pustolovski film MISTER MILJARDER, ob 20. uri.

1. septembra amer. barvni akcijski film KASIM, ob 20. uri.

5. septembra amer. barvni pustolovski film ČLOVEK PAJK, ob 20. uri.

Kino DOVJE

25. avgusta amer. barvni pustolovski film EL MAKO KAVBOJ, ob 19.30.

26. avgusta amer. barvni kavbojski film DIVJI ZAHOD, ob 19.30.

1. septembra amer. barvni pustolovski film MISTER MILJARDER, ob 19.30.

2. septembra amer. barvni akcijski film KASIM, ob 19.30.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

MARIJE HLADE

se iskreno zahvaljujemo številnim prijateljem in znancem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, vsem ki so s cvetjem ali drugače počastili njen spomin in sočustvovali z nami, sosedom pa za nesebično pomoč.

Posebna zahvala dr. Rojčevi za njeno dolgotrajno zdravljenje, ter zdravstvenemu osebju jesenjske bolnice in doma F. Berglja za požrtvovalno nego ter lajšanje bolečin v času iztekanja njenega življenja.

Zahvalo izrekamo tudi zastavonošo ter javniškim pevcem za zapete žalostinke, kolektivu šolskega centra Radovljica in tiskarni ter kartonari Gorenjski tisk TOZD Blagovni promet za vence in izrečeno sožalje.

ZALUJOČI: sin Jože, hčerka Mici z družinama, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

GIZELE FILLE

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, delavcem in vsem znancem za izraženo sožalje, darovano cvetje in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

RESITEV KRIZANKE

IZ 30. ŠTEVILKE ZELEZARJA:

VODORAVNO: 1. MANDRA-GORA, 11. NUMIZMATIK, 21. ROBA, 22. ESAD, 23. O, 24. SALAMIN, 26. EMPIRIST, 28. SI, 30. KARAT, 31. S, 32. AL, 34. IKONA, 35. J, 36. ND, 38. HKN, 39. TA, 40. DEN, 42. RANA, 43. DUR, 45. AVTO, 47. TRI, 48. ZVEK, 59. RT, 51. KIPER, 53. IA, 54. TRAN, 55. APIK, 56. TA-HIPEC, 58. BREST, 59. RTEK, 60. ET, 62. DR, 64. IMAJ, 65. SIR, 66. INES, 68. REK, 69. EVA, 71. ANO, 72. KK, 73. AKA, 74. OB, 76. HUN, 78. JN, 80. TH, 81. MIR, 82. AVAR, 83. BETA, 84. AIR, 86. N, 87. OR-KESTER, 88. P, 89. CHRISTIE.

NAVPIČNO: 2. AR, 3. NOE, 4. DBM, 5. RAPIR, 7. GERONT, 8. OSINA, 9. RASA, 10. ADT, 11. NOS, 13. MS, 14. IAK, 15. ZLAHTA, 16. MARKO, 17. AMAN, 18. TIT, 19. IN, 20. K, 25. MADŽARSKA, 27. IKAR, 29. IN, 31. SAINTJOHN, 33. LEVSTIK, 35. JUPITER, 37. DA, 39. TRASANT, 41. NEPER, 43. DI-HUR, 44. REPEK, 46. VI, 47. TRE-MA, 49. KIK, 51. KAM, 52. REP, 54. TRI, 57. C, 60. ENA, 61. TE, 62. DE-NAR, 63. RV, 66. IKRE, 67. SOVE, 70. AJAS, 73. AIK, 75. BAR, 76. HEC, 77. UT, 79. NIT, 81. MR, 82. AT, 85. RI, 86. N.

HEKOJISTI NA LEDENI PLOSKVI

Prejani četrti, 18. avgusta, so jeseniški hokejisti stopili na ledeno ploščo v dvorani Podmetakliji in se hkrati najzgodnejši začetek treningov na jeseniškem ledu. Čeprav je veselje v jeseniškem taboru vidno in ne manjka delovne vneeme, je razpoloženje v vrstah jeseniških hokejistov drugačno kot prejšnja leta, ko so vedno startali na prvo mesto. Tokrat kot kaže jeseniški hokejisti nimajo niti drobca upanja za najboljšo lovoriko, težaven boj pa bodo bili za drugo mesto, ki omogoča igralcem nadaljevanje športnih zveznih razredov.

Vzrokov za to tedaj je več. Gre za to, da letos v jeseniškem moštvo ne bo vrste odličnih igralcev: Šuvara, Š. Ščapa in M. Horvata, ki so odšli v JLA, T. Kocija, B. Radičevića in Makuca, ki so prenehali s igranjem, S. Kocija, ki bo nadaljeval športno udejstvovanje v Italiji, D. Hitič, ki se vedno tudi posledice poškodb iz prejšnje sezone ter Poljanca, ki bo najbrž igral v Celju. Po takemnem razpletu dogodkov se je vodstvo večkratnih prvakov odločilo za deset igralcev Kranjske gore, ki so sicer mladi in neizkušeni, toda druge poti ni. To pa ni edini problem, ki je spremljal »suhe priprave« jeseniških hokejistov. Le-te so bile dobro pripravljene in zamišljene, vendar je bil odziv na treningih dokaj akromen, saj se jih je udeleževalo le 54 igralcev, vendar ne zaradi nedisciplinane in neresnosti igralcev. Nasprotno, igralci so bili ves čas pripravi disciplinirani, zavzeti in delovni. Šlo je enostavno za delovne obveznosti igralcev, ki na delovnih mestih delajo v različnih sistemih oziroma izmenah.

8 pripravi smo začeli 17. maja, je dejal trener Svetlin. Izredno sem zadovoljen z disciplino in aktivnostjo igralcev, z udeležbo na treningih pa ne, čeprav je šlo za objektivne razloge. Kot kaže se dela na tem, da bodo igralci kmalu lahko trenirali dvakrat na dan, kar je za pripravo na ledu nujno.

MOŠTVO BO PRECEJ POMLAJE- NOT?

Rea je. Prišlo je do menjave generacij in to nas je doletelo ob nepravem času. Gre namreč za to, da nas je zapustila vrsta odličnih igralcev in smo bili zato prisiljeni v moštvo uvrstiti kar deset igralcev Kranjske gore. To so mladi in neizkušeni igralci, ki so v naderjeni, vendar bo potrebno še nekaj sezon, da bodo lahko dostojno zamenjali tiste tovaršice, ki jih trenutno ni. Ravno zaradi tega bi bila utopijsko, če bi pomislili na prvo mesto v državnem prvenstvu. Olimpija bo letos kot kaže superiorna, mi pa se bomo morali krepko boriti za drugo mesto.

ALI PRIPRAVLJATE KAKŠNE SPREMEMBE V KONCEPTU IGR?

Če se ne bomo potegovali za prvo mesto in če je v moštvi vrsta mladih in neizkušenih igralcev je trenutke, da vpletemo nekatere novosti v načinu igre. Za uspešnost tega je potrebno trdo delo, kajti precej kvalitativna moštva potrebujejo za kaj takega sezono ali dve, mi pa najbrž več. Toda pripravljen sem resno delati, ob tem pa pričakujem od jeseniške športne javnosti, da bo znala pravilno presojati naša prizadevanja. Gre za to, da bomo prav zaradi spremembe načina igre doživeli marsikateri nepričakovani poraz. Toda to je davek, ki ga bomo letos plačali in je boljše, če je to letos, ko nimamo možnosti za samoposneli naslov, kot v sezonah, ko ga pričakujemo. Razumeti moramo, da je potrebno za mlado ekipo tri do pet let, da bi dosegla vrhunec. Tega se bodo morali predvsem zavedati tisti navijači, ki kljub sodenju, ne tako rožnatemu položaju jeseniške hokeja, pričakujejo tudeš.

KAKO POTEKAJO PRIPRAVE NA LEDU?

Dokler ne bomo trenirali kompletni dvakrat na dan, tako kot to delajo pri Olimpiji in Celju, je težko govoriti o uspešnih pripravah. Kot kaže se bo to uresničilo v kratkem in bo lažje trenirati že po zastavljenem konceptu. Gre tudi za spremembo načina igre tako v napadu kot v obrambi, kot sem že omenil. No, še enkrat poudarjam, da z disciplino igralcev nimam nobenih težav. Užitek je delati z igralci, ki vedo, da jim manjkajo manjka, ki vedo, da samo s trdim delom lahko postanejo dobri igralci. Še nekaj časa se bomo pripravljali prijavili na led, kajti vsak začetek je težaven.

OBVESTILA ŠPORTNIKOM IN LJUBITELJEM ŠPORTA

HOKEJ IN DRSANJA

Od 15. avgusta dalje redno obratuje umetno drsalništvo v športno-kulturni hali v športnem parku v Podmetakliji. Drsalništvo je v mesecu avgustu skoraj v celoti zasedeno saj se ali pa še bodo na njem trenirali hokejska moštva Jesenic, Kranjske gore, Celja, Suboteice, Beljaka in Celovca.

Za rekreacijsko drsanje je poskrbljeno v mesecu avgustu še dvakrat in sicer:

- v soboto 25. avgusta od 15.30 do 17.30
 - v nedeljo 26. avgusta od 14.30 do 16.30
- Prva hokejska tekma bo v soboto 1. septembra ob 17.30, ko se bosta pomerili za karavanski pokal moštvi HK Jesenice in Kapfenberga iz Avstrije. Ob tem naj opozorimo na novost, da se bodo v sezoni 1979/80 vse tekme pričele že ob 17.30 in ne ob 18.30 kot prejšnja leta.

Vstopnina se je zaradi občutnega povečanja obratovalnih stroškov umetnega drsalništva povečala in bo za pomembnejše in pokalne tekme znašala:

- odrasli 40,00 din
 - otroci, mladina, vojaki 20,00 din
- za ostale tekme pa:
- odrasli 30,00 din
 - otroci, mladina, vojaki 10,00 din

PERMANENTNE VSTOPNICE:

- normalna cena 500,00 din
- znižana za upokojujence 350,00 din

MLADINSKE IN PIONIRSE TEKME: brezplačen vstop

Vstopnina za rekreacijsko drsanje do nadaljnjega ostane nespremenjena in znaša:

- odrasli 20,00 din
- otroci, šolarji in vojaki 10,00 din

KEGLJANJE NA ASFALTU:

V soboto 1. septembra prične redno obratovati tudi štiristezni avtomatski kegljišče v športnem parku v Podmetakliji. Kegljšče bo odprto samo v delavnih dneh po programu, ki bo pravčasno objavljen.

Cena za enourno uporabo ene stene do nadaljnjega 40,00 din oziroma 10,00 din za teden, to je toliko kot doslej.

TENIS:

Tenis igrišča bodo odprta še do konca meseca septembra, vendar samo pod pogojem, da se bodo igralci držali nekega minimalnega določenega reda in odnosa do delavcev in sicer:

- da se ob prihodu javijo v pisarno društva ali dežurnega delavca delovne skupnosti (ne plezanje prek ograje in igranje ne da bi za to kdo vedel).
- da se takoj vplača vsota za dogovorjeni čas igranja oziroma pokaže permanentna vstopnica.

- da igralci po pretečenem času plačane trajanja igre zapustijo igrišče.

V kolikor igralci te osnovnih pravil normalnih odnosov ne bodo upoštevali, bo teniš igrišče s 1. septembrom zaprto, razen za delovne organizacije in skupnosti, s katerimi je sklenjen dogovor o sezonski uporabi igrišča in to:

- SGP Gradbinec ob sredah vsa tri igrišča od 18. do 18. ure,
- Železarna Jesenice ob sobotah po dve igrišča dopoldan in popoldan,
- skupščina občine ob ponedeljkih in petkih po eno igrišče od 18. do 18. ure.

Za obisk se priporočata športno društvo Jesenice in delovna skupnost, ki skrbi za obratovanje in vzdrževanje športnih objektov in naprav.

22. septembra pa bo na Jesenicah mednarodni železarski turnir na katerem bodo nastopila moštva: Zetor iz Brna, Feldchirch iz Avstrije, Volan, ki je član prve madžarske lige in moštvo Jesenic. Ena zadnjih tekem pred začetkom državnega prvenstva pa bo povratno srečanje s KAC v Celovcu, ki bo na sporedu 25. septembra.

Dejstvo je torej, da jeseniški hokejisti nimajo nobenih možnosti, da bi se v letošnjem prvenstvu resneje potegovali za naslov državnega prvaka. Toda od vodstva kot tudi od mladih igralcev pričakujemo, resen odnos do treningov, igre in jeseniških barv in le na ta način bodo mladi igralci v letošnji sezoni pridobili vse tisto, kar jim manjka. Le na ta način bodo morda že v prihodnji sezoni kolektiv, s katerim bo potrebno resno računati v borbi za naslov prvaka, gre pa tudi za privrženost jeseniških hokejistov, ki bodo lažje sprejeli slabše igre in poraze, če se bodo mladi in neizkušeni igralci trudili na treningih, na tekмах pa se bodo srčno borili. Tako bodo lažje razumeli položaj, v katerem se je znašel jeseniški hokej, izhod pa je le v delu, disciplini, borbeni igri in seveda v podpori upravnega odbora HK Jesenice, navijačev in športnih forumov ter delovnih kolektivov. Kajti ne bi nam smelo biti vseeno, da bi dolgoletna tradicija, šport, ki je eden izmed najatraktivnejših, legenda jugoslovanskega športa, ter ne nazadnje osemnajst lovorik državnih prvakov, padla v vodo. Mladi in naderjeni hokejisti so zagotovilo, da jeseniški hokej še ne bo zamrl.

D.

NA JESENICAH DRŽAVNO PRVENSTVO V SKOKIH V VODO

Preteklo soboto in nedeljo, 18. in 19. avgusta, so se na Jesenicah med seboj pomerili najboljši jugoslovanski skakalci v vodo. Državno prvenstvo bi moralo po programu biti v Splitu, ker pa tam še niso zgrajeni vsi objekti za mediteranske igre, so prvenstvo zadnji trenutek prestavili na Jesenice. Na Jesenicah so se tako borili skakalci iz petih jugoslovanskih klubov in to Medveščak iz Zagreba, Jedinasta iz Zadra, Cukarica iz Beograda, Jedinasta in Jesenice. Žal je tekmovalni dan precej močilo slabo vreme. Pri članih so bili premočni tekmovalci Ljubljane, ki so zasedli vse vidnejša mesta. Pri članicah pa so se med seboj borile za najboljšo uvrstitev tekmovalke iz Zagreba in Beograda.

Jeseniceanke je na tem tekmovalstvu zastopal le en tekmovalc in to Rudi Trošt. Vsi ostali jeseniški tekmovalci in tekmovalke so se zelo mladi in zaradi togih predpisov niso imeli pravice nastopa v članski konkurenci, zato so se Jeseničani odrezali le kot dobri organizatorji.

REZULTATI:

Člani - deska: 1. Matej Grgurevič - Lj. 373,60. 2. Mile Baycon - Lj. 323,95. 3. Arno Longin - Medveščak 297,40. 11. Rudi Trošt - Jesenice - 205,65.

Stolp: 1. Matej Grgurevič - Lj. 303,10. 2. Ljubo Šegatin - Lj. 289,25. 3. Arno Longin - Medveščak 281,45.

Članice - deska: 1. Alekša Kralj - Medveščak 333,35. 2. Daniela Mrnjauš -

Medveščak 270,85. 3. Jelena Trajković - Cukarica 261,90.

Stolp: 1. Jelena Trajković - Cukarica 247,00. 2. Alekša Kralj - Medveščak 242,80. 3. Andjela Lazarevič - Cukarica 227,25.

bej

POHOD SLOVENSKE ŽELEZARJEV NA TRIGLAV

V soboto in nedeljo, 8. in 9. septembra, bodo slovenski železarji izvedli že svoj deseti jubilejni pohod na Triglav. Tradicija pohodov na Triglav je torej stara že deset let, število udeležencev pa iz leta v leto narašča. Največje število udeležencev je bilo doslej 520, v letošnjem letu pa organizatorji tudi računajo na okrog 450 udeležencev.

Organizator pohoda je komisija za šport in rekreacijo jeseniške železarne. Prijave pa bodo sprejemali na sindikatu Železarne - tel. 218.

bej

JESENIŠKI NOGOMETAŠI BODO ZAČELI S TEKMOVANJEM

V nedeljo, 26. avgusta, se bo začelo tekmovalje v republiški nogometni ligi in v dveh območnih ligah (vzhod, zahod). Po dvehletnem sistemu tekmovalja v nogometu, v katerem so nastopale selekcije, ki ni prinesel bistvenega napredka, je prišlo do novega razširjenega sistema, tekmovalja, ki je v SR Sloveniji razdeljen v tri skupine: prvo republiško in dve območni ligi.

V zahodni območni ligi bodo nastopali tudi člani in mladinci nogometnega kluba Jesenice. Ta že dolgo pričakovani novi sistem tekmovalja so jeseniški nogometaši pripravili dočakali. Člani so vsa poletna obdobja trenirali po dvakrat na teden od julija dalje pa pod vodstvom trenerjev

Bratuna in Zurmara trenirajo štirikrat tedensko, da bi kar najbolj pripravljeni pričeli tekmovalje.

V zadnjih dveh mesecih so odigrali več prijateljskih tekem in sicer z nogometaši Kelaga iz Avstrije, Trbiča iz Italije, Jedinasta, Vozil iz Nove Gorice in včeraj z nogometaši Merkatirja iz Ljubljane. Po tej tekmi bodo trenerja Bratun in Zurma se ustavila moštva, ki bo potovala na prvo prvenstveno tekmo v Črnomelj z ekipo Beke Krajine.

V novem prvenstvu bodo barve jeseniškega nogometa zastopali: Dragan Hitič, Habibić Tokić, Radičević, Zoran Kramar, Asim Ibrahimović, Joža Klemenčič, Ante Troha, Naser Samardžija, Zvonko Kovacic, Martin Makar, Enjaz Komić, Salih Catak, Boris Smid, Fikret Sulejmanović, Džemal Šoković, Mirt Ljubić, Edi Lamberger, Mirt Krašovec in Nedim Omanović.

V območni nogometni ligi - člani bodo tekmovali naslednje ekipe: Bela Krajina, Jesenice, Kočevje, Koper, Novo mesto, Primorje in Tabor - Jadran.

Ekipa v območni ligi bodo v jesenskem in spomladanskem delu prvenstva igrala po dvokrožnem sistemu in sicer po dvakrat z vsako ekipo, enkrat doma enkrat v gosteh.

Območno nogometno ligo zahod - mladinci pa sestavljajo: Bela Krajina, Ivančna Gorica, Jadran - Dekani, Jesenice, Kočevje, Koper, Lesce, Ljubljana, Skofja Loka, Novo mesto, Primorje, Piran in Tabor - Jadran.

Mladinci NK Jesenice bodo prav tako začeli s tekmovaljem v nedeljo, 26. avgusta, in sicer bodo igrali doma z ekipo Loka iz Skofje Loke.

Pionirsko moštvo pa bo igralo v gorensko-domžalski ligi, ki jo bodo sestavljala moštva: Brtoč (pri Kranju), Dob (pri Domžalah), Domžale, Ihan, Jesenice, Kamnik, Lesce, Mengeš, Sava (Kranj) in Virtus.

R. Radič

OBVESTILO PIONIRJEM NOGOMETAŠEM

Nogometni klub Jesenice obvešča vse pionirje, da se bodo redni treningi pionirjev začeli danes v četrtek, 23. avgusta, ob 18. uri na nogometnem igrišču v Podmetakliji.

NK Jesenice

TEMELJITE PRIPRAVE NA SVETOVNO PRVENSTVO V VESLANJU NA BLEDU

O pripravah na svetovno prvenstvo v veslanju na Bledu je na izredni seji razpravljali tudi izvršni svet občinske skupščine Radovljica. V zvezi s tem je sprejel vrsto sklepov in potrdil program aktivnosti vseh družbenopolitičnih, delovnih in drugih organizacij.

Oddelek za gospodarstvo in finance je že izdal sklep, s katerim je določil nov obratovalni čas na območju krajjevnega skupščinskega Bleda vsem za gostinske, trgovsko, turistično in drugo dejavnost odgovorne delovne organizacije. Nov čas bo veljal od 26. avgusta do 10. septembra.

Vsi lokali, delavnice in obrati bodo v tem obdobju odprti nepretrgovno vsak dan, vključno v sobotah in nedeljah. Gostinski obrati in slaščičarne bodo odprte najmanj od 8. do 23. ure, trgovske prodajalne in turistične poslovalnice od 8. do 21. ure, banka in pošta od 7. do 21. ure, bencinske črpalke od 8. do 22. ure. Stalna dežurna služba bo organizirana v zdravstvenem domu na Bledu in v tamkajšnji lekarni, v TOZD Komunala Bled, Elektro Zirovnica - enota Bled, v avtoservisu delavnici Bled pa vsak dan do 20. ure. Sklep o obratovalnem času velja tudi za gostinsko podjetje Turist Lesce.

V obnovljeni stavbi Kazine morajo biti do 26. avgusta odprti in urejeni tudi vsi trgovski in drugi lokali.

Da bi vse potekalo tako, kot so se dogovorili, bodo inšpekcijske službe še pred pričetkom svetovnega prvenstva opravile preglede vseh lokalov in prostorov storitvenih dejavnosti. V gostinskih in trgovskih lokalih bodo zagotovili več delavcev in boljše kakovost ponudbe in storitev. V hotelih in na raznih prireditvenih mestih bodo poskrbeli za pester in kakovostni kulturni program.

Nadzor nad izvajanjem sklepa bodo inšpektorji opravljali tudi v času prvenstva. Vso pozornost pa bodo posvetili tudi prometnemu redu na cestah in parkiriščih.

Pričakujejo, da se bodo tudi prebivalci Bleda izkazali za gostoljubnostjo na vsakem koraku in tako prispevali svoj delež k uspešnemu poteku te največje prireditve v Sloveniji.

NAČRTA IN TEMELJITA VZGOJA PRIPRAVNIKOV

Alpinistične sekcije in odseki delujejo ali jih ustanavljajo v vseh mestih in delavskih središčih širom Slovenije. Trenutno jih je že preko sto s preko tisoč aktivnimi člani. V alpinistične sekcije in odseke se poleg fantov vključujejo tudi dekleta, ki niso zadržani za našimi odličnimi predvojnimi in povojnimi alpinistkami M.M. Debeljakovo, Pavlo Jesihovo, Barbko Lipovšek, Štefina in mnogimi drugimi, ki so visoko kotirale v areni svetovnega ženskega alpinizma.

Dosedanji vrhunski uspehi naših alpinistov v domačih in zahtevnejših inozemskih gorah v Dolomiti, Centralnih Alpah, Andih, Hindukušu, Pamirju, Makaluju, Everestu in drugod so sprožili val izrednega zanimanja za vrhunski plezalni šport in ekstremni alpinizem.

Mladi se hočejo uveljaviti in zmagovali tudi v tej zahtevni, težki in nevarni panogi. Večkrat hočejo prebiti sami sebe in tudi naše številne prekaljene gornike. Nočejo biti v senci plezorcev, ki so bili uspešni in zmagovalci v stenah, razbi, grebenih in vrhovih, kjer se je bilo treba boriti s sto in sto velikimi nevarnostmi in težavami.

Pri Planinski zvezi Slovenije številne komisije namenjuje veliko pozornost načrtni vzgoji in šolanju mladinskih alpinistov. Komisije za GRS, alpinizem in izobraževanje pri Planinski zvezi Slovenije so napovedale skupaj z drugimi odločen boj proti številnim smrtnim nesrečam

v gorah (letos se je smrtno ponesrečilo v gorah že 17 naših gornikov). Predavanja, tečaj, tabori in vežbe so stalna oblika dela mladine, alpinistične in GRS komisije pri Planinski zvezi Slovenije.

V dneh od 19. do 26. avgusta poteka v Vratih pod severno steno Triglava enotedenski teoretični in praktični tečaj za pripravnike alpinističnih odsekov. Na tem tečaju se bodo mladi pripravniki seznanili s hojo in plezanjem v gorah. Na tečaju bodo sodelovali priznani in izkušeni plezalci in alpinisti, gorski vodniki, gorski inštruktorji in gorski reševalci. Poleg teoretičnih predavanj iz zgodovine našega planinstva in alpinizma se bodo udeleženci seznanili tudi z varnostnimi gora, tehniko plezanja in reševanja.

V tečaj se je prijavilo več kot 50 pripravnikov iz slovenskih alpinističnih odsekov, prav tako pa tudi iz ostalih republik in pokrajin, kjer se nimajo organiziranih plezalnih šol in tečajev. Teoretičnemu delu tečaja bodo sledile praktične vaje v lažjem in manj nevarnem peščevju.

V cilju preprečevanja planinskih nesreč so tako šole in tečaji več kot nujno potrebni, če hočemo načrtno vzgojiti številno močan in sposoben kader mladih plezorcev, ki naj implej zamenjajo naše zamrznjene alpiniste, andiniste, himalajce, makalujevece in everestovce.

Uroš

NIKAR ZA VSAKO CENO V TUJE, ZAHTEVNE GORE

Zgodovina planinskih nesreč, od najlažjih do smrtnih se je začela pisati zelo zgodaj, odkar ljudje obiskujejo kopne in zanežene ter v led ukovane gore. Planine so od nekdaj, od prvih začetkov klasičnega planinstva terjale velik krvičev davek, tudi iz vrst vrhunskih gornikov in plezorcev.

V Alpah so gorski reševalci zabeležili prvo veliko tragedijo že leta 1820 na ledenih Mont Blanca, nesrečne žrtve pa so dobili šele po 43 letih. Gora gor, Matterhorn, je takoj po sestopu s premaganega vrha zahtevala štiri smrtne žrtve 14. julija 1865. Odlični meteor na alpinističnem nebu Georg Winkler se je smrtno ponesrečil leta 1888 na ledeniku Weisshorn, ledenik ga je izločil šele po 68 letih. Dva odlična angleška alpinista sta se smrtno ponesrečila leta 1924 tik pod vrhom »strehne sveta« ali tretjega zemeljskega polsa Mont Everest. Prvi raziskovalec in naskovalec himalajskih sedem in osem tisočakov Albert Hummer, je leta 1895 neznanje kaj izgini na največjem ledeniku na svetu Baltoro pod Nanga Parbatom. Tako bi lahko pisali o planinskih alpinističnih nesrečah še in še v nedogled.

Pri nas se je od prvih nesreč v gorah smrtno ponesrečilo po letu 1815 že preko 550 neizkušenih in slabo opremljenih ter nepripravljenih pa tudi preizkušenih gornikov. Gorski reševalci so v dolgi dobi nosili iz sten, robov, grebenov in vrhov smrtno ponesrečene. V noči od 5. na 6. julij 1822 je strela ubila na samem vrhu Triglava slavnega, klasičnega gorskega vodnika Antona Korosca iz Koprivnika. Severna stena Triglava je zahtevala prvo smrtno žrtev že leta 1908, komaj dve leti po tem, ko je bila prvič premagana. Šestnajst let pozneje, leta 1924, sta se v njej smrtno ponesrečila dva začetnika plezalnega športa Vladimir Topolovec in dr. Klemente Jug. Številno lažjih, težjih in na žalost tudi smrtnih nesreč se je po teh letih naglo množilo. Prva lavinska nesreča se je pri nas, v naših gorah pripetila 3. marca 1852. leta. 28. marca 1937 pa je snežni plaz s Škarjevega roba na severni strani Storičja zahteval devet mladih življenj.

Plazovi, padajoči kamenje, gorski viharji, ujme in snežni meteli so poleg nepredvidnosti, slabe in neoporne opreme, slabe psihične in fizične kondicije zahtevali iz leta v leto vedno večje število žrtv gora. Znana je tragedija jeseniških mladih plezalcev leta 1942 v severni steni Riglicje (štiri smrtne žrtve). Koniec meseca maja leta 1950 je Jalovec v Hornovi smeri zahteval tri mlada življenja. V začetku meseca maja leta 1952 je severna stena Špika zahtevala pet mladih življenj, med njimi tri brate Uršiče.

Pojemajoči klasi SOS so pozneje iz leta v leto prihajali z Begunjske, a Triglava, Široke peči, Vratca, Planjave, Kočne, Ostričice in tudi iz Stola. Strela je z ognjenim bičem uničevala mlada življenja, snežni plazovi so kruto in neumljeno peli svojo vseuničujočo pesem.

Krvni davek gornikov v naših gorah je mnogo prevelik in hrkljiv in sili ter zahteva, da moramo preventivno storiti vse, da zmanjšamo mnogo preveliko število smrtnih nesreč. Načrti, preventivni vzgoji in šolanju planincev, plezorcev in alpinistov moramo posvetiti vso skrb in nameniti tudi več sredstev. V zadnjih letih na štetost

število planinskih nesreč zaokrobujejo raste. Letos je naša GRS zabeležila že 17 smrtnih nesreč, poleg velikega števila manjših in lažjih. To je vsekakor mnogo prevelik davek, ki meče dokaj temno senco na znanje, opremljenost in vzgojo naših gornikov.

Kolektivne izlete organizacije združenega dela in drugi ne organizirajo samo na Grinovec, Prisojnik, Jalovec, Triglav in druge gore, v zadnjem času je vse več primerov organiziranih izletov, tur in vzponov v tuje, zahtevnejše gore. To je izredno nevarno početje, ki izliva nevarnosti in vabi smrt. Dovolj veliko je opozorilo škofjeloških dijakov leta 1977 na Breithornu ali na drugi primeri vzponov na tehte in zahtevnejše gore Mont Blanca, ki so se leta 1974 in tudi letos tragično končale s smrtnimi posledicami. To so velika in resna opozorila, ki jih je treba na vsak način upoštevati. Nevarne s smrtnim izidom leta 1971 Zvoneta Koflerja v Kabulu, Igorja Golija leta 1976 v Perujskih Andih, Bojana Krizaja leta 1977 na Beithornu, Alojza Mertija v Pirenejskih gorah leta 1978 in letošnje smrtno nesreče v ozemlju Whymperja v Aguilaverre in končno dvojna smrt naših alpinistov na Monte Rossi, so veliko in resno opozorilo, da moramo biti doma in še mnogo bolj v tujih zahtevnejših gorah skrajno previdni.

Izlete, ture in vzpone v tuje zahtevnejše gore moramo predhodno temeljito pripraviti in poskrbeti za nujno potrebne kondicijski trening. Množične kolektivne izlete, ture in vzpone morajo voditi izkušeni gorski vodniki, inštruktorji in reševalci, ki so natančno seznanjeni s težavami in nevarnostmi. Pri vsaki turi v domače gore in še prav posebej v tuje, zahtevnejše gore, moramo vedno upoštevati vse faze vzpona od začetka do srečnega povratka. Niti doma, če manj pa tujih gora nikoli ne smemo podcenjevati.

Najprej je treba temeljito spoznati vse planinske markirane in zavarovane domače poti in se seznaniti z domačimi gorami, ki so neizbrana in edinstvena lepa, močnega in nudi vse bogatstvo. Šele potem, ko se bomo seznanili z nevarnostmi in težavami Triglava, Jalovca, Grinovec in drugimi velikimi se počasi oziramo na tuje, težje in zahtevnejše gore. Ne izjavimo po nepotrebnem nevarnosti in ne vabimo smrti.

Povsod je edinstveno lepo, toda doma je najlepše. Šele ko bomo spoznali gore nad Planico, Krnico, Martuljkom, dolino Vrat, kot in Krmo se oziramo po Dolomiti, Alpah, Kavkazu in Andih ter Himalaji. Vse lepoto, mir in bogatstvo poiskamo najprej doma. Na Velikem Kleku, v Paklenici, Prokletijah, Kavkazu, Himalaji (1977) in v Dolomiti in centralnih Alpah in v Andih je pokopanih že mnogo preveč naših mladih gornikov in plezorcev, zato se raje nasitimo domače lepote in veličine.

Zuro